

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21Megjelenik
minden hó
1-én és 15-énElőfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengőTelefon:
1-501-90Postatakarékpénztári
cekk száma:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A választások.

Az eddigi jelekből ítélve, esendes választásokra van kilátás. Úgy látszik, az ország egész lakossága érzi az idők súlyát s tisztában van vele, hogy amikor a külpolitikában sorsdöntő események zajlanak, idebent fegyelmet és rendet kell tartani. Valami hívős és érett nyugalmat érezni az egész nemzeti közvéleményben, pedig a képviselőválasztás mindig ünnepi alkalom volt a magyar ember számára, hogy hangosan és szenvedélyesen kipolitizálja magát. De változtak az idők és a választás ma már nem politikai majális, nem evési-ivási alkalom, hanem egyszerű polgári kötelesség, ami az urna előtti várakozással együtt elvesz egy-két órát a napi munkából, de utána nyomban folytatni lehet és kell a munkát.

Ha valaki, akkor mi csendőrök igazán szívből köszöntjük az idők változásának ezt az újabb jelét, mert nem kell példákat sorakoztatnunk annak szemléltetésére, hogy a régi hangos, mozgalmas választások mennyire odaállítottak bennünket az események központjába. Pedig régebben sem akarunk mást, mint amit ma akarunk, amit holnap és mindig akarni fogunk: rend legyen! Mégis hány-szor vádoltak bennünket erőszakoskodással, ha a képviselőjelölt húsz vagy kétezer szavazattal lemaradt a másik mögött. Ilyenkor előrángatták a csendőrt, ő lett az oka a bukásnak, mert kakastolát harciassá, félelmetessé borzolta a délnyugati szél. Vád és gyanúsítás mindig akadt, hiszen azt a legkönnyebb gyártani.

Reméljük, hogy ettől egyszer s mindenkorra megszabadultunk, de azért vagyunk annyira óvatosak, hogy a lehetőségével mégis számolunk. Mi nem politizálunk, de a politika berkeit azért ismerjük amennyire kell, hogy feladatainknak e vonatkozásokban is megfeleljünk. Hallottunk már az országgyűlésben is felszólalást, hogy a csendőrség egyes tagjai nem egészen politikamentesek. Igen nagy jelentősége van annak, hogy még ilyen szórványos gyanúsítás se érhesen bennünket, hogy ne akadjon komoly ember az országban, aki az ilyen híreknek hitelt ad. Ha csendesebb is ma a politikai élet a külső megnyilvánulásokban, lényegileg komplikáltabb és kényesebb, mint bármikor volt.

A legkülönbözőbb és kihatásukban legellentétebb áramlatok egyformán ugyanarra a hazafias érzésre hivatkoznak, szétválasztásukra hovatovább nemcsak teljes politikai érettség, hanem valósággal vegyelemző laboratórium szükséges. Számos ember véleménye eltéved ebben a borotvaélre állított politikai zürzavarban, apa és fiú ugyanazokért a célokért lelkesedve, egymásnak ugranak. Hát ha valamikor távol kellett állania csendőrnek a politikától, ma ugyancsak legyen résen, mert ma nem a nyílt színvallásnál kezdődnek a szerepek, hanem a látszatoknál.

Egy-egy ártatlan megjegyzésnek is lehet már az a színezete, hogy politikai hitvallás a tartalma. Egy udvarias vagy kevésbé udvarias mosoly már belevihet valakit közülünk a gyanuba, hogy valamelyik politikai párttal szimpatizálunk, illetve nem szimpatizálunk. A pártatlanságot, a szigorú szolgálati állásfoglalást tehát minden szavunkban és mozdulatunkban annyira hangsúlyoznunk kell, hogy a legrosszabb rosszhiszeműség se találjon rajtunk kikezdeni valót. Ha nem vagyunk szemfülesek, szabad prédája vagyunk az ugratásnak, mert ez ma már nem a vöröslobogó, hanem a nemzeti színek jegyében történik s ezek a színek legalább olyan közel állanak a csendőr szívéhez, mint bárki máséhoz az országban.

Így aztán a legjámborabb, legtisztább és legártatlanabb mondat is kész vád és gyanu a csendőr ellen, hogy politizál. Legyen róla meggyőződve minden bajtársunk, hogy ezt a lehetőséget egyes politikai áramlatok nem hagyják ki a számításaikból, sőt nagyon is számolnak vele. Ha már politikára nem tudnak rákapni bennünket, legalább a színezetet akarják ránk festeni, nekik már ez is rendkívüli eredményt jelentene, ha sikerülne.

De nem fog sikerülni. Ostobaság is volna, hogy a valóságban kizárólag az alkotmányos vezetést és az utasításainkat ismerjük el szolgálati iránymutatónak, látszatra pedig elvállalnánk a politizálás kockázatát, ami nemcsak az ország biztonságára jelentene végzetes veszélyt, hanem az így bemázolt csendőr egyéni sorsára is. Amint a háborúban mindenki maga fedezi magát a golyótól, éppen úgy a politikai háborúskodásban is kiki maga ügyeljen az épségére. Ehhez a legkiválóbb páncélzat a csendőr esküje. Érthető, hogy amikor politikáról van szó, előljáróink még a látszatok mellett sem mehetnek el szó nélkül. Ha tehát egyik-másik közülünk olyan ügyetlen és könnyelmű lenne, hogy a látszatokba belevihető, tartsa a hátát a következményekért.

A honvédelemről szóló 1939. évi II. t.-c.

(Kihirdetett az „Országos Törvénytár”-ban 1939. évi március hó 11-én. Hatálybalépett ugyanakkor.)

Ismerteti: FERDINANDUS AUDITOR.

(Folytatás.)

Úgy a közforgalmú, mint a saját használatú vasutak, görvasutak, drótkötélpályák berendezési személyzetükkel és anyagkészletükkel együtt használatra igénybevehetők. A vasúti forgalom a szükséghez képest egyes vagy az összes vonalakon megszüntethető, valamint teljesen, vagy részben a honvédelmi célok szolgálatába állítható. A vasutak e célból már békében kötelezhetők üzemi berendezések tekintetében megfelelő előkészületi intézkedések foganatosítására.

Minden út és közlekedési célokat, valamint a repülés biztonságát szolgáló műtárgy (hid, áteresz, alagút, jelzőkészülék stb.) még ha magántulajdonban van is, továbbá magánhasználatra szolgáló minden átkelési eszköz (komp, rév, hajóhid stb.) a honvédelem érdekében szabadon használható, karbantartási anyaga és berendezése igénybevehető. Ugyanez áll az összes köz- és magánvizekre, víziútakra, csatornákra, duzzasztó művekre, kikötőkre, átrakódóhelyekre és tartozékaikra (daru, felvonó, raktárak stb.) is.

A posta továbbá a távirda- és távbeszélő vonalak, valamint a villamos jelzők személyzetükkel, anyagkészletükkel és berendezésükkel, úgyszintén a rádió céljára szolgáló üzemek, berendezések, készü-

lékek, alkatrészek és kellékek személyzetükkel együtt igénybevehetők, működésük a honvédelem érdekének megfelelően szabályozható, korlátozható vagy megszüntethető.

Végül a honvédelmi szolgáltatás címén igénybevehetők a híradásra (hírközlésre) alkalmas állatok (postagalambok, kutya stb.) is.

Az ingatlanok igénybevételeit illetően a törvény akként rendelkezik, hogy az ingatlan birtokosa túrni köteles, hogy azon erődítési művet, valamint más katonai építményt létesítsenek és az erődített helyek hadifelszerelésére, hidak, vasutak, repülőterek építésére vagy egyébként a hadműveletek előmozdítására s általában a honvédelem céljára bármiféle intézkedést megtegyenek és az ingatlan e végből használják. E célokra az épület és tartozékai átalakításának és lebontásának is helye van. Végül ily célokra az ingatlan tulajdona kisajátítás, esetleg csere útján megszerezhető.

Az ország határa mentén (határsávban) fekvő egyes területeken, továbbá az ország belterületén is a katonai erődítmények stb. szomszédságához tartozó közvetlen ingatlan tulajdonának átruházásához, az ingatlan bérbeadásához és egyéb használati jogosultságához a honvédelmi miniszter hozzájárulása szükséges. Bizonyos területeken az ingatlan tulajdonosa meghatározott termelés folytatására vagy mellőzésére kötelezhető.

A minisztérium elrendelheti, hogy a honvédség felszerelésére és ellátására szükséges cikkeket és anyagokat a gyártásukra berendezett vállalatok megfelelő mértékben, mennyiségben és árban előállítsanak és szállítsanak.

Juhász honvédnek írt az asszony...

Írta: GYÖNGYHALÁSZ.

Árva gyerek volt a faluban Juhász Jancsi. Előbb apja, azután anyja költözött el az árnyékvilágból. Jancsi ottmaradt gyenge 20 évével s apja-anyja tízholdas kis telkével. Volt két szép villásszarvú ökre — mint a nótában: fehér, mint a hattyú — és volt takaros, piros szeretője, mint a hajnalra nyílt rózsabimbó. Olyan fényes, szép szemé volt, mint két esti csillag az égen... Volt aztán szekere, taligája, ekéje, boronája, szóval minden, ami a tenyéryi kis birodalom virágoztatásához kellett.

A föld lenn volt a Tobánéán, mély, kövér búza-föld mind a tíz hold, gyönyörű zöldbársony búzavetéssel, bimbózó herével, lucernával. Jancsi igen szerette a földet, a vetést, a dombos szép határt, a jegenyét a dülövégen, a fűrjet a búza között, a pacsirtát, szerette két ökrét, taligáját, járomszegét, ösztökéjét, minden szépet-jót ezen a világon, de legjobban szerette Balog Boresát, a csillagszemű lányt.

Úgy számította, hogy ha már így árván hagyta a Teremtő, elveszi hamarosan Balog Boresát és szántja-veti vígan a Tobánéát. Csak még előbb a katonaságot kellett kiszolgáltatnia.

Ez is megtörtént: tavasszal besorozták. Talán árvaságára néztek az urak, hogy két hónap után hazaeresztették. Ezután — úgy, ahogy szó volt róla előbb — elvette Boresát és boldogok voltak nagyon, ahogyan csak a mesékben és a búzaföldeken boldo-

gok az emberek, akik szeretik egymást, meg a földet, életet.

Alig volt azonban Boresa pár hónapos asszony, valami történt a világon, kitört a háború.

Juhász Jancsi póttartalékosnak is el kellett mennie. Nem bánta, mert a haza veszélyben volt és a hazát is szerette ő, akár a tobáncai földet, csak azért igen nagyon nehéz volt elmenni...

Sajnálta a nagy, kövér búzaasztagot, éppen akkor tetőzte, mikor ütötték a dobot a faluban. Sajnálta sok mindent, ezer kedves gondját, örömét alig zsendülő kis életüknek. Az asszony... de minnek is mondjam... Hogy potyogtak a szérű porába nagy meleg könnyei, mikor hívta le az asztagról a hírrel... Összekészülődött s elment.

Három hét múlva Kraszniknál volt.

Jó katona volt Juhász János honvéd. Virgone, jókedvű, pirosképű gyerek volt, szerette mindenki a századnál. Jó verekedő volt a csatákban s a pihenőkön elnótázott, mókált a többiekkel. És ha tehetett, táborilapot írt az asszonynak.

A kraszniki esata előtt már kitüntette magát. Nyakas őrmester úrral volt felderítő járőrben, tizedmagával. Félnapi járóföldre egy orosz szakaszra bukkantak, nyilván az is felderítő volt. Szándékuk volt foglyot ejteni közülök, de nem sikerült, mert idejekorán szétugrottak. Egy párat lelőttek, ezeket megmotoszták, az őrmester úr jelentést írt s Jancsira bízta, vigye vissza az ezredhez.

Jancsi vissza is vitte, de megtoldotta két kozák fogollyal.

A honvédség szükségleteinek a kielégítése céljából üzemek, ipartelepek és egyéb vállalatok üzemük működésben tartására kötelezhetők. Ily üzemek stb. ki is sajátíthatók. Végül ily üzemek, ipartelepek és vállalatok az üzem működésben tartásának elrendelésekor minden olyan előkészületi intézkedésre kötelezhetők, melyek szükségesek ahhoz, hogy a vállalat a reá váró feladatokat átmeneti zavarok nélkül bármikor elláthassa.¹ Új ily vállalat létesítése attól függően megadott engedélyhez köthető, hogy a vállalkozó biztosítja azokat az előfeltételeket, amelyek a haditermelésre való átalakítás lehetősége szempontjából szükségesek.

Bárkit kötelezni lehet a nélkülözhető élelem, vágóállat, takarmány és vetőmag szolgáltatására, illetve átengedésére. Állatállomány részére legelő is igénybevehető.

A minisztérium szabályozhatja és ellenőrizheti bármely nyersanyag, termény és árucikk termelését, előállítását, forgalmát, felhasználását és megszabhatja árát, valamint termelésének és feldolgozásának módját, továbbá szabályozhatja a munkabéreket és a munkaviszony egyéb tartamát, valamint az ipari és más gazdasági tevékenységek díjazását.²

Közszükségleti cikkből bárki köteles hatóságilag megszabott áron átengedni azt a mennyiséget, amely a saját házi, vagy gazdasági szükségletének megállapított mértékét meghaladja.

A hadviselés céljára szükséges bármely segéd-

eszköznek, anyagnak és ilyen anyagot tartalmazó tárgynak ideiglenes vagy végleges átengedése igényelhető.

A hadviselés szempontjából fontos műszerek és műszaki eszközök előállítása, megvizsgálása és forgalombahozatala a honvédelmi követelményeknek megfelelően már béke idején is szabályozható.

A minisztérium időnként megállapítja azoknak a hadianyagoknak a jegyzékét, amelyeknek kivitele, behozatala vagy az ország területén való átszállítása tilos, vagy engedélyhez van kötve.

Iparilag értékesíthető találmányt szabadalmaztatás végett külföldön bejelenteni, továbbá belföldön szabadalmaztatni és akár bel-, akár külföldön nyilvánosságra hozni, vagy értékesíteni csak engedéllyel szabad.

Községek (városok) kötelesek kórházi ápolásra szoruló személyeket, továbbá beteg állatokat ápolás végett átvenni. Ily célból szükségkórházak felállítására és a meglévők rendelkezésre bocsátására is kötelezhetők.

A minisztérium, ha a honvédelem érdekében elkerülhetetlen szükséges és a késedelemben veszély van, a dologi szolgáltatások körét a jelen törvényben fel nem sorolt bármily ingó dolognak vagy jognak térítés ellenében való ideiglenes vagy végleges igénybevételére is kiterjeszheti.³

Végül a törvény a dologi szolgáltatásokért járó térítés és kártérítés mértékét szabályozza.

¹ A háterszágnak a hadviselés szolgálatába állítása kapcsán a *termelés folytonosságának* biztosítása szempontjából igen jelentős rendelkezés.

² A háterszág *egész gazdasági életének* a honvédelem szolgálatában minél sikeresebben való állítását célozza.

³ E rendelkezés abban leli magyarázatát, hogy a jövő háborújában a honvédelmi szolgáltatásoknak a törvényben részletezett körén túlmenően is merülhetnek fel szükségletek, amelyeknek kielégítése akkor hozandó törvényes rendelkezésekkel csak késve volna biztosítható.

Ez úgy esett, hogy amint ballagott vissza egy bokros töltés mellett, messziről két lovas pillantott meg. Szembejöttek vele, ügetve. Lehetek ezer lépésre. Gondolta, ezek csak kozákok lehetnek, a huszár nem így mutat, messziről sem. Ezek sem jöhettek volna jobbkor — füzte tovább a gondolatot —, megtréfalom őket. Azok még nem látták meg Jancsit. Lehúzódott egy bokor alá. Feltámasztotta a puskát és lesett a kozákok felé. Biztosan kozák hírszerző járőr lovasai, jelentést visznek. Jöttek erős dobajjal, a föld messze porzott utánuk. Gyanútlanul közeledtek, csak karabélyuk volt nyakukba vetve elől, hogy kéznél legyen. A kozák jó lovas, nyeregéből is jó lövő. Közeledtek, már csak 100, majd 50 lépésnyire voltak. Juhász Jancsi beirányozta puskáját egy pontra, ujjja a billentyűn... Mikor a lovasok beértek az irányvonalba — lőtt. Egyik ló szügyön találva, összerogyott... A másik ágaskodva megtorpant, de az oldalába nyílaló sarkantyúra horkánva szökkenett előre. Abban a pillanatban dörrent újra a puska... Zuhanva dült oldalt a ló, közel a másik mellé. A lovasok küzködve igyekeztek kiszabadulni a lovak alól, a kengyelből. Mire karabélyukhoz kapnának, Jancsi vitéz szuronya ott villog az orruk előtt. Foglyok voltak!

A két nyeret hátukra vétette a málhatáskákkal együtt és terelte vissza őket, amerről jöttek.

Pár óra mulva beérkezett a két fogollyal az ezredhez. Az ezredes úr egy tarisznya szivart adott neki és két nap mulva nagyvezüst díszlett Jancsi mellén a szíve felől.

Igy telt a vitézi élet. Már úgy megszokta, mint a szántást-vetést. Sűrűn kapott levelet Borcsától. Szépen elrendezgetett ő — amint írta — otthon mindent. Csak nyugodtan legyen, minden rendben lesz, mikor hazamegy, csak igen vigyázzon magára és siessen haza, oda ne maradjon télre is és a végén mindig: vigyázzon rá a jó Isten.

A kraszniki csata után egyszer megírta az asszony, hogy kis vendég van érkezében, hogy aztán akkorra biztosan hazamennen ám...

Jancsi igen-igen megörült ennek az édes-kedves hírnék. Írt is mindjárt Borcsának, hogy hamarosan megverik az ellenséget, hazamegy ő biztosan, hogyne menne haza. Csak legyen türelmes és óvja magát mindentől.

Jancsi ezután még jobb verekedő lett a csatákban. Be akarta váltani szavát, hogy mikorára megérkezik a kis vendég, megverik az ellenséget. Hát rajta nem mult biztosan, sem a többi millió magyar, aki vele együtt verekedett a fél világon. Megverték a fél világot, de akkor feltámadt a másik fele és árván született sok kis magyar akkoriban...

Jancsi harcolt hősiessen, híven, kedvvel, mert szeretett volna hazamenni a fia keresztelőjére. Kívánta látni pufók kis képét, ahogy elképzelte, megfogni nagy tenyerével parányi kezét. Az asszonynak is igen kell akkor a gyámol...

Sok csatát megharcoltak még. Jancsi mellén sorban állt a kitüntetés. Közeledett a tél, az orosz nagy túlerőben volt, igen pusztultak a mieink, de Jancsi mégis bízott, hogy hazamehet a keresztelőre.

IV. Fejezet. A honvédelmi szolgáltatásokra és gazdasági korlátozásokra vonatkozó egyes rendelkezések.

E fejezetben a törvény a honvédelmi szolgáltatások igénybevételének elrendelésére való illetékeséget, az igénybevétel foganatosításának, a térítések és kártérítések érvényesítésének, továbbá kifizetésének a módját szabályozza. Korszerű kiegészítésekkel lényegében megfelelnek az idevonatkozóan eddig érvényben volt rendelkezéseknek. Részletes ismertetésük túlhaladná a jelen cikk kereteit.

ÖTÖDIK RÉSZ.

Légyvédelem.

A törvény a jelen részében a légyvédelem kérdését, amely eddig az 1935. évi XII. t.-cikkben volt szabályozva, az azóta felmerült tapasztalatok figyelembevételével újra szabályozza. A jelentősebb rendelkezések a következők:

Mindazok, akik honvédelmi munkakötelezettség alatt állanak,⁴ személyes légyvédelmi szolgálatra is kötelesek.

A személyes légyvédelmi kötelezettség alatt állók közül ki kell jelölni azokat, akik különleges légyvédelmi szolgálatra kötelesek. Ezek megfelelő kiképzésben részesülnek. Részletintézkedéseket a honvédelmi miniszter tesz meg.

A tanuló ifjúság, valamint a leventekötelesek

⁴ Lásd a törvény Negyedik részének II. fejezetét.

szintén részesülnek légyvédelmi oktatásban, illetve kiképzésben.

A városok és községek kötelesek területükön a közérdekű légyvédelemről gondoskodni. A honvédelmi miniszter a városokat és községeket veszélyeztetettségükhöz képest négy osztályba (A, B, C és D) sorolja és megállapítja, hogy az egyes osztályokba sorozottak mily légyvédelmi intézkedésekre kötelesek.

A honvédelmi miniszter az illetékes miniszterekkel egyetértve kijelöli azokat az építményeket és egyéb vagyontárgyakat, amelyek megóvása honvédelmi érdekből elsősorban fontos (I. csoport). A honvédelmi érdekből szintén fontos, de az I. csoport körén kívül eső építmények, stb. (II. csoport) kijelölését — a területileg illetékes katonai parancsnokkal egyetértve — városokban a polgármester, községekben a főszolgabíró javaslatára az alispán eszközözi. A légyvédelmi irányelveket mindkét csoport tekintetében a honvédelmi miniszter az érdekelt miniszterekkel egyetértve állapítja meg. Az I. és II. csoport körén kívül eső építmények és egyéb vagyontárgyak (III. csoport) légyvédelmét a honvédelmi miniszter rendelettel szabályozza. E rendeletben ki kell terjeszkedni a szükséges óvóhelyek létesítésére, felszerelésére és fenntartására, a padlásterhek tűzmentesítésére, valamint a házi légyvédelmi őrség alakítására és felszerelésére. A rendelet megtartását a polgármester, illetőleg a főszolgabíró ellenőrzi. A megállapított kötelezettség teljesítésének elmulasztása esetében a légyvédelmi berendezés létesítéséről, felszereléséről stb. a hatóság a kötelezett terhére gondoskodhatik.

(Folytatjuk.)

Télre a Kárpátokba sodródott az ezred. A karacsony ott érte őket. Jancsi nyughatatlan volt; két hét óta nem kapott levelet. De talán nemesak emiatt! Valami nyugtalan, riadt kíváncsiság bujkált szemében, felhős homloka mögött. Mint aki érzi valami nagy, megmásíthatatlan rossz bekövetkezését.

Tudta, hogy azért nem kap levelet, mert a váratlanul bekövetkezett eltolás miatt az ezred elkülönült a hadosztálytól, ahol a tábori posta volt. Valahol Galiciában maradt, így nem jöhetett levél.

Mégis csak várta. Vízkereszt után már mindenki tudta a századnál, hogy Jancsi levelet vár az asszonytól. Karos hadnagy úr, századparancsnok biztatta, rövidesen kiverik az orosz, megérkezik a tábori posta...

Január végéig nem kapott levelet. Akkor egy hajnalon támadásra ment az ezred. Karos hadnagy úr százada nyomult előre. Egy orosz géppuska valahonnan belebelekaszált az előre rohanó századokba. Géppuska kellene rája, de a mieink máshol vannak elfoglalva. Karos hadnagy úr Nyakas őrmestert küldi szakaszával, hogy némiítsa el a géppuskát. Itt volt Jancsi is. A szakasz nekiment a géppuskának, melyet a század tüze le-lefogott, de néha felberregett egy-egy rövid sorozatra. Nyakas elől rohant, utána Szabó tizedes és széles rajban Jancsi, meg a többiek...

Ahogy rohantak, Jancsit eltalálta az orosz géppuska. Homlokán érte a lövés. Csak kihullott vére az előrevetődő szakaszból. Piros, meleg vére folydogált, amint leejtette fejét a hóra. A Kárpátok tiszta, fehér, patyolat havára. Nagy égő rózsza nyílt rajta a piros vértől. Ugy maradt, ahogy lebukott,

karját ölelőn tárta a földnek. Lelke pedig szállt a tobáncai föld felé, ahol gyereket várt az asszony... Mégis hazament szegény.

A géppuska egy perc múlva elhallgatott. A támadás is végbement. Az ütközet után Karos hadnagy úr maga kereste meg Jancsi vitézt és könny pottyant szeméből, mikor beölelte a sírba, a többi közé...

Mikor a tábori postával találkozott az ezred. Juhász Jancsinak három levele is volt. Az utolsóban írta az asszony, hogy a gyereket Jancsira keresztelték, éppen olyan szeme van, mint az apjának.

A hadnagy úr megint csak nem tudott sehova sem nézni a szemével, csak azt mondta:

— Szegény, szegény vitézem, csak volna tábori posta a mennyországba is...

*

Ott pihen valahol a nagy Hoverla táján s az idén tavaszelőn valamire felérvett a fagyott szív a nagy havas sírban. Forró vér hullott ismét a fehér hóra, az ifjú Juhász Jánosok, az új hősök vére és kinyílt belőle a magyar Feltámadás zöldlevelű ága.

Juhász János öreg vitéz megkapta azt a régi levelet odafönn a Hadak útján, a magyar hősök országában. Megtudta azt is, hogy szép sudár vitézzé serdült a fia, akit nem láthatott eleven szemével soha, de most szíve pora találkozott vele, mikor piros vére lehullott a fehér hantra. Megérezte, hogy az ő vére az és megnyugodott végkép a hősi sírban. szabad magyar határon...

Legyen rajta örök áldás, örök béke, ragyogjon felette örök fényvel a magyar háromszín...

Az új hadnagyok eskütétele.

(Jakab S. felv.)

Tisztavatás a budapesti csendőrlaktányában.

A Kormányzó Úr Ó Főméltósága f. évi május 1-ével a csendőrségi szakvizsga sikeres letétele után hadnagyokká nevezte ki a csendőr tisztikarba a következő, karpaszomány viselésére jogosult őrmestereket:

Dr. Szentandrassy Elek, Posoni Szent-Martoni Ernő, dr. Németh László, dr. Csáki József, Korondi Béla, Bányai László, dr. Csellár Gábor, dr. Körössy Zoltán, dr. Lépesfalvi Lépes Ottó, dr. Nyerges F. Pál, dr. Vörös László, dr. Sepsey János, Mogyoróssy Elek, dr. Papp Viktor, dr. Rakovszky Antal, Görgey Kálmán, dr. Bóna Zoltán, Kisborosnyói Tompa Miklós, Szoyka László, dr. Farczádi-Sándor István és dr. Parádi István. (Rangsor.)

Az új hadnagyok felavatása április 30-án 11 óra körül történt a Böszörményi-úti csendőrlaktányában.

A nemzetiszínű zászlókkal gazdagon feldíszített csendőrlaktánya udvarára csendőr díszzászlóalj vonult ki zenével, majd felsorakoztak az új hadnagyok. Megjelent az avatáson: *Horváth Dezső* miniszteri tanácsos, a belügyminisztérium karhatalmi osztályának vezetője, *vitéz Sáray Ferenc* ezredes, a honvédelmi minisztérium csendőrségi osztályának vezetője és *vitéz Bálky József* alezredes, a belügyminisztérium csendőrségi osztályvezetőjének helyettese, a Budapesten állomásozó csendőr tisztikar teljes számban és nagyszámú előkelő meghívott közönség. 11 órakor kürtszó jelezte *vitéz Falta László* altábornagynak, a m. kir. csendőrség felügyelőjének érkezé-

sét, aki *Bernáth Sándor* őrnagy díszzászlóalj parancsnok jelentkezését fogadta, majd ellépett a díszzászlóalj előtt. Ezután kezdetét vette a felavatási ünnepség

Vitéz Torzsay Lénárd ezredes, a csendőrtiszti tanfolyamok parancsnoka intézett beszédet a felavatandókhoz, elbúcsúztatva azokat, majd az új hadnagyok letették a katonai és csendőrtiszti esküt. Az eskütétel után *dr. Szentandrassy Elek* hadnagy, rangelső, a következő beszédet intézte a m. kir. csendőrség felügyelőjéhez:

„Nagyméltóságú Altábornagy Úr! Elhangzott ajkunkról a szent eskü, amellyel egész életünket ajánlottuk fel a Haza oltárára és a Mindenható segítségét kértük, hogy teljesíteni tudjuk a szent fogadást, amire vállalkoztunk. Komoly férfias munkával értük meg a mai napot, amikor kifejezésre jut, hogy a m. kir. csendőrség legfelsőbb előjárói méltónak tartanak bennünket arra, hogy e kiváló testületnek végleg tagjai lehettünk. Életünk jelentős mérföldköve e nap, amikor ide állunk, hogy hűséget tegyünk becsületes magyar szívünk igaz érzéseiről és vállaljuk azt a hatalmas felelősséget, amelyet a m. kir. csendőrtiszti hivatás jelent számunkra. Magyar katonák, magyar csendőrök lettünk és büszke öröm dobogtatja meg a szívünket, amikor ezt mondhatjuk. A magyar katona, a magyar csendőr kiválóságát elismeri az egész világ, akikre büszke volt mindig minden magyar. A katona a háború harcosa, ezzel szemben a csendőrnek békében is harcolnia kell és állandóan készen kell állnia, hogy kötelességét teljesítve az állampolgárok nyugalalmát a mindenfelől leselkedő törvény- és jogtipró elemekkel szemben megvéddesse. Csonka országunk örvendetes megnagyobbodása, — amikor ismét magyar csendőr portyázza a Kárpatok bércseit, — fokozott követelményeket ró a csendőrségre. A visszacsatolt részekre való dicsőséges bevonulás alkalmával, *vitéz honvédcapataink* nyomában mindenütt ott jártak a csendőrök, hogy a visszatért, idegen zsarnokság alatt szinglődő testeireink számára megvigyék a várva-várt nyugalmat és a sokáig nélkülözött élet- és vagyonbizton-

A május 1-ével kinevezett új hadnagyok gyakorlati szakvizsgálója a terepen április 29-én. (Moyzes őrm. felv.)

Az április hó 30-án felavatott új hadnagyok nevében megkoszorúzzák a Bőszörményi-úti esendőrlaktanyában levő esendőr hősi emlékművet. (Bálint t. őrm. v. felv.)

ságot. Felelősségteljes pályánk kezdetén hatalmas erkölcsi erőt biztosít számunkra az a tudat, hogy mindenütt megértő előjárók és fegyelmet az alárendeltnek várnak bennünket s így minden reményünk megvan arra, hogy az első zökkenőkön simán átkerülve értékes és munkás tagjai lehetünk a Testületnek. Szívünkbe vessük előljáróink oktatását, amelyeket a Ludovika Akadémiáról és a csendőrtiszti tanfolyamról viszünk magunkkal, hogy az alárendelttel szigorú, de igazságos és megértő bánásmód, példaadó magatartás, feddhetetlen, magas erkölcsi nívón álló élet, de mindenekelőtt az akadályt nem ismerő köteleltségeljesítés volt mindig a magyar tiszt erénye. Magyar katonák, magyar csendőrtisztek lettünk és e büszke tudat megacélozza erőnket, hogy ezen erényeknek hű őrizői és fejlesztői lehessünk. Erős elhatározással és akarással indulunk neki az életnek, hogy az eddig tanultakat a gyakorlatban a legteljesebb mértékben értékesítsük és tudásunkkal és munkánkkal a csendőrség szent ügyét minél előbbre vigyük. Hálás szívünk minden dobbanását, karunk és kardunk erejét ajánljuk fel a Haza szolgálatára, rántsunk kardot és ismételjük a szent fogadást, a Hazáért mindhalálig!"

A beszéd elhangzása után a laktanya udvarán álló csendőr hősi emlékmű megkoszorúzása következett. Ezután a díszzászlóalj díszmenetben elvonult a csendőrség felügyelője és az új hadnagyok előtt.

Délben az újonnan felavatott hadnagyok tanárraikkal együtt a budapesti csendőrtiszti étkezdében díszbédén vettek részt.

Magyarország részvétele a kriminalisztika fejlődésének munkájában.

Előadta: DR. KENYERES BALÁZS

ny. egyet. nyilv. r. tanár,

a Kriminológiai Társaság 1939 április hó 22. napján tartott közgyűlésén.

Az az értekezlet, amelyet a koronaügyész úr Ö Nagyméltósága egy pár héttel ezelőtt, a nemzetközi kriminológiai egyesület magyar tagozata újraélesztése ügyében szíves volt összehívni, elhatározta annak működése megkezdését, havonta tartott előadásokkal. Minthogy az értekezleten én is felszólaltam, szóba hozva a törvényszéki, társadalomorvostudományi és kriminalisztikai nemzetközi Akadémia magyar tagozatának megszervezése ügyét, — amire felszólítást kaptam — a f. hó 22-ére kitérőt előadás megtartására jelentkeztem, azzal a törekvéssel, hogy ezen részletesebben kifejtem és bizonyítékok bemutatásával indokolom az értekezleten elhangzott azt az állítást, hogy hazánk hivatva van a megalakuló nemzetközi Akadémiában vezető szerepet vállalni. Jelentkezésemkor azt is hittem, hogy előadásomon a szervezés gyors ütemben megindult munkájának lényeges előhaladásáról tudok beszámolni. Sajnos, ezt nem tehetem, mert időközben a kopenhágai központ működése — előttem ismeretlen okok miatt — fennakadt. Időközben csak annyi történt, hogy az Akadémia által hivatalos közlőnyé választott lapnak, a *Lo Zacchiának* szerkesztője felszólított, hogy 12 referenst keressek a magyar tudományos munka termékeinek ismertetésére.

A szervezés munkájának fennakadása tulajdonképpen felmenthetné a bejelentett előadás megtartásának kötelezettsége alól, mindazonáltal kívánatosnak érzem annak megtartását azért, mert aligha lesz még egyszer alkalmam a magyar jogásztársadalom legilletékesebb tagjai előtt megismertetni a magyar nemzet fiainak a természettudományi krimina-

lisztika terén kifejtett azt a jelentékeny munkáját, amelyet egy fél századot meghaladó idő alatt megfigyelhettem — amire másnak alkalmat a Gondviselés kegye alig adhatott.

Hazánk a jogtudomány és segéttudományainak művelése terén mindig besülettel kivette a maga részét. Kezdeményezője és előmozdítója volt egy fél századon keresztül a törvényszéki orvostan kriminalisztikai irányban való fejlesztésének is akkor, amikor maga a törvényszéki orvostan külföldön még mostoha viszonyok között leledzett. Németországban hosszú időn keresztül a törvényszéki orvostan a hallgatásra és vizsgázásra kötelezett tárgyak között nem szerepelt, s kellőképpen a gyakorlatban sem érvényesült. Nagyjában az volt a helyzet más külföldi államokban is. S minthogy ennek következtében megfelelő munkaterületet a törv. orvostan nem talált, helyett, hogy a természettudományi kriminalisztika területére lépett volna, ami természetes lett volna, igyekezett magának idegen területet, a munkás- és balesetbiztosítás területét meghódítani. Ezt ismételtelen — legutóbb 1935-ben, német nyelvű közleményemben — kifogásoltam. Az idegen terület meghódításának törekvése nem is sikerült, eredménye jóformán csak abban mutatkozott, hogy törvényszéki orvosi társulatok nevükbe a törvényszéki orvostan mellé a társadalmi orvostant is bevették.

A természettudományi kriminalisztikai irány kidomborítása tulajdonképpen csak egy pár esztendő óta kezdődött, de akkor már erős lendülettel indult meg.

Az érdeklődés élénkülésének következményeként, egyben bizonyítékként egynéhány meddő próbálkozás után először a franciayelvű törvényszéki orvosok társulatának 1936-ban Párisban, tizenkét nemzet képviselőinek részvételével megtartott gyűlésén jelentkezett nemzetközi kongresszusok tartására vonatkozó határozattal.

Az első nemzetközi kongresszus 1938 szeptember hónapjában Németországban, Bonnban folyt le, előre nem várt, meglepően nagy nemzetközi érdeklődés és a birodalmi kormány nagyarányú támogatása mellett. Hivatalos képviselőt küldött az olasz igazságügyminiszter és az olasz kormány, a német-birodalom nevelésügyi, igazság- és belügyminisztere. Megjelenésre utasították a bűnügyi rendőrségek főnökeit és helyetteseiket, azért, hogy a kongresszus tevékenységének eredményeit tanulmányozzák és hasznosítsák.

Valamennyi képviselő hangoztatta a törvényszéki orvostan kriminalisztikai irányban való fejlesztésének nagy jelentőségét.

A nevelésügyi miniszter képviselője, dr. Cropp min. tan. afeletti örömeinek adott kifejezést, hogy a törvényszéki orvostan újabban mindinkább a kriminalisztikai irányban fejlődik. — „Ez az ő tulajdonképpeni munkaterülete, amelynek művelése a jogszolgáltatás és a nemzet érdekeinek szempontjából a legeslegnagyobb jelentőségű”.

A birodalmi kancellár és a birodalmi rendőrség fejének képviselője, Reichskriminaldirektor Nebe, erős hangsúllyal követelte a törvényszéki orvostan és a bűnügyi rendőrség legszorosabb együttműködését.

Az érdekelt erők összefogása szükségességének hangoztatása mellett határozta el a kongresszus egy

Nemzetközi Akadémia felállítását. Erre bizottságot küldött ki. Egyben a Rómában megjelenő „Lo Zaccaria” című folyóiratot hármassal célkitűzéssel: a „törvényszéki orvostan, a társadalmi orvostan és a kriminalisztika” szolgálatába állítva, az Akadémia hivatalos közlönyévé tette.

A szervezőbizottság munkáját nagy buzgalommal azonnal meg is kezdte s a folyó esztendőnek elején szabályait és a magyar tagozat megalakítására vonatkozó felszólítását el is küldte.

Nekünk, szegény magyaroknak nemzeti kötelességünk a közös munkában teljes erővel részt venni, annival is inkább, mert abban elsőrangú — sőt nyugodt lelkiismerettel mondhatom — erőnknek összefogásával vezető szerepet tölthetünk be.

Hivatottak vagyunk a vezető szerep betöltésére és jogosultak annak keresésére a mult becsületes kötelességteljesítésével szerzett személyi és tárgyi felkészültségünknel fogva, módot és alkalmat ad a vezető szerep vállalására az az elismerés, amelyben a külföld a magyar kötelességteljesítés eredményeit azok értékesítésének igyekezetével részesítette.

Hazánk az egész művelt világot megelőzte a helytartó tanácsnak 1793-ban kelt rendelkezésével, amely az orvostanhallgatókat a törvényszéki orvostan hallgatására és a belőle való vizsgázásra kötelezte. Megelőzte az igazságügyi orvosi tanács felállításával, a törvényszéki orvosi képesítővizsga rendszerítésével, majd ezeknek a vizsgáknak a nyomozásoknál közreműködő rendőrorvosokra való kiterjesztésével, a vegyi és más hasonló vizsgálatokat végző központnak, az országos bírósági vegyintézetnek és az igazságügyi megfigyelőnek megalkotásával. Állandóan élénk figyelemmel kísérték magyar jogászok és magyar orvosok a természettudományok haladásának a jogéletben érvényesíthető eredményeit.

Elöl járt hazánk a fiatakoruakra vonatkozó intézkedéseivel, érvényesítették a haladást az új büntető perrendtartás megalkotói. Élénk bíráló érdeklődés kísérte hazánkban Lombroso iskolájának és más iskoláknak tételeit. Amint ismeretessé lett Bertillon anthropometriás rendszere, a magyar rendőrség azt mindjárt felkarolta s amikor annak helyébe lépett a daktiloszkópia, azt Pekáry Ferenc és Arányi Taksony rendőrtanácsosok kezdeményezésére már 1902-ben életbe is léptette. Jelentkezett a magyarság — a külfölddel lépést tartva, sőt azt sokszor meg is előzve — a jogtudomány más területein is, amelyek felsorolása erőmet és illetékességem körét meghaladja. Viszont hivatott tanusítója lehetek annak, hogy a magyar nemzet a természettudományi kriminalisztika gyakorlati érvényesítésének a külföldöt sokban megelőző kezdeményezője volt. Hivatott tanusító azért, mert a gondviselés rendelése abból nekem is részt juttatott.

1895-ben jutottam a kolozsvári egyetem törvényszéki orvostani tanszékére. A következő esztendőben született meg a büntető perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII. tc., amely a tárgyi bizonyítékok fokozottabb figyelembevételét követelte.

Ekkor ért a nagy megtiszteltetés, hogy mint fiatal tanár a királyi ítélőtábla elnökének és az erdélyrészi jogászegylet vezetőinek felszólítására tanártársam, dr. Lukács Adolf mellett — aki a törvény jogi vonatkozásait ismertette — annak orvosi vonatkozásairól tarthattam több hétre terjedő sorozatos előadásokat.

A megtisztelő felszólítás rám nézve természetesen a tárgyi bizonyítékok alapos elméleti és gyakorlati tanulmányozásának kötelességével járt együtt.

Az alapot megadta a családi terheltég, amelyet kir. ügyész, majd törvényszéki elnök édesapától és az ő jogász elődeitől örököltem s amely már 51 esztendővel ezelőtt gyakornoki minőségben a törvényszéki orvostani intézetbe terelt. Megadta az alapot az a nevelés, amelyben — nevezetes rendőrfőnökök emlékiratainak és nevezetes bűnesetek gyűjteményeinek olvasásával — magamat részesítettem. Megadta főleg a kriminalisztika atyámesterének, H. Grossnak tanítása, amelyet Handbuch für Untersuchungsrichter című és más könyveiből, valamint Archiv für Kriminalanthropologie című folyóiratából meríthettem. Nagy az örömem, hogy a folyóirat jelenlegi szerkesztője, R. Heindl felszólításával módot adott nekem arra, hogy mint a folyóirat legrégebb, sajnos, egyben legöregebb munkása, annak 100-ik jubiláris kötetében, emlékezősorok írásával soha el nem múló hálát kifejezésre juttassam.*

Mindezeknek jelentékeny befolyása volt arra, hogy törvényszéki orvosi gyakorlatomban kezdettől fogva igyekeztem a „realiak” bizonyító erejét hasznosítani. Ezen az úton számos nehezen megoldhatónak látszó esetnek, egy-két napon belüli, vizsgálóbírói tisztázásához sikerült hozzájárulnom.

Eseteim egy része külföldi szakmunkákba — egyebek között H. Gross „Handbuch für Untersuchungsrichter” című hatalmas munkájába — köveendő példaként belekerült.

Azzal a törekvéssel, hogy a tárgyi bizonyítékokat az ítélőbíró elé állíthassuk, tanulmányoztuk a rajzok, mintázások, fényképek és Röntgen-felvételek készítésének különböző módszereit új — később a külföld által is elfogadott — eljárások ajánlásával.

Ajánlottuk stereoscopus felvételek készítését a fényképező kamara eltolásával, fénylő tárgyaknak folyadékban való elmerítés melletti fényképezését, a színes fényképezés különböző módszereit.

Rövid idő alatt a kolozsvári intézet szűkös viszonyai dacára hatalmas fényképanyagot gyűjtött, amellyel Bécsben, Párisban, Londonban, Budapesten rendezett szakkiállításokon vett részt. Egy részét kölcsön adta R. Abels müncheni tanárnak szaköröknek való bemutatás céljából, másodlatát ajándékképpen megküldte több külföldi törvényszéki orvostani intézet és laboratórium gyűjteménytárának.

Igyekeztünk a tárgyi bizonyítékok körül gyűjtött tapasztalatainkat és kutatásaink eredményeit bel- és külföldi folyóiratokban, bel- és külföldi gyűléseken tartott előadásokkal ismertetni. 1906-ban német nyelven a tárgyi bizonyítékok felkutatásáról, gyűjtéséről és felhasználásukról 115 fényképpel monografiaszerű közleményt jelentettem meg (Arch. f. Kr. Anthropologie Bd. XXII.).

A kriminalisztikai irányt igyekeztem érvényesíteni 1909-ben megjelent 3 kötetes és az 1925-ben megjelent kétkötetes tankönyveimben és számos más közleményemben. Ugyanazt az irányzatot szolgálták tanítványaim.

1903-ban tanársegédem, Hegyi Mózes tanársegéd igen nagy számmal végzett vizsgálatai alap-

* Zur Erinnerung an Hans Gross A. f. Kriminologie, Bd. 100. H. 1. u. 2.

HARASZTOS
JÁNOS CSO. ←

Kárpátaljáról: A magyar csendőr is rohamsisakban végezte szolgálatát.
(Terebesfejérpataki őr.)

ján közölte, hogy apró esontdarabkák mikroszkópos vizsgálatával az ember- és állatesontot meg lehet különböztetni. Az eljárással szemben egyedül Giese jenai tanárnak voltak aggodalmai, Toyotano Wada Kiotoi, Fana olaszországi tanár, Bürger berlini m. tanár, Kernbach, a kolozsvári, románna lett egyetem tanára és többen mások ezt mindenben megerősítették. Balthazard, a párisi egyetem tanára ezenfelül azt is megállapította, hogy az eljárás még életkorok meghatározására is jól felhasználható. A kérdést véglegesen tisztázta Mátyás Jenő — Apáthy István tanár tanársegédje — nagy buzgalommal, évenként át folytatott vizsgálataival, amelyek eredményét részint külön közleményekben, részint a X-ik nemzetközi anatómiai kongresszuson tartott előadásban mikroszkópos fényképek egész nagy tömegének bemutatásával ismertette, kimutatva azt is, hogy egyes állatok nem abba az állatesoportba tartoznak, amelybe őket eddig besorozták. Ezeknek a vizsgálatoknak révén kapott Mátyás Jenő dr., egy pár évvel ezelőtt a szegedi egyetemen — a csontok mikroszkópos vizsgálatára terjedő magántanári kiegészítést.

Anka Aurél dr. és Hanaszievics Hajnádi Oszkár dr. a kolozsvári intézetben kísérletekkel kutatták a lőfegyverek hatásmódját s előbbi a Mannlicher-fegyver hatását számos ábrával díszített monográfiában ismertette. Külön elismeréssel emlékezhetem meg — mint a kolozsvári intézet legbuzgóbb munkásáról — tanszéki utódomról, dr. Demeter Györgyről, aki egyrészt a lőfegyverek hatására vonatkozó nagyszámú — és a külföld által is átvett vizsgálati eljárásokat megállapító — kutatásaival, másrészt serdülő egyének életkorának a kéztő- és könyökcsontok Röntgen-sugarakkal való meghatározásával szerzett nevének elismerést a külföld előtt. Különös formában nyilatkozott meg a külföldnek elismerése legújabbban egy közleményben, amelynek szerzője, mint saját kitalálását, ismertette az eljárást Demeter nevének említése nélkül. Hasonló meglepetésekben különben többször is volt részünk. 1924-ben az Annales de medecine legale című folyóiratban Nicolau Minovicci, a kolozsvári egyetem tanára, álta-

lunk észlelt esetet közölte, az általunk készített fényképpel, mint saját észleletét. Két másik tudós, T. Vasiliu és O. Meller Bukarest, írásban és képekben megismételve azokat a vizsgálatokat, amelyeket 30 esztendővel ezelőtt újszülött holttestek Röntgensugarakkal való átvilágításával végeztünk, az eljárást, mint új élvizsgáló próbat ajánlották, — Dokymographie pulmonaire címen (Annales de moderne legale 1938. No. 4. P. 279.) Legújabbban egy pár hónappal ezelőtt akadt kezembe egy francia folyóirat, amely részletesen ismertette az ember és állatesontok megkülönböztetésére felhasználható adatokat azok nevének említése nélkül, akik igénybevételüket ajánlották. Rosario Fontain l'Union med. de Canada.

A Kolozsvárot kiépített utakon igyekeztem munkásságomat kialakítani a budapesti egyetemen is, amelynek törv. orvostani tanszékét 1915-ben foglaltam el nagy reményekkel és erős munkakedvvel, amelynek a kriminalisztika területén való érvényesíthetése érdekében kértem Balogh Jenő akkori igazságügyminiszter úrtól szakértői megbízatásom alkalmával, a hosszadalmas időtrábló elmebeli megfigyelések alóli felmentésemet, ami meg is történt. Sajnos, mindjárt megérkezésemtől, a háború és következményei által kiváltott, előrehaladóan fokozódó olyan nehézségekkel találkoztam, amelyek emléket szeretném kitörölni lelkemből. Megjölésükre elegendő annyit megemlítenem, hogy volt idő, amikor téli hidegben, fűtetlen helyiségekben, egyetlen segítségével kellett elvégeznem a tömeges halottvizsgálatok nehéz munkáját és mindazt, ami azzal összefüggött. Ezek a nehézségek persze lehetetlenné tették azoknak a gyönyörűséges álmoknak megvalósítását, amelyeket annakidején, buzgó munkatársammal, Demeter Györggyel, hatalmas kriminalisztikai központ létesítéséről álmotunk. Sikertelenül mindazonáltal, a nehézségek dacára az intézet könyvtárát és felszerelését kiegészíteni, a tanítás és szakértői működés színvonalát, az intézet rendjét fenntartani, sikerült a csendőrség parancsnokságának kezdeményezésével a természettudományi kriminalisztika gyakorlati tanítását a tisztikar és le-

génység kiképzésének keretei között rendszeresíteni. Idővel akadtak a tudományos munkában, a tanításban, a gyakorlati élet mindennapi követeléseinek kielégítésében és az intézet gyűjteménytárának kifejlesztésében is buzgó munkatársaim, Jankovich László, jelenleg a debreceni egyetem tanára, Bochkor Ádám és Vitray Antal magántanár részt vettek a tanítás munkájában, utóbbi részt vett a csendőrség kiképzésének munkájában is s azt később önállóan, maga végezte, Schranz Dénes tanársegéd, aki az intézet anyagi támogatásával a bécsi rendőrségnél megtanulta a Poller-féle mintázó eljárást, képzőműveivel gazdagította az intézet gyűjteménytárát, Bogdanovics László pedig fáradhatatlan buzgalommal folytatta ebben a rendezés munkáját. Az ő segítségükkel létesült — főleg a Kolozsvárról hozott anyag felhasználásával — a világon egyedül álló természettudományi kriminalisztikai múzeumot létesíteni. Valamennyien — bár ma már nem tagjai az intézetnek — a kriminalisztikai irányba terelt törvényszéki orvostan iránti érdeklődésüket megtartották és így öregbítik azt a felkészültséget, amely a nemzetközi Akadémiának rendelkezésére áll.

Igyekeztem természetesen Budapesten is saját, valamint tanítványaimnak bel- és külföldi szaklapokban megjelentetett közleményeivel a kriminalisztikai irányzat kialakulását szolgáltni. Mint nagyobb értékű közleményeket említhetem Katona István dolgozatát, amely kimutatta, hogy igen nagyfokú felbomlásban levő holttestek nemének meghatározására rendkívül értékes adatokat szolgáltat a gégeporcok vizsgálata, Szelőcey János dolgozatát, amely ismerteti azokat az eljárásokat, amelyekkel igen nagy mértékben feloszlott holttestek ujjbegyeiről is lehet jó ujjbegylenyomatokat készíteni, továbbá Vitray Antalnak, a Magyar Tudományos Akadémiában is bemutatott dolgozatát, amely kinematográfós felvételekkel kimutatta, hogy nagyobb távolságokból ejtett lövések eseteiben a ravasz meghúzása és a golyó megérkezése között eltelt idő alatt a sértett testének helyzetében és tartásában számottevő változás következhet be. Felemlíthetem ezek mellett egykori tanítványomnak, dr. Balázs Gyula rókuskórházi orvosnak biztatásomra készült dolgozatát is, amely vízbeugrott öngyilkosjelöltek testen mutatkozó és a vízbeugrást bizonyító, eddig teljesen ismeretlen jelekről számol be.

Végül szolgálati időm lejártával, 1935-ben, 47 esztendőre terjedő tapasztalataimat, mintegy végrendeletként 206 lapra terjedő, 83 ábrával ellátott könyvben közöltem, amelyet a Wolter de Gruyter berlini könyvkiadó cég adott ki.

Munkámat különböző nemzetek jogi, orvosi, rendőrségi és más hasonló szaklapjai elismeréssel fogadták, s hangsúlyozva magyar eredetét, külön kiemelték kriminalisztikai vonatkozásainak jelentőségét. Azt hiszem, ennek a könyvemnek is volt része abban, hogy a német törvényszéki orvosok társulata a következő 1936-ik esztendőben, Drezdában tartott ülésén tiszteletbeli tagjának („Ehrenmitglied“) megválasztott. Ezzel egyidőben a társulat neve is megváltozott, amiben sejtésem szerint része lehetett a vezetésem alatt állott intézetek működése kriminalisztikai színezetének is. Könyvem megjelenése és a drezdai ülés előtt a társulat nevében csak a törvény-

széki és szociális orvostan szerepelt, a drezdai ülés után kelt kiadványokban már bekerült a társulat nevébe a „Kriminalistik“ szó is. A hármas névvel (D. Ges. für ger. sociale Medizin und Kriminalistik) jelentkezett a társulat folyó évi, Ischl-ben tartandó ülésének meghívója is nemcsak, de a tárgyalásra kitűzött három kérdés mindenike megkapta a kriminalisztikai jelzőt.

A kriminalisztika iránti érdeklődés jelét látom abban is, hogy a hallei Akadémia f. évi január hónapjában a törvényszéki orvostan különböző területein, de főképen a kriminalisztika terén kifejtett működésért adta meg nekem a taggá választás kiüntetését.

A kriminalisztikai irányt szolgáló személyi felkészültségben jelentkeztek hazánkban az egyetemek jogkarainak és a jogakadémiáknak tanárai, a minisztériumoknak, a törvényhozásnak, az igazságszolgáltatásnak tagjai és más munkásai a jogirodalomnak. Angyal Pál tanár Kármán Elemér kir. ügyész-szel már a háború előtt tervezte kriminalisztikai intézet létesítését s büntetőjogi szemináriumában ismételten tartottak válogatott szakemberek kriminalisztikai előadásokat. Ugyan ő állandóan figyelemmel kísérte saját és tanítványaim munkásságát s ezért örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy neki itt is működésem iránti érdeklődéséért és azért a nagyértékű utbaigazító támogatásért, amelyben sokszor részesíteni szíves volt, hálás köszönetemet nyilvánítsam. Hacker Ervin tanár a miskolci jogakadémián kriminalisztikai gyűjteményt létesített, Unger Jenő r.-fogalmazó pedig az egri jogakadémián egyenesen a kriminalisztika tanítására szerzett magántanári képesítést. Kiváló érdeklődéssel és fényes eredménnyel igyekezett rendőrségünk és csendőrségünk is a kriminalisztika megállapításait az életbe átvinni. Megnyilatkozik ez tagjaik gyakorlati kiképzésének elmélyítésében, nyomozó és helyszínelő osztagok felállításában, gyűjteménytárak és laboratóriumok létesítésében, kriminalisztikai könyvek kiadásában, s kriminalisztikai közleményeknek szaklapjaikban való megjelentetésével.

Érdemes munkásai a kriminalisztikának — akik értékes irodalmi munkásságot is fejtettek ki s a külfölddel is kapcsolatokat létesítettek — Selye Ferenc, Dörning Henrik, Tartsányi Dániel, r. kap., Pusztaszeri Ferenc, aki elvégezte a lausannei krim. iskola 3 éves tanfolyamát, a budapesti rendőrség laboratóriumi vezetője lett és legújabbban megkapta a lausannei Akadémia rendes tagsági kitüntetését és sokan mások, akiket mind felsorolni, sajnós, lehetetlenség. Külön dicsérő megemlékezést igényel a „Bűnügyi nyomozástan“ című hatalmas munka amelynek 652 lapra terjedő, 126 ábrával ellátott első kötete 1936-ban jelent meg. Szerzői Oleháry Milvius Attila és vitéz Ridegh Rajmond csendőralezredesek. Külön elismerést érdemelnek a Csendőrségi Lapok, jelenlegi szerkesztőjük Beöthy Kálmán őrnagy, előtte szerkesztette Mohácsy Lajos százados, még előbb Pinczés Zoltán alezredes, amelyek eredményesen szolgálják a kriminalisztikai kiképzés ügyét is. A „Tanulságos nyomozások“ című rovatban ismertetett esetek fényes tanubizonyítást tesznek arról a magas színvonalon álló értelmességről, józan ítélőképességről, amellyel a csendőrség — többnyire a földmí-

Kárpátaljai őrállomás: Terebesfejérpatak község.

ves osztályból felsorakozó — egyszerű tagjai alkalmazni tudják azt, amit iskoláikban tanultak. A legnagyobb gondossággal és aprólékos pontossággal készített helyszíni rajzok, céltudatos tervszerűséggel készített fényképek tömegével világítja meg ma már a rendőrség és csendőrség munkája a főbenjáró büncselekmények részleteit, megkönnyítve az ítélobírák felelősségteljes munkáját. Mint a kriminalisztikai irodalom termékeinek, mint a rendőrségek és csendőrségek lapjai jó részének ismerője, nyugodt lélekkel mondhatom, hogy a Bűnügyi Nyomozástanhoz hasonló munkát nyomozóhatóságok tagjai nem adtak ki, de azt is, hogy a Csendőrségi Lapokhoz hasonló kiváló lap külföldön nincsen.

Rendőrségünk és csendőrségünk szervezete és működése állandóan meg is kapja a külföldi látogatók elismerését, de tagjai megkapják az élet elismerését is az elkövetett és kiderített legsúlyosabb büncselekmények közötti olyan kedvező százalékos arányban, amilyennél jobbat a külföldnek anyagiakban jobban álló hasonló intézményei sem tudnak felmutatni.

Jelentékeny helyet töltötték be hazánk személyi felkészültségében az országos bírósági vegyintézet vezetői, Felletár Emil, Jahn József és utóduk Fridli Rezső úgy gyakorlati, mint irodalmi téren. Először Felletár tanár állapította meg 1868-ban, 4 esztendővel megelőzve Selmi olasz tudóst, — akinek nevéhez fűzik a felfedezés érdemét — a csongrádi törvényszék felszólítására, Dobozi Julia ellen folyó mérgezés ügyében adott véleményében, hogy a holttestben feloszlás közben az alkaloidákhoz hasonló mérgek, ún. ptomoinok képződnek.

Mindig becsülettel helytállottak a magyar orvosi kar képviselői is a törvényszéki orvostan és a kriminalisztika fejlődése területén. Vidéki egyetemeken is fejlődtek értékes szakemberek Ince, Ökrös, Ambrus, Fazekas, Beöthy Konrád, Szász Béla. Közülök az öt utóbbi magántanári képesítést is szerzett.

Bizonyítékot szolgáltatott a magyar orvosok érdeklődésére legújabbban is a Bonban, 1938-ban tar-

tott kongresszus, a magyar résztvevők és a magyaroktól eredő előadások nagy számával. 16 nemzet fiainak előadásai között a magyarok előadásai 10%-kal szerepeltek.

A százalékszámának jelentősége a maga valóságában akkor domborodik ki, ha szembeállítjuk vele azt a tényt, hogy azzal mindjárt a németek és franciák mögé a 3-ik helyre kerültünk annak dacára, hogy hazánk fiainak külföldi kongresszusokon való részvételét jelentékenyen megnehezíti anyagi helyzetük mostohasága.

Nemzetünk ezért meg is kapta a megérdemelt elismerést, egyrészt abban, hogy a német birodalom belügyminiszterének képviselője a kongresszust üdvözlő beszédében dicsérőleg kiemelte a magyar nemzet fiainak buzgóságát, másrészt megkapta Jankovich László tanártársam személyén keresztül, azzal a kitüntetéssel, hogy a kongresszus ülései egyik elnökének őt választották meg.

A törvényszéki orvostan és a kriminalisztika terén kifejtett nagyértékű munkásságát újabban két nagy nemzetközi jelentőségű dolgozatával gazdagította tanszéki utódom, Orsós Ferenc tanár. Eredményes vizsgálatokat végzett a törvényszéki orvostan egyik legfontosabb kérdésének területén, megállapítva, hogy milyen vizsgáló eljárásokkal lehet megkülönböztetni az életben, illetve a halál után keletkezett sérüléseket, az életben vagy a halál után történt akasztást. Másik nagyjelentőségű — a nemzetközi együttműködés budapesti gyűlésén tartott előadásában — foglalkozott a vérnyomok keletkezésének kérdésével, egyben megállapítva, hogy a tüdőbe behatolt apró szervezetek mikroszkópos vizsgálatával meg lehet jelölni azt a helyet, ahol a vízbefulás történt.

Órajta keresztül is megkapta a magyar nemzet a megérdemelt elismerést. Egyebek között az 1939. év elején a tudományos együttműködés keretei között a német birodalommal fennálló kölesönös megállapodás révén a Reichsminister felkérésére 2 hónapra terjedő előadásokat tartott Bonn-ban, Heidelberg-ben, Halle-ben, Boroszló-ban jogászok és orvo-

sok számára a törvényszéki orvostanból és a kriminalisztikából, amelyeket nemcsak egyetemi hallgatók, de orvosi, jogi és bölcsészeti tanárok és sokan a gyakorlatban álló jogászok közül is látogattak. Előadásait hivatalos felszólításra Berlinben és más egyetemi városokban is folytatni fogja. Megkapta a magyar tudomány a megérdemelt elismerést azzal is, hogy Orsóst a hallei Akadémia taggá választással kitüntette. A magyar szakirodalom termékei között külön megemlítést igényelnek az igazságügyi orvosi tanácsnak munkálatai. Megjelent 10 kötetük s azokat a törvényszéki orvosok ingyen megkapták. Folytatásuk a háború folytán megakadt.

Hazánk tárgyi felkészültsége a törvényszéki orvostan és kriminalisztika terén éppoly kiváló, más nemzetekét meghaladó, mint személyi felkészültsége.

A budapesti egyetem törvényszéki orvostani intézetét elhalt nagyrődemű elődöm — Ajtai K. Sándor tanár — kieszközölve évek hosszú sorára terjedő fáradtságot nem ismerő kitartó küzdelemmel Üllői-úti új hajlékának felépülését, valamint működésének a három illetékes minisztérium szerződésszerű megállapodásával kapcsolatos szabályozását: a világ legnagyobb s a tanítás és tudományos kutatások céljait szolgáló, leggazdagabb anyaggal ellátott intézményévé fejlesztette. Tökéletességét elismerték nyomtatásban megjelent ismertető nyilatkozataikban a külföldnek bennünket meglátogató tudósai: Paul Loye, Thoinot párizsi, Caspar Liemann berlini tanárok és sokan mások. Elismerte Mueller-Hess berlini tanár a ténnyel, hogy pár esztendővel ezelőtt építőmester kíséretében jött el, hogy azt a berlini intézet tervbe vett létesítése alkalmából tanulmányozza. Anyagának gazdagságát csak a bécsi és berlini intézet anyaga közelíti meg, de a kihasználhatóság szabadságában értéke ezeket is felülmúlja.

Lényeges kiegészítést jelentett az intézet számára a vele kapcsolatos, 1909-ben, szomszédos telken épült Szvetenay-utcai „Halott nyilvántartó”. Épült Ajtai tanár tervei szerint s kifogástalan működését is az ő bölcs belátása szabályozta.

Fennállásának 50 esztendeje alatt az intézet persze megöregedett, épülete és berendezései kiegészítésre, javításra szorultak. Ezek elvégzését számomra a háború és következményei által megnéhezített helyzet lehetetlenné tette, aminek most utólag örülök, azért, mert tudom, hogy az öreg harc-os követeléseivel legjobb esetben csak vérteteze kifoltozását érhetné volna el, viszont a fiatal harc-osnak sikerült egészen új vértetezetet szerezni. Tanszéki utódom a vallás- és közoktatásügyi minisztérium megértő támogatása mellett hozzáépítéssel, a felszerelés kiegészítésével — a gondviselés jóvoltából — olyan intézményt tudott fejleszteni, amelyre büszkén mutathatunk rá a külföld előtt, mint a magyarság egyik fényes alkotására. Kiválóan alkalmas arra, hogy külföldi államoknak okulást kereső, tudományos munkára vágyakozó fiait befogadja, nekik a keresett okulást megadja, őket a tudományos munka végzésében, vizsgálati anyag rendelkezésre adásával, útmutató irányítással támogassa.

Hogy a Budapesti Törvényszéki Orvostani Intézet gyűjteménytára egészen kiváló és a világon egyedülálló, nemcsak a külföldi látogatók nyilatkozataiból, de a magam tapasztalataiból is tudom. Külföldi utazásaim alkalmával felkerestem a külön-

böző intézmények keretei között létesült gyűjteménytárakat. Meggyőződtem azok egyoldalúságáról. A törvényszéki orvostani intézetek gyűjteményei, egyetlen kivételtől eltekintve, kizárólag csak a halottvizsgálatok félretett anyagát tartalmazzák. Kivétel a lyoni törvényszéki orvostani intézet gyűjteménye, amely a holttestekből származó anyagon kívül kr. anthropológiai, poenológiai, psychiatriai, kr. geographiai és kriminalisztikai anyagot is tartalmaz. A rendőrségi laboratóriumok és a nyilvántartási osztályok gyűjteményei főleg írásközvetítésre vonatkozó anyagot, helyszíni fényképeket, a Bertillon-rendszer és daktiloszkópia körébe vágó anyagot ölelik fel. Hatalmas nagy gyűjteményei vannak egyes — főleg német — nagyvárosok bűnügyi rendőrségének. (Hamburg, Bréma, Drezda stb.) Kiemelkedik közöttük a berlini Polizei Institut gyűjteménye, amely különálló hatalmas épületnek (közepén végighaladó széles csigalépcsővel összekötött, három emeleten tervszerűen elosztott tárgyak tömegét tartalmazza. Képviselve vannak éppúgy, mint más hasonló gyűjteményekben, a betörések, gyújtogatások, pénz- és okmányhamisítások, orvadászat és orvhalászat, játékokkal való esalás stb. felszerelése, nevezetesen bűnjelképek, és nevezetesen bűnjelképek fényképei, helyszíni szemlékre vonatkozó és a nyilvántartó eljárásokkal kapcsolatos eszközök, rajzok, fényképek, továbbá különböző időszakok rendőreinek egyenruhái és rendőrintézmények, kasszárnyák, fogházak, kórházak felvételei.

Hasonlóan van berendezve Grácban a H. Gross által alapított kriminalisztikai gyűjteménytár is. Valamennyiben háttérbe szorult a testi épség és az élet ellen irányuló, egyáltalában a személyek megtamadásával kapcsolatos esetek anyaga.

Éppen ezt az anyagot öleli fel a budapesti intézet gyűjteménytára. Fejlődése megindult már a 80-as években, meggyorsult különösen a Kolozsvárról hozott anyag beillesztésével a legutóbbi 20 esztendő alatt. A fejlődés meggyorsult ütemét mutatja az 1909-ben és a harmincas években készült fényképfelvételek összehasonlítása. 1909-ben a múzeum még egyetlen helyiségből állott, szekrényei és polcai egyrészt üresen állottak (Ajtai: L'institut de medecine legale. Budapest, 1909. Franklin), ma tárgyai — eredetileg kápolnának épült hatalmas — nagy termét és hat nagyméretű szobát zsufolásig megtöltöttek.

Összeválogatásukat hármassal célkitűzés irányította. Egyik hivatása a múzeum tárgyainak, hogy anyagot szolgáltatassanak a szemléltető oktatásnak. Ennek érdekében vannak pl. egymás mellé állítva a különböző löporfajták eredeti mivoltukban, rajzokban, nagyított fényképekben és nagyított öntvényekben. Bemutatja a gyűjteménytár rajzban, fényképekben, illetve a maguk valóságában a különböző vizsgálati eljárásokat. Hogyan kell felosztásban lévő holttestek ujjbegyeiről lenyomatokat készíteni, hogyan lehet ujjnyomokat hordó tárgyakat kézzel való érintés nélkül felemelni és csomagolni. Bemutatja rajzok, fényképek, mintázások előállításának módszereit, többek között azt az eljárást, amely módot ad nemcsak egyes zárt helyiségek, de egy egész ház viszonyainak — csak egy pár fillérbe kerülő — rögzítésére. A másik cél, hogy bűnjelkékként szóba jövő tárgyak, nyomok mivoltát és eredetét összehasonlítás útján meg lehessen állapítani. Ezt a célt szolgálja

pl. az a felkarsontsorozat, amely kezdődik a magzatok és végződik a 106 éves ember felkarsontjával s ismételtén állott szolgálatra csontok találásakor az életkor meghatározására. A harmadik cél: tudományos vizsgálatokra szolgáló anyag gyűjtése. További — a büntető joggal vonatkozásban álló gyűjtemények — a fővárosban Vajna Károly által létesített börtönügyi múzeum, amely 1922-ben a gyűjtőfogházból az igazságügyminisztérium épületébe Tury György min. tan. szakavatott vezetése alá került, a rendőrség büntetői múzeuma, amely nagyjában egyezik a külföld hasonló gyűjteménytáráival s újabban Vaskó Gyula rendőrtanácsos és volt segédem, Bogdánovics László buzgalma folytán újból rendeződött, továbbá az országos bírósági megfigyelőnek gyűjteménye, amely anthropológiai és törvényszéki elmekörtani értékes anyagot tartalmaz. Vannak kisebb gyűjteményei a csendőrségi iskoláknak és a vidéki egyetemek törvényszéki orvostani intézeteinek. Utóbbiak főleg orvosi anyaggal vannak ellátva, előbbieket orvos-természettudományi anyagot alig tartalmaznak.

Közbevetőleg megemlítem, hogy közérdekű feladata lenne egy nagyobb központi gyűjteménytárnak, hogy a különböző gyűjteménytárak között csereviszonyt létesítsen, a különböző hatóságok birtokába kerülő tárgyak elkallódását megakadályozva, azokat szakszerű elbírálás mellett szétessza s az egyes gyűjteményeket saját tárgyi másodpéldányai-val, illetve többszámaban készített rajzok, fényképek, esetleg öntvények átengedésével gazdagítsa. Különösen alkalmas erre a Poller-féle mintázás, amellyel tetszés szerinti számban lehet — viszontagságok ellenálló — öntvényeket készíteni.

Egyes természettudományi tárgyak egyenesen belekíváncskoznak a rendőrség és a csendőrség gyűjteményeibe, sőt kívánatos volna, hogy még a csendőrség is kapjanak legalább egy-egy falitáblát, amelyen emberi pete, magzat, méhlepény, köldökzsinór, a baba táskájába tartozó női katheter, gyakran előforduló mérgek, mérges növényeknek képe stb. volna feltüntetve. Ezzel lehetne elejét venni annak, hogy leletek félremagyarázásával indokolatlan büntetői nyomozások induljanak.

Az elmondottakból nyilvánvaló, hogy a nemzetközi kriminológiai egyesületben előkelő helyet fog betölteni annak magyar tagozata, épúgy, hogy vezető szerepre hivatott — a nemzetközi Akadémiában — annak magyar tagozata.

Ezt a célt igyekeztem újabban is szolgálni — a külföldi megmozdulást látva — a Lo Zacchiában múlt év február hónapjában megjelent közleményemmel: *Die Kriminalistik in Ungarn und die kriminalistische Sammlung des Institutes für gerichtliche Medicin in Budapest. Torino, 1938.* Ezért vettem örömmel a Bonnban 1938 szeptember hónapjában tartott első nemzetközi kongresszusra szóló meghívást és az előadás tartására vonatkozó felszólítást is. Készséggel vállalkoztam, előadásomat „Internationale Beziehung der Kriminalistik“ címen jelentve be. Sajnos, körülményeim kedvezőtlen alakulása megjelenésemet lehetetlenné tette, amit annyival inkább sajnálok, mert azt reméltem, hogy személyes közbelépéssel sikerül a legközelebbi nemzetközi kongresszust hazánk fővárosába terelni. Előadásomat felolvasták s ez megjelent a kongresszus munkálatainak kiadványában.

Kárpátorosz zsidó.
(Czukor Béla őrm. Frigyesfalva — felv.)

A fennebbiekkal kapcsolatban újból feléledt lelkemben a központi kriminalisztikai intézet létesítésének álma, azzal a gondolattal, hogy ezt a törvényszéki orvostani intézet közelében, esetleg a Rockefeller-alapítvány támogatásával, meg lehetne valósítani, amit a nevezett alapítvány vezetői előtt már szóba is hoztam.

Egyelőre a többrendbeli teendők között kettő kerül előtérbe. A kriminalisztikai múzeum fejlesztése és a szakirodalmi termékek kellő kihasználásának biztosítása.

Egy olyan gyűjteménytár, amely a gyakorlati élet igényeit akarja kielégíteni, állandóan tovább kell hogy haladjon az élet útjain. A bűnözésre hajlamosak a haladás minden eszközét felhasználják. Ezért azok, akik a társadalom védelmének munkáját látják el, ezeket az eszközöket és a leleplezésükre szolgáló eljárásokat szintén meg kell, hogy ismerjék. Legújabban is „Sinoxid“ és „Ricoro“ néven újabb löporok készülnek s a magzatelhajtás terén újabb szerek — kenőcsök — jelentkeztek.

Mínt hogy a büntetői nyomozásban rendkívül nagy jelentősége van az előfordult esetek tanulságai értékesítésének, kívánatos volna, hogy valamelyik gyűjteménytár, mint központ, azokat és tárgyi bizonyítékaikat gyűjtse, nyilvántartsa és rajzok, fényképek, mintázások útján más gyűjteménytárakhoz is eljuttassa. Tervszerű utánjárással egy központi gyűjteménytár vezetősége nemzetközi csereviszonyt fakaszthatna az egyes gyűjteménytárak között, a

tárgyi bizonyítékok nemzetközi értékesítése érdekében, aminek fontosságát Angolországban nemrégiben előfordult nevezetes eset bizonyítja. Ruxton orvos megölte feleségét és gyermekeik nevelőnőjét. Mindkét holttestről alapos szaktudással eltávolította a felismerésre felhasználható jeleket, azután a halottakat feldarabolva, részeit különböző helyeken szét szórta. Ennek dacára sikerült a szakértőknek — eddig alig alkalmazott eljárásokkal — a személyazonosságot olyan határozottsággal megállapítani, amelyet az esküdtbíróság halálos ítélettel honorált. Eljárásukat, joggal irigyelhető díszes kötetben, ismertették. Egyebek között megszerezték a halottaknak életükben készült fényképeit és lefényképezve a holttestrészek között talált koponyákat, a két felvételt egymásra fektették. Ekkor kiderült, hogy az egyik koponya csak az egyik arca, a másik csak a másikba illeszthető bele. Az együvé tartozást bizonyította, hogy a szemek a koponya szemüregeibe estek bele, az orr az orrsontoknak folytatásába jutott, az arckép fogai a koponyából kitört fogak hézagait töltötték ki. (L. Csendőrségi Lapok 1937 okt. 15.)

Másik jelentős eszköze a kriminalisztika továbbfejlesztésének a szakirodalom kihasználhatóságának biztosítása. A fővárosban nagyobb könyvtárakon kívül, — amilyen az akadémiai, egyetemi, nemzeti múzeumi, fővárosi — vannak kisebb s ezek között főleg a jogtudományt és segéd tudományait felkaroló könyvtárak is (jogászegylet, igazságügy-minisztérium, képviselőház, jogi kar, jogi tanszék és szemináriumok, igazságügyi orvosi tanács, törvényszéki orvostani intézet stb.). Mindezekben a kriminalisztikai anyag aránylag csekély és nincs is szigorú különválasztással nyilvántartva. Ugyanez a helyzet különben — amennyire tájékozódva vagyok — külföldön is. Jellemző a hiányosságra pl., hogy a fővárosi könyvtárakban nevezetes rendőrfőnökök emlékiratait és bűnesetek több nagy hírű gyűjteményét, amelyek a kolozsvári intézetben megvoltak, nem tudtam feltalálni. Egyik nagyjelentőségű ilyen gyűjteményből, amely *Notable Trials* címen immár ötvennél több kötetben jelent meg, a fővárosban csak egy pár van.

Kívánatos volna, hogy valamelyik könyvtár előbb a főváros, majd az ország, azontúl a világ kriminalisztikáját cédula-katalógussal nyilvántartsa, amennyiben lehet, termékeit is megszerezze. Hazánkban ennek a munkának alapja is le van rakva, amennyiben kolozsvári szolgálatom idején önként vállalkozó buzgó tanítványaim a kül- és belföldi szakirodalmi termelést a múlt század elejétől 1914. évig, amikor a háború kitérője a munkát megakasztotta — több százezer cédulán összegyűjtötte.

Sem egy ember, sem egy intézmény a fennebb ismertetett, állandó megfigyelést, céltudatos megtervezést és a munkakészség állandó igénybevételét követelő sokszoros feladatokat meg nem oldhatja, de viszont feltétlen bizonyossággal megvalósíthatja a rendelkezésre álló erőket céltudatos összefogása. Elsősorban is fel kell kelteni és ébren kell tartani az érdekelt három minisztérium jóakaró, cselekvésben is megnyilvánuló érdeklődését. A közoktatásügyi minisztérium messzemenően megfelelt a maga kötelességének azzal, hogy a törvényszéki orvostani intézet továbbfejlesztéséről jelentékeny áldozatok

árán gondoskodott. Indokolt volna, hogy a másik két érdekelt minisztérium is igyekezzék a maga rendelkezéseivel, esetleg mutakozó akadályok elhárításával erkölcsi és anyagi támogatással ezt a közös célt előmozdítani. 1908-ban a budapesti rendőrségi múzeum fejlesztésének díszes törekvése eszközölte ki azt a 20.001. és 20.002. számú igazságügyi rendelkezést, amely ritkán előforduló, nagyobb tudományos értékű bűnjelekre a budapesti főkapitányság múzeumának előjogot biztosított. A rendelkezés nem vált be sőt bajoknak lett a felidézője. Terhelte a hatóságokat a bűnjelek beszolgáltatásának kötelezettségével, a rendőrséget a kellően meg nem válogatott anyag átvételének nehézségeivel és költségeivel s ráadásul még jelentékeny bűnjelek elkallódásának veszedelmével is járt. Többször megtörtént — még olyan esetekben is, amelyekben magam közreműködtem — hogy amikor fontos bűnjeleket igyekeztem a vezetésem alatt állott intézetnek megszerezni — a rendelet akadályába ütköztem. Mire feleszméltem, a fontos objectumokat — néha unicumot — minthogy a rendőrség múzeuma nem használhatta őket, megsemmisítették vagy árverésen fillérekért elkótyavetyélték.

A központi gyűjteménytár fejlesztését, a kisebb gyűjtemények kiegészítésének ügyét, a külfölddel való kapcsolatok kiépítését, a csereviszonyok kialakítását, az irodalmi termékek állandó nyilvántartását a könyvtár fejlesztését s az ezekkel összefüggő egyéb teendőket szakemberekből álló különítményre kellene bízni, amelynek tagjai egyéb teendővel nem terhelve erejük teljességével a vázolt célok szolgálataiba állnának. Ha emellett az érdekelt három minisztérium mindenike csak havi 1—2000 P-vel támogatná a közös célt, a fennebb felemlített fontos feladatok teljesülése biztosítható lenne.

Azt, hogy a magyar munkásság elismerésének hajlama a külföldön megvan, láttuk. Megvan kihasználásának hajlama is s ez legújabbban is jelentkezett egyrészt a magyar irodalmi termékek ismeretöinek keresése tényében, de abban is, hogy a Berlinben készülő természettudományi kriminalisztikai lexikon szerkesztői énbennem, továbbá tanszéki utódom, Orsós tanár, valamint volt tanársegédem Schranz Dénes személyében magyar embereket kértek fel közreműködésre.

A kedvező helyzet kihasználása nemzeti érdek. Kötelessége személyeknek és intézményeknek egyaránt.

Hogy ebben a munkában a nemzetközi kriminológiai egyesület és a nemzetközi Akadémia magyar tagozatának milyen rész jusson az előbbi alapszabályainak életbelépése és az utóbbi megalakulása után lesz meghatározható. Irányadó mindenestre az, hogy a kriminológia, amely tulajdonképpen nem egyéb, mint büntető jogtudomány — a magasabb egység s a kriminalisztika annak segédtudománya.

Boldog volnék, ha a munkában a gondviselés által nekem még meghagyott erőimmel rendelkezésre állhatnék. 50 esztendő tapasztalataiból fakadó meggyőződéssel állíthatom, hogy ha azon az úton, amelyen elindultunk, viribus unitis, tovább haladva fokozzuk a kínálatot, a külföld kereslete még nagyon jelentékenyen fokozódni fog.

Ezért tartottam meg mai előadásomat is, s ezért köszönöm, hogy azt meghallgatni kegyesek voltak.

EMLÉKEZZÜNK!

Radics Mihály pilisi őrsbeli csendőr az orosz harctéren szerzett járványos betegségben 1915 május 15-én Munkácson meghalt.

Balogh János panyidaróci őrsbeli csendőr 1916 május 15-én Kol.-Malin mellett orosz golyótól találva elesett.

Székely Márton feketehalmi őrsbeli alórmestert szolgálat közben talált kézigránát 1917 március 20-án súlyosan megsebesítette. 1917 május 16-án Brassóban meghalt.

Oniga Kasszián szikesfalusi őrsbeli csendőr Szikesfaluban részeg csoporttal szemben 1909 május 9-én szolgálatilag fellépve, szenvedett sérüléseiben május 24-én Fehértemplomban meghalt.

Hajsza József németbolyi őrsbeli alórmester Pécsen fellázadt katonákkal vívott tűzharcban 1918 május 20-án Németboly mellett elesett.

Hanek György kiskundorozsmai őrsbeli csendőr, címzetes őrmester, 1915 május 22-én az oroszokkal vívott harcban Zagórz mellett elesett.

Göllén József rudolftlepi őrsbeli alórmestert a vörösök 1919 május 23-án Rudolftlepen megölték.

Majláth István őrsvezető, címz. őrmester, félegyházi őrsparancsnok, 1915 május 24-én az oroszokkal vívott harcban Krukieniec mellett elesett.

Villányi Imre 2. oszt. őrmestert, a furlaki őrs parancsnokát, 1918 május 27-én a lakása udvarán bosszúból agyonlőtték.

Diószegi Imre miskolci őrsbeli 2. oszt. őrmestert egy katonaszökevény, kivel szemben szolgálatilag fellépett, 1918 május 28-án a hejőcsabai határban agyonlőtte.

Merk Mihály 1. oszt. őrmestert, a tállyai őrs parancsnokát, cseh katonák Tállyán, 1919 május 28-án meggyilkolták.

Wolf József nyárádszeredai őrsbeli 2. oszt. őrmestert egy 1918-as forradalmi fosztogató szolgálati fellépése miatt 1919 május 29-én Balkányban orozva agyonlőtte.

A vén cigány.

A kocsmánkban banda húzta,
primása egy vén cigány,
hogy jajongott, sírt a húrja
szívettpőn, igazán.

Ahítattal hallgattuk őt,
— lelke sírt a száraz fán —,
aznap kapott értesítést
golyó ment át a fián.

A nótája szívbe markolt,
— könnyű ült minden szempillán, —
temette a reménységét
szárnyaszegett vén cigány.

Bartal Iván.

Anyák napján.

Gondoljunk ma az anyákra,
Kiknek szíve megszakadt,
Mert fiuk a csatatéren,
Pihen árva hant alatt.

Hol van sírja, nem jelzi azt
Sem felírás, sem kereszt,
Csak a minden titkot tudó
Isten szeme látja ezt.

Hány könnyet sírt anyai szem
Sok bús, csendes éjszakán
S felsóhajtott reménykedve:
„Drága fiam, él talán!

Hiszen sírját nem találom,
Akárhogy is kutatom,
Sem a füves csatatéren,
Sem a poros utakon.“

Milyen boldog az az anya,
Ki úgy halt meg csendesen,
Tiszta hittel bizakodva:
„Hátha még él gyermekem!“

Feleki Sándor.

Hősök napjára.

Tiszteld a bénát, tiszteld a vakot —
Emelj előttük némán kalapot:
Hisz' disz annak a mankó, csonkaság,
Ki híven, bátran védte a hazát...

Tiszteld a bénát, tiszteld a vakot,
Ha érdemrendjük fénye rád ragyog:
Nézd büszkeséggel... szent e hősi jel,
Pirosló vérük hullott érte!...

Tiszteld a bénát, tiszteld a vakot,
Ha támasz nélkül áll az elhagyott:
Karolj beléje és vezesd tovább, —
Szeresd az árva, rokkant katonát!...

Tiszteld a bénát, tiszteld a vakot, —
Hisz értünk hoztak ők áldozatot...
Adjunk mi is hát valamit nekik:
A hőst — csodálat s hála illetik!...

A halott hősök sírját se feledd, —
Rebegj imát a bús hantok felett!
Keresd ma fel a néma temetőt,
Állj meg jeltelen sírhalmok előtt!...

A névtelen, a porló daliák
Tudják, hogy van a sírjukon virág!
Látják a könnyet, mi értük pereg,
És látják mécsed — hű emlékezet!...

Legyen hát mécses, könny, virágszirom
Minden besüppedt, elhagyott síron!
Óh áldottak, óh boldogok, akik
Megszépítik a hősök álmait!...

Vályi Nagy Géza.

Portyázás.

Egy kislány versikét mondott a rádióban a nemzetközi vásáron. Köszöntötte a nagymamáját, aki Brassóban él, bizonyára fáradt, beteg öregasszony s mivel az egész világ is sok éve beteg már, a nagymama nem látta még az unokáját és a vásári rádiósnapig a hangját sem hallotta. De most felcsendült a csodamasinában a sok bácsitól, nénitől, lármától, drótoktól s mindenféle csavaroktól ijedt, lámpalázás kis gyermekhang. A nagymama mégis-mégis meghallotta hát az unoka hangocskáját, ami gyógyulást kíván neki és üzeni, hogy Esztiike szerető szívvel gondol rá mindig.

Olyan ez, mintha mese volna. Fájdalmas és csodálatos, angyali mese. A szeretetet szárnyára kapja az élőszó es útlevel nélkül elrepül vele Brassóba, ami pedig ma még annyi nekünk, mintha túl volna az Óperencián. És a nagymama betegyát körülöleli a cérnahangú versike, meg az ügyefogyott dalocska, amit a kislány a vers után beleénekel a mikrofonba olyan drága gyermeki természetességgel, hogy aki ezt meghatott gyönyörűség nélkül tudta hallgatni, annak borostás lapló a szíve. Mi őszintén beismerjük, hogy számunkra ez a váratlanul jött „produkció” lepipálla mindazt a művészetet és álművészetet, amit énekesek és énekesnők, zsonglőrök és hasbeszélők az egész világon együttvéve összehordani tudnak.

Nem ismerjük a szereplőket, de akárki legyen, akinek ez a gondolat eszébe jutott, költő a legtisztább értelemben és a legjavából. Mikor a vásári üzeneteket hallgatjuk, nem győzzük elhinni, hogy a vásár szép, az idő jó, vásárfia lesz, viszont otthon ebéd legyen s hogy a pénz elfogyott, már pedig a tokaji igen csúszik és tudomásul vesszük, hogy ha történetesen topolyaligetiek volnánk, akkor Krakucskaékat értesítenünk kellene, hogy megvan már a három fajmalac s miközben hálát adunk a sorsnak, amiért nem Topolyaligeten leledzünk, ebben a sívár, színtelen, zsebet, gyomrot és garatot országvilág elé teregető indiszkrécióbábelben végre felcsendül egy gyermek hangja és bebizonyítja, hogy van még hamvas szív, van még költészet a világon, megvigasztal bennünket a vásári abrakadabra összes balkéz-horogütéseier, amiket szellemi gyomorszájunkra sóztak a közlékeny polgártársak. Esztiike dadogó versikéje és megcsukló, hamishangú dalocskája megvigasztal és elhítteli velünk, hogy nem kizárólag tormásvirsliből és borizú baritonból áll a világ.

A brassói nagymama pedig talán meggyógyul a versikétől, hiszen lehet, hogy éppen ez az, ami az életéből eddig hiányzott s ez a hiány tette betegg. De ha nem gyógyulna meg a nagymama, Esztiike üzenete élete legboldogabb percét adta és bársonypárnás királyi hintót vitt neki a végtelenségbe induló útjára. Kiesiség az egész, csak egy öregasszony és egy leányka találkozás a hegyeken átrepülő hang csodájában, mégis benne van mindannyiunk sorsa: Isten sujt, de Isten simogat is. A remény tere a határtalan, a megváltó üzenet egyszer mindenki számára megszólal. Kinek milyen bajára-bánatára, mikor és hogyan, azt már ki tudná megmondani?

A készárupiacon olcsóbb lett a kukorica, — olvassuk az újságban. Azt is olvassuk, milyen becsülete

van pillanatnyilag az aranynek s hogy némely papiroknak mi az árfolyama a tőzsdén. Alapos, részletes árjegyzéket kapunk naponta mindenről, ami anyagi értéket jelent. Hogy azután mindezekhez mennyi köze van az emberi munkának és mennyi a spekulációnak, azt hirtelenében nehéz volna megmondani, de hogy a spekulációnak mindenképpen van ezekhez az értékadatokhoz köze, azt tudjuk. Különbözik nem süllyesztenének tengerbe időnként sokezer mázsa búzát, rizst, meg kávé és ki tudja még, mi mindenféle más értéket pusztítanak el a spekuláció szent nevében. Természetesen nem nálunk, hiszen mi az úgynevezett világgazdasági szerkezetnek csak apró kerekecskéje vagyunk, de hogy ezt a kerekecskét is megolajozza, azaz berozsdásítja itt-ott a spekuláció, azt különféle kormányintézkedésekből sejtjük.

No jó, ezt csak úgy mondjuk, ez az ügy nem tartozik a mi őrzésünkbe. Mindössze azt akarjuk csak mondani, hogy az áldott májusi esőnek sehol sem látjuk táblázatokban a tőzsdei árfolyamát, pedig lehetne és van is neki. Ő azonban szerényen meghúzódik a meteorológia eldugott, apróbetűs rovatában. Ő belőle él mindenki, de őt magát cicaasztalhoz ültetik. A tőzsdetagok morogva nézik a felhőket és esernyő alól szidják a vikendrontó időt, aztán bemenekülnek a nagy kórházba és krétával felírják az árfolyamokat a táblára. Számokat kanyarítanak, pedig dehogy ők kanyarítják, hanem csinálja igazából a májusi eső. Ő forgatja az élet plajbászát s ha ő egyszer leírja a nullát, akkor a tőzsde megeheti kenyér helyett a krétát.

Több tiszteletet és figyelmet kérünk hát a májusi esőnek. Adjanak neki jó-nagy betűket és soké nyomdafestéket. Ünnepeljék is kicsit! Irjanak hozzá ódákat és szerelmes verset, mert megérdemli. Szoktassák rá a városi embert, hogy amikor májusidőn elborul az ég, siessen a templomba egy Miatyánkra. Szállítsák le a trónról a tőzsdei árfolyamot meg a teliholdat s ültessék helyébe a májusi esőt, minden áldások legnagyobbikát. Csináljanak májusi-esőnapot népmulatságokkal minden ligetben. Vezessék vissza a városi embert a májusi esőhöz, tanulja meg újra, hogy az életet nem a spekulatív számok adják, az élet kizárólag a természetnek és munkának az ajándéka és jutalma. Akármilyen romantikusan hangzik ez, mégis így igaz.

Ha vörös körmöt lát az ember, végigfut a hátán a hideg. Ezek a körmök még a vérnél is értékesebb nedűben fürdenek: véres-verejtékben. A férfi kemény munkájának és küzdelmének véres-verejtékében. Ezek a körmök kihívóan hirdetik, hadd lássa mindenki: tulajdonosuk nem ismeri és nem akarja ismerni a munkát. Ezek a vörös körmök a téltelenségnek újkeletű nemesi címerei. A naplopás, henye asszonyi eltartottság nem éppen szemérmes névjegy. Pajzs és tiltakozás a mindennapok küzdelmével szemben: rám ne számítsatok, körmöm egyszer s mindenkorra föléje emel azoknak a tizezer és százezer asszonyoknak, akik törölruhát és fazekat fognak a kezükbe. Én királynője vagyok a létnek, töltem minden porszemet és zsircsepet távoltart körmöm vörös páncélja. Számomra szerencse, hogy a vörös körmöt kitalálták, mert így messziről látja mindenki, hogy én soha az életben egyetlen krump-

lis-nudlit meg nem gyúrtam és soha nem is fogok. Eddig ezt bizonygatnom kellett, tanúnak kellett állítanom hatvannégy elbocsátott szakácsnőmet, de ez a vörös köröm most már életfogytiglan biztosít minden ilyen nudlirágalommal szemben. Végre igazi úrnő lettem egycsapásra azok szemében is, akik azt a hírt terjesztették rólam, hogy a retket magam pucolom a vacsorához. Hát lehet ilyen körrömmel?

Nem, nem lehet. Szívesen elismerjük, ilyen körrömmel csak egy lehet a nő szerepe: „boldogítani” a férjet, mint azt a regenyekben olvassuk. Egy tiszt-helyettes bajtársunk feleségét láttuk ezekkel a luciferszínű boldogító körmökkel a nemzetközi vásáron. Kékróka is volt a nyakában. A tiszt-helyettes arcán pedig népgyűlést tartottak a gondok ránczezedei. Megtörtén kullogott a vörös körmök árnyékában s ruhája állapotából ítélve, önmagával nem sokat törődhetik. Ez a szegény csendőr megtanulta a bétékát, szutót, a tengernyi törvényt, rendeletet és szabályzatot, húzza a szolgálat nehéz igáját évtizedek óta, tőpörttyűt eszik a távolsági kimutatás kilométerezrein át, gyermekét talán számárköhögés kínozza s a nagyobbiknak tandíj kellene, de honnan, miből? Ómaga már a levéléről is lemondott, ő már nem lehet kifosztottabb páriája a sorsának, hát akkor miből telik patikára, tandíjra, gyerekeipőre?

Nem baj, fő a vörös köröm, meg a kékróka. Csak az asszony legyen elégedett, különben elnyeli a házasságot a patáliák gyehennája. Minden más majd csak lesz valahogyan, csak az asszonynak legyen ügy, ahogy kívánja. Ez az a boldogítás, amit a férfinak a vöröskörömös asszony nyújtani tud. Ostoba, gyáva rabszolgaéletet. Lehet, hogy egyik-másik férfinak eleinte tetszik kékróka, divat, illat és színözön a nőn, még a köröm is megvadítja, amikor először látja vérbeborultán, de valamirevaló férfi egyszer csak eljut a csömörhöz még akkor is, ha úgy dől hozzá a vöröskörömös asszonytartó pénz, mint Tisza a Dunába.

Szívből sajnáljuk ezeket a férfiakat és vigasztaló, hogy a csendőrségnél nem sok van belőlük.

Az unokáért harcol egy megrögzött világforradalmár, kinek neve Trockij s ki ne ismerné ezt a nevet? Ő az egyik főtuaósa és hirdetője, megvalósítója orosz földön az aféle tanoknak, hogy a gyermek nem a szülő mellé való, a gyermeket állami intézetben kell nevelni, hogy a szülői szeretet puhasága a forradalmi lendület kifejlődését meg ne gátolja. Trockij egyik megvalósítója azoknak a tanoknak, hogy család, gyermek, szülői érzés nem számít, ezek csak aféle polgári bolondgombák, érzetgösségek és fékjei a tömegboldogságnak.

Hát a tömegboldogságot ugyan megcsinálta Trockij amúgy oroszosan, hogy másfélszáz millió ember teste-lelke belenyomorodott, műve azonban mégsem tölti ki az életét. Az unokája kell neki, akit a sors elszakított tőle és sok pörösködés, furfang kellett hozzá, hogy végre visszakapja. Trockij tehát most boldog nagypapa. Élete egyetlen örömét az az érzés adja, amit mindig tagadott és megtagadott. Minekutána milliók és milliók elvéreztek, földönfutók, családtalanok és hontalanok lettek miatta, ő most térdén lovagoltat egy kis fiúcskát és mesél

Kárpátaljáról: A bilkei csendőrlaktanya címtábláját a helyiség felirati táblákat, a régi felügyelők képeit és az összes bélyegzőket 20 éven át rejtgette a laktanya tulajdonosa, Orbán József gazdálkodó. A címtáblát 1939 április hóban ünnepség mellett helyezték vissza — régi helyére. (Fekete Pál szds. felv.)

neki a Hőfőhárkéről, meg a törpékről. Gyermekek százezrei csavarognak az orosz országutakon a tockiji tanok eredményeképpen, de maga Trockij nagypapáskodik. Emberek tömegét küldte pokoli lélektelenséggel a halálba s mégis évekig remegett egyetlen emberke sorsáért s álmatlan éjszakákon bizonyára arra gondolt, hogy a kis unoka — oly távol tőle — kitakarózzhatik és torokgyíkot kap.

Micsoda tragikus játék ez ördögöknek és angyaloknak! Hát az ördög mellett a lélek is megfér a porhüvelyben? Ki tudja ezt a Trockij-nagypapaságot megmagyarázni? Talán ott lehet a nyitja a dolognak, hogy az örök emberi érzéseket lehet tagadni, megtagadni, lehet milliókat elpusztítani ilyen érzések miatt, de eljön egyszer egy éjszaka, aminek a sötétjében ezek az érzések megmarkolják őt magát is, aki merész volt azt hinni magáról, hogy diadalmaskodott fölöttük. Az ember ember marad s aki gépet akar faragni belőle, egyszer maga is fellázad — önmaga ellen.

Ki tudja?

Mi volt régen a hét világsoda?

Lovak edzése.

Irta: Cs. KOVÁCS JÁNOS I. tiszthelyettes.
(Nagykőrös.)

A magyar ember legkedvesebb állatja a ló. Nem is sajnál érte fáradtságot és szíves-örömet megtesz mindent, ami javára válik. Lószeregete miatt sokszor túlzásba is viszi az állat kimélését és óvását s félti olyasmitől is, ami inkább javára, semmint ártalmára volna. Észlelhető ez kisebb-nagyobb mérvben a lovasörsökön is. Megfigyeltem, hogy milyen nagy aggodalmat idézett fel a régi lovascsendőrök, főleg pedig a lovászok körében, ha az állatorvos úr téli napokban az örsre érkezve, az istállók ajtóit és ablakait kitaratta. Ijedten gondoltak arra, hogy mi lesz a lovakkal. Megfáznak, megbetegednek. Aggodalmuk persze minden esetben hiábavaló volt, sőt a lovak igen jól érezték magukat, mert az erőt-egészséget jelentő friss levegőhöz jutottak.

A ló túlzott féltésére vezethető vissza az is, hogy az istálló hőmérsékletének 12 C fokban való meghatározását, a lovak 24 óránkénti jártatását, valamint a fokozott jármódban való szolgálat teljesítést elrendelő parancsokat a lovas legénység egy része megértetlenül fogadta. Ezek abból a téves felfogásból indulnak ki, hogy a ló csak úgy szép, ha kővér, a meleg istállóban tartás következtében apró szőrű s az istálló levegőjétől fűtve, kivezetéskor ugrándozva,

(Dr. Vad Imre fhdgy. felv.)

táncolva jár. Hogy mennyire nincs igazuk a szellőzetlen, túlfűtött istálló híveinek, arra nézve ismeretemet tapasztalataimat.

A Cs—15. jelzésű „Utasítás a m. kir. csendőrség lovas alakulatai részére” című szolgálati könyv és dr. Mikecz Béla főtörzsállatorvos úr „Lóismeret vezérfonál” című könyvének megjelenése előtt, a meleg levegőjű istállóban tartás idején, 1933-ban az alberti örsömön 2 ló, 1934-ben lajosmizsei örsömön 4 ló lett influenzás. Ezek közül egy ló az influenzából peteskorba esett és elhullott. Egyik ló 3 hétig volt beteg. A betegség oka mindkét örsön elsősorban az volt, hogy a meleg istállóban elpuhult lovak a hideg levegőre jutva meghűltek. Viszont szem előtt tartva az említett könyvekben írtakat, az elkényeztetett lovakat az idő mostohaságát s a szolgálat viszonagságait jól álló lovakká lehetett nevelni. Egyszer sem észleltem, hogy akár az istállóban, akár szolgálatban a lovak fázósan összerándultak volna, mint azelőtt.

Kiskunhalasról jött fiatal csendőreim elbeszélések, hogy az ottani istállók ajtóit és ablakai a múlt év egész telén nyitva voltak. Azóta torokgyulladás, mirigykór s általában a fiatal csikók légzőszerveinek megbetegedése Kiskunhalason nem lépett fel.

Hideg istállóban való tartásnál nagyon fontos azonban a bőséges almozás, jó ágyvetés, hogy melegen fekhessenek a lovak.

Ajánlom a bajtársaim figyelmébe nyári állások létesítését, ahol erre kellő férőhely van. Ez is nagy mértékben hozzájárul a lovak edzéséhez.

Meg kell említenem azt a tapasztalatomat is, hogy a lovak 24 óránként rendszeres jártatása és a lovas szolgálatnak fokozott jármódban való teljesítése a lovak teljesítő képességére igen előnyös hatással járt. A felesleges hűsterhet hordozó, rövid szolgálatnál is kifáradt lovak izmos, kitartó lovakká változtak át, úgyhogy ilyen formában a mai megsokszorozódott követelményeknek is teljesen megfelelték.

Ha már a mai fokozott szolgálatteljesítést is említem, nem hagyhatom szó nélkül Nemes Bálint tiszthelyettesnek lapunk ezévi április 15-i számában a „Lovasjárőrök fokozott ütemű portyázása”-ról írt cikkét, melynek minden részével egyetérték. E cikknek tapasztalatokon alapuló sok meggyőző érve is bizonyosság rá, hogy a lóval szemben támasztott fokozott követelmények nem válnak az állat kárára, sőt edzettebbé és munkabírókká teszik.

Semmiképp sem akarom azt mondani, hogy a lovak kimélése nem fontos. A ló kényes jószág, ezt minden lovas jól tudja. Azt azonban tapasztalatból tudom s csupán erre akartam szerény cikkemmel a figyelmet felhívni, hogy a lovak elkényeztetése és túlságba vitt kimélése nemcsak a lovakra, de a szolgálatra is káros.

Ki tudta?

A bölcsök köve ábrándos elgondolás nemlétező köve volt, amelynek segítségével mindenki átalakíthatta volna a közönséges fémeket nemes fémekké, arannyá, ezüstté s amellet tulajdonosának örök ifjúságot is biztosított volna.

Magyar csendőrök Kárpátalján.

Midőn a *Kormányzó Úr Ó Főméltósága* március 16-i hadparancsára a magyar hadsereg útbaindult Kárpátalja birtokbavételére, a magyar csendőr is vele menetelt. Ha kellett, harcolt, egyébként a nyugalom, rend mielőbbi megteremtése és megszilárdítása volt a feladata nehéz viszonyok között.

Ezekről a napokról és munkákról közöljük az alábbi leírást.

1938. év őszén a *Csendőrségi Lapokban* pályázat volt Kárpátalja ismertetésére. Én, aki soha nem jártam ott, szintén résztvettem a pályázaton, természetesen, segédeszközök igénybevételével. Ki gondolta volna azt december hóban, hogy 1939 március 21-én, már Kárpátalja szívében, a terebesfejérpataki őrs parancsnoka leszek?! Ki gondolta volna, én legkevésbé, hogy három hónap múlva havasok közt

Kárpátaljáról: A dombói csendőrlaktanya. A címtáblát a dombóiak 20 évig rejtegették. (Pintér L. hdgy. felv.)

portyázom, ahol ma, 1939 május 1-én, hó borítja a csúcsokat?... Ilyen az idő kereke, halad a maga útján...

Most már segédeszközök nélkül kezdem ismerni a vidéket, amelyről decemberben írtam. Megemlítem az idevaló bevonulást, ami nem oly körülmények között történt, mint a Felvidékre. Itt nem igen volt idő a díszelgésre, a csapatok nem zárt rendben, hanem harcrendben vonultak be a csendőrséggel együtt.

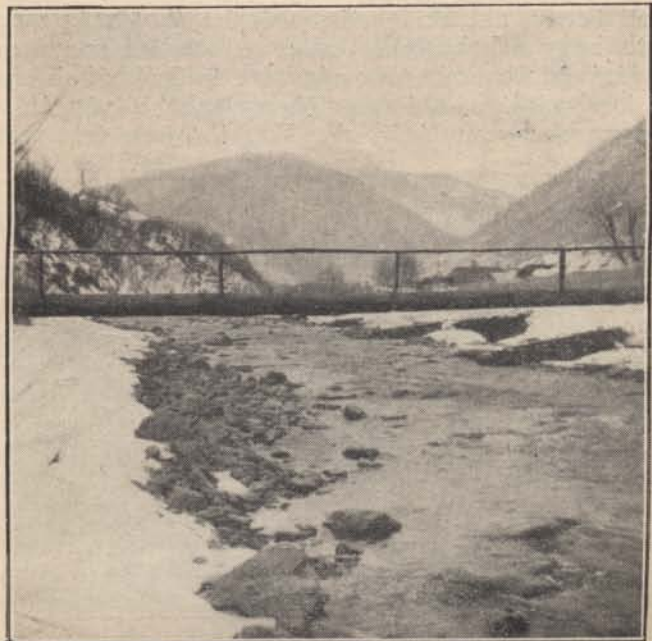
Csapon, 1939 március 16-án, 18 órakor 1000 csendőr, századokba beosztva, felmálházva állott indulásra készen. A mi századunk Bessenyi Károly százados úr, dr. Bánki László főhadnagy úr és dr. Bánsághy Béla hadnagy úrral Rahóra indult. Útközben, március 16-án éjjel, Királyházán a vonaton aludt a század, mert éjjel Királyházától tovább utazni nem lehetett, amennyiben az elől levő terület még hadszíntér volt. Szics-bandák garázdálkodtak. Március 17-én, reggel Husztra indult és érkezett meg a század. Kirakodás azonnal nem volt, kb. 10

Kárpátaljáról: A frigyessfalvai őrs kertjében már elvetették a burgonyát.

(Czukur Béla őrm. — Frigyessfalva — felv.)

órákor történt ez meg, a század bevonult Huszt városába a csendőrlaktanyába, ott szerelvényét lerakta és a laktanya udvarát, valamint magát a laktanyát átkutatta, de igen elővigyázatos módon lehetett mozogni, mert a csehek által szétszórt mindenféle felszerelés között lépten-nyomon kézigránát volt található. 17—18-ra menő éjjelen a század pihent, másnap, 19-én reggel a század Huszton és környékén útvonalat biztosított. *Kormányzó Úr Ó Főméltóságának* Huszton tartott csapatszemeleje alkalmával. Délután 13 órakor indultunk a 150 km-re levő Rahóra. Öt teherautó indult el rohamsisakos csendőrökkel. Útközben, a közbeeső falvakban a lakosság mindenütt lelkesen ünnepelt. Rahóra megérkezve, a század a polgári iskolában levő elkészített szállást foglalta el. Onnan egy szakasz azonnal Aknaszlatinára indult. Két szakasz Rahón maradt, helyőrségi és fogolyörzési szolgálatot teljesítettünk. Majd március 21-én, délelőtt jött a parancs, hogy 11 emberrel délután 13 órakor indulok Terebesfejérpatakra, a csendőrors birtokbavételére. Az utat Rahóról Terebesfejérpatakra gyalog, biztosított menetben tettük meg.

Kárpátaljáról: Örskörlet részlet. (Pintér L. hdgy. felv.)

Kárpátaljáról: Bölények a Vihorlátán.
(Császár alezr. felv.)

1939 március 21-én, Terebesfejrpatakon, a volt csendőrlaktanyát birtokba vettem. 17 óra 30 perckor a laktanya birtokbavételét, a rahói csendőrső csoport parancsnokságnak már jelentettem.

Az őrsön régi, 20 évvel ezelőtt a m. kir. csendőrség által hátrahagyott bútordarabok kerültek elő. Nevezetesen: két író- és ruhaszekrény, három rossz, régi szék, két közös pad, egy ruhafogas, az öreg papírvágóolló, öreg, megfeketedett jószág lett belőle, valószínű, *azóta* sem volt megtisztítva, az öreg falóra 20 évig várt türelmesen, hogy 1939 március hóban, annak 21-ik napján, a m. kir. csendőrség legénységének megmutassa, hogy: Nézzétek, én kitarottam!...

Az öreg konyhaszekrény már nem bírta ki, már a faskamrában találtuk meg, valószínű, tűzre volt ítélve, de még megvárta, hogy régi gazdái utolsó óráiban meglássák. A laktanyaépület, mely azelőtt is magyar csendőrlaktanya volt, még elég jó karban várt bennünket, de már a különálló nős lakás romokban hevert, nem bírta ki a 20 évet. Ezelőtt 25 évvel még Nagy István rahói járásörmszter úr lakott benne, akinek felesége még itt él, ő még megélte, hogy a kakastollas magyar csendőrt meglássa, a járásörmszter úr már négy éve örök álmát aluszza a terebesfejrpataki temetőben, leghőbb vágyát, a magyarok bevonulását, nem láthatta, nem érte meg.

Kárpátoros csoport.
(Czukur Béla őrm. — Frigyesfalva — felv.)

— Járásörmszter úr, alázatosan jelentem, az őrs ma 17 óra 30 perckor bevonult, szolgálatát folytatja! Az itteni népség szívesen fogadott minket, látszik, hogy járásörmszter urat szerették...

Ezután megkezdődött a lakosság ellátása, mert az élelem fogytán volt, kukorica, liszt, olaj, szardínia jutott mindenkinek. A lakosság túlnyomó része magyarul beszél, ami szintén csodálatosnak látszik, de csak azok előtt, akik a magyar szó és magyar élet erejét nem ismerik! Ez a nép nem törődik semmivel, csak dolgozik, az övé a fejsze, övé a bárd és a fűrész. Mellettük a sok ruszin zsidó él, jól érti a módját, hogy minden kereset az ő kezébe kerüljön. Messziről hajlonganak és kalapot emelnek.

Mikor e sorokat írom, Terebesfejrpatakon már nyugalom van, mindenki dolgozik, a fűrésztelepek zümmögnek, a bárdok, fejszék kopognak, lüktet az élet. Minden ruszin magyarul jónapot kíván, köszön, tiszteli a törvényt, várja a szebb jövőt. A csendőrszter pedig portyázik nyugodtan a magyar-román határ mentén, a havasok tetején, mint 1916

Kárpátaljáról: Németmokra.

ban a nagyszabeni havasokon portyázott, illetve portyáztam én is. Boldog vagyok, hogy 25 év után ismét a havasokon, de az Erdős Kárpátokban, a Tisza völgyében portyázok. Hála a jó Istennek, hogy ezt is megengedte élnem. Itt nemcsak a hegyek, de bizonyos távolságra, a Tisza folyó közepe a határ, itt portyázik a terebesfejrpataki őrs legénysége, a román szomszédokkal többször találkozáva. A községben és körletben már rendet teremtett, a békét, nyugalmat helyreállította. A bujkáló Szics-bandabelieket összeszedte, illetékes helyre adta.

Május 1-én, az őrs a *Csendőrségi Lapokat* a 20 évig néma, terebesfejrpataki őrs címére kapta, — azt olvasgatjuk és a havasokat portyázzuk, várjuk, hogy a Tisza balpartján is elinduljunk egyszer, mondván az ottlakóknak: Bune zoe! Jónapot! Megjöttünk!

U. Nagy József tiszthelyettes
(Terebesfejrpatak.)

A MI HŐSEINK

Havasi (Demetrovits) István tiszthelyettes.

A világháború kitörésétől 1917. év végéig a cs. és kir. 14. hadosztályparancsnokságnál teljesített tábori csendőr-szolgálatot.

Pontos szolgálatteljesítése, megbízhatósága és nehéz helyzetekben gyors elhatározása nehezebb feladatok megoldására tették képessé.

Különösen a kémek kinyomozásával és elfogásával, a szétugrasztott katonák összegyűjtésével, a parancsok pontos, gyors és lelkiismeretes kézbesítésével teljesített igen értékes szolgálatokat.

Különösen kiemelkedő ténykedése az volt, amikor 1914 szeptember 11-én a Lublin alatti harcok folyamán, a legnagyobb tüzéségi és gyalogsági tűzben, emberfeletti erőfeszítések árán és állandó életveszély közben, több ízben kézbesített igen fontos szó- és írásbeli parancsokat és továbbította a hadosztálynak az alárendelt egységek jelentéseit.

Havasi (Demetrovits) István tthts.-t kötelességű és bátor magtartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Tudnivalók a temetési segélyről és járulékról.

I.

Igényjogosultság.

Temetési segély jár azoknak a nyugállományú csendőrlegénységi egyéneknek az elhalálozásakor, akik az 1912. évi LXV. t.-c. (polgári nyugdíjtörvény) alapján kerültek nyugállományba és az 1934 : I. t.-c. 12. §-nak második bekezdésében foglaltak szerint most is e nyugdíjtörvény hatálya alá tartoznak. Tehát azoknak az elhalálozása esetén, akiknek nyugállományba helyezése 1934 január hó 1-én, vagy ezt megelőzőleg történt.

Csendőregyének özvegyeinek elhalálozásakor temetési segély nem jár.

Temetési járulék illetékes az 1921. évi XXXII. t.-c. (katonai nyugdíjtörvény) hatálya alá tartozó: a) csendőrtisztek (hasonló rangúak), b) csendőrtiszti özvegyek, c) csendőrlegénységi egyének és d) csendőrlegénységi özvegyek elhalálozása esetén. Vagyis illetékes a temetési járulék a tényleges és nyugállományban elhalt összes csendőrtisztek (hasonló rangúak) után, az 1934 január hó 1. óta a tényleges (várakozási illetményekkel szabadságolt) állományban elhalt csendőrlegénységi egyének után és a nyugállományú csendőrlegénységi egyének közül azoknak az elhalálozása esetén, akiket 1934 január hó elseje után helyeztek nyugállományba.

Ugyancsak illetékes a temetési járulék a tényleges állományban elhalt, továbbá a nyugállományban 1934 január hó elseje után elhalt csendőrtisztek özvegyei után (tekintet nélkül arra, hogy a csendőrtiszt mikor került nyugállományba), valamint 1934 január hó 1. óta a tényleges állományban elhalt csendőrlegénységi egyének özvegyei és a nyugállományú csendőrlegénységi egyének özvegyei közül azoknak az elhalálozása esetén, akiknek férjét 1934 január hó elseje után helyezték nyugállományba.

Nem jár tehát a temetési járulék azoknak a nyugállományú csendőrlegénységi özvegyeknek az elhalálozásakor, akiknek férje 1934 január hó 1-én vagy azelőtt került nyugállományba és nem illetékes a temetési járulék azoknak a csendőrtiszti özvegyeknek az elhalálozása esetén sem, akik 1934 január hó elsején az 1912 : LXV. t.-c. alapján már özvegyi ellátásban részesültek.

II.

Összeg.

Az 1924. évi 5.100/M. E. számú rendelet II. fejezetének 15. pontjában foglaltak, illetve az Országos Tisztviselői Betegsegélyezési Alap szolgáltatásainak újabb szabályozása tárgyában kiadott 9.900/1938. M. E. számú rendelet 17. §-ának (7) pontja szerint a családfő elhalálozása esetén 1939 január hó 1-től kezdve temetési segély fejében a családfőt megillető és az elhalálozás hónapjában az OTBA járulék levonásánál alapul szolgáló járandóság 100%-át kell kifizetni.

A betegsegélyezési járulék levonásánál alapul szolgáló járandóság nyugdíjasoknál a nyugdíj és a családi pótlék. Ha tehát az elhalálozás hónapjában a családfő a csökkentések figyelembe vételével pl.

havi 120 P 20 f. nyugdíjat és felesége, valamint két gyermeke után összesen havi 44 P családi pótlékot kapott, temetési segély fejében az igényjogosult részére 164 P 20 f. illetékes.

A temetési járulék összege a tényleges állományban elhalt csendőrtiszteknél (hasonló rangúaknál) a G—10. jelzésű honvédségi Illetményszabályzat I. fej. 37. §-ának 2. pontja szerint az elhalt által legutóbb élvezett havidíj, csendőrségi pótdíj és esetleges kórpótdíj két havi összegével, legénységi állományú egyéneknek az említett jogszabály II. fej. 42. §-ának 2. pontja szerint az elhalt által legutóbb élvezett havidíj vagy havizsold és csendőrségi pótdíj két havi összegével egyenlő.

A nyugállományban (várankozási illetményekkel szabadságolt állományban) elhaltaknál a temetési járuléknak az összege az elhaltnak az elhalálozás hónapjában járt havi nyugdíjnak (várankozási illetménynek) a kétszerese. (5100/1924. M. E. sz. r. V. F. 12. p.)

Özvegyek elhalálozása esetén a temetési járulék összege az elhalt özvegynek az elhalálozás hónapjában járt havi özvegyi nyugdíjnak a kétszerese. (5100/1924. M. E. sz. r. VI. F. 10. p.)

Ugy a temetési segély, mint a temetési járulék összegének megállapításánál mindenkor a havidíjnak (havizsoldnak, kórpótdíjnak) és a nyugdíjnak a csökkentések utáni összegét kell számítani.

A lakáspénz sem a temetési segély, sem a temetési járulék összegének megállapításánál nem jöhet figyelembe.

III.

Ki igényjogosult a temetési segély felvételére?

Az 1938. évi 9.900/M. E. számú rendelet 17. §-ában foglaltak szerint a temetési segélyt, ha az elhalt családfő után vele közös háztartásban élt feleség maradt hátra, a feleség kezeihez, minden más esetben annak a kezeihez kell kifizetni, aki az elhaltak eltemetetéséről gondoskodik.

A temetési segély folyósítását kérni kell írásban a m. kir. belügyminiszter úrtól és a kérelmet annak a csendőr gazdasági hivatalnak az útján kell előterjeszteni, mely az elhaltat nyilvántartotta.

A kérvényhez az elhalálozást tanúsító hatósági bizonyítványt („Értesítés a halálesetről”, halotti anyakönyvi kivonat) vagy a kórház értesítését kell csatolni. Abban az esetben, ha a temetési segély kifizetését nem az elhaltal közös háztartásban élt feleség kéri, a kérvényhez csatolni kell még a temetési költségekről kiállított és a kérelmező nevére szóló számlát.

A temetési segély felvételére jogosult azt is kérheti, hogy a temetési segély annak a vállalkozónak (vállalatnak) fizetessék ki, akinél a temetést megrendelte. Ha a temetési segélynek a temetkezési vállalat címére való kifizetését nem az elhaltal közös háztartásban élt feleség kéri, a kérvényhez a temetési vállalkozó (temetési vállalat) cégszerű aláírásával és bélyegzőjével ellátott oly értelmű nyilatkozatát kell csatolni, hogy az elhalt temetését kérelmező rendelte meg.

A temetési segély iránti kérelmet csak abban az esetben lehet tárgyalás alá venni, ha a temetési segély felvételére igényjogosult a kérelmet az elhalálozástól számított 90 napon belül terjesztette elő. A 90 napon túlelőterjesztett kérelmek alapján te-

metési segély nem engedélyezhető. (9.900/1938. M. E. sz. r. 23. §.)

A nyilvántartó csendőr gazdasági hivataloknak felhatalmazásuk van arra, hogy igényjogosultak kérelmére a temetési segélyt a szabályszerű összeg erejéig előlegezhessék. Ilyen esetben a temetési segély kiutalása nem az igényjogosult, hanem az előlegező gazdasági hivatal részére történik, azonban az utalványozásra vonatkozó rendelet másolatát az igényjogosult is megkapja.

IV.

Ki igényjogosult a temetési járulék felvételére?

A tényleges állományban elhalt csendőregyének után illetékes temetési járulékra (megfelel a honvédségnél illetékes halálozási évnegyeddíjnak) elsősorban az elhunyt özvegyének, vagy ennek hiányában az elhunyt törvényes (törvényesített) leszármazóinak van igénye. Ezen igényből csak azon özvegy van kizárva, ki férjétől, ennek elhalálozása idejében törvényesen el volt válva anélkül, hogy tőle tartásdíjat élvezett volna.

Ha igényjogosult özvegy és törvényes (törvényesített) leszármazók hiányában más személy beigazolja, hogy az elhunytat — elhalálozása előtt — ápolta, vagy a temetési költségeket sajátjából fedezte, akkor a temetési járulék egészben vagy részben e személynek is odaitélhető.

(G—10. jelzésű honvédségi Illetményszabályzat I. F. 37. §. 3. p. és II. F. 42. §. 3. p.)

A nyugállományban (várankozási illetményekkel szabadságolt állományban) elhalt csendőregyének után illetékes temetési járulék is elsősorban az özvegyet illeti. Az özvegynek azonban nincsen igénye a temetési járulékra, ha a házastársak a házassági életközösséget megszüntették, kivéve, ha a gyermeknevelés érdekében, egészségi szempontból, gazdasági vagy hasonló, nem az ő személyi viszonyaikban rejlő okokból éltek külön egymástól.

Ha az elhalt után nem maradt igényjogosult özvegy, akkor a temetési járulék osztatlanul elsősorban az elhalt gondozásában állott törvényes (törvényesített) utódokat és ilyenek hiányában azokat a törvényes örökösöket illeti, akik az elhaltak állászerű eltemetéséből felmerült költségeket saját vagyonukból fedezték, vagy pedig — ha a temetésről másként történt gondoskodás — az elhaltat a halálát megelőző utolsó betegségében ápolták.

Törvényes utódok alatt itt az elhalt kiskorú és nagykorú gyermekeit kell érteni, örökösöknek pedig az elhalt szüleit és testvéreit kell tekinteni.

Az előző három bekezdésben előadottak érvényesek a nőtlen, vagy elvált, vagy gyermektelen csendőregyén törvényes örököseinél is.

Minden más esetben a temetési járulékot egészben vagy részben ama személyeknek lehet engedélyezni, akik igazolják, hogy a temetési költségeket saját vagyonukból fedezték, vagy pedig — ha a temetésről másként történt gondoskodás — az elhaltat a halálát megelőző utolsó betegségében ápolták.

A törvényes özvegyi ellátást élvezett özvegy elhalálozása esetén a temetési járulék azoknak jár, akik az elhaltak gyógykezeléséről és eltemetéséről gondoskodtak.

(1921 : XXXII. t.-c. 37. és 65. §. és 5.100/1924. M. E. sz. r. V. F. 12. p. és VI. F. 10. p.)

A temetési járulék engedélyezését is kérni kell írásban a m. kir. belügyminiszter úrtól és a kérelmet annak a csendőr gazdasági hivatalnak az útján kell előterjeszteni, mely az elhaltat nyilvántartotta. A kérelemhez a halotti anyakönyvi kivonaton (Értesítésen) kívül csatolni kell helyhatósági bizonyítványt arról, hogy az elhalt eltemettetéséről a kérelmező gondoskodott. Ha a temetésről nem hozzátartozó gondoskodott, csatolni kell még a temetési költségzámlát is.

A nyilvántartó csendőr gazdasági hivatalok igényjogosultak kérelmére a temetési járulékra is adhatnak előleget. Ebben az esetben a temetési járulék az előlegező gazdasági hivatal részére lesz kiutalva, de az igényjogosult is megkapja az utalványozó rendelet másolatát.

(Folytatjuk.)

A gyermek-tanu és a bűn.

A gyermek bizonyos tekintetben jó tanu, — mondja a *Ridegh-Olchvány-féle nyomozástan*. Mert a hibaforrások, amelyek a felnőtt tanu értékére hatással vannak, ezeknél nem adódnak oly mértékben, vagy egyáltalán nem. A gyermek megfigyelő képessége jó, mégis — vigyázni kell előadására. Részletesen kifejti ennek okát a fent írt könyv. A könyv megállapításait és tanácsait vessük egybe az alábbi esetekkel. Itt mi csupán csak arra akarjuk nyomatékosan felhívni a figyelmet, hogy a *gyermek-vallomás megbízhatósága mindig a gyermek egyéniségétől, környezetétől, a befolyásolás mértékétől és a szórabírás, kikérdezés módjától függ.*

(A leírt eseteket pályázat anyagából vettük.)

I.

Az 1926. évben a szentesi örsön teljesítettem szolgálatot. A város „Kistóke“ elnevezésű határ-részét bérlő vadásztársaság és annak vadőrei hol szóval, hol pedig írásban állandóan panaszkodtak, hogy a vadászterületen orrvadászok vannak és pusztítják a vadakat. Nem kímélik meg a nyulfiókákat sem. Egy alkalommal a vadőr olyan nyulfiókákat hozott be az örsre, melynek a farába 1 cm hosszúságú vastag szegdarab volt mélyen beleékelődve, kétségtelen bizonyítékául annak, hogy a vadászterületen lesipuskások dolgoznak. Sokat puhatoltunk mi a dologban úgy szolgálatban, mint szolgálaton kívül. Lesállásokat tartottunk, lövöldözéseket hallottunk, sőt üldöztünk orrvadásznak hitt embereket, házkutatásokat tartottunk náluk, de mind hasztalan.

A tél elmúlt s mi az orrvadászokat nem tudtuk ártalmatlanná tenni. Jött a tavasz, az általános vadászati tilalom, a vadorzás pedig folyt tovább. A késő tavaszi és kora nyári éjszakákat a szabadban töltöttük lesállással, mindhiába. Végre július közepe táján egy gyermekkel való fesztelen beszélgetés meghozta az eredményt.

Márton Bálint csendőrrel (jelenleg fegyverszaki tthts. Szegeden) voltam akkor szolgálatban. Dél előtt 10 óra tájban melegen süített már a júliusi nap. Akkor még nem volt szövetruhánk. Izzadtunk. Egyik tereptárgyas tanya közelében a dülötut szegélyező fűzfák árnyékában heverésző gyermek „Kezít csókolom“-mal köszöntött bennünket. Feltűnt a

köszönése. A tanyavilágban nem így szoktak köszönni a kismagyarok. Leültünk mellé. Beszélgetünk. Pulykákat őrzött. Tudtam, hogy a pulykák a tereptárgyas gazdáé, de a gyermeket nem ismerem még. Értelmes szöke fiúcska volt, II. elemista lehetett. Elmondotta, hogy az ő anyukája Pesten gyárimunkás, ő pedig nyaralni jött a tanyára, még csak 5 napja érkezett meg a többi gyermekkel együtt s már 30 dekát hízott. A telepfelügyelő is megdicsérte, mikor a tanyára ment vele. Jani bátyja is szereti, mert a pulykákra jól tud vigyázni. Bár nem voltak rokonok, a gazda fiát bátyjának szólítja, így mondták neki. Nines apukája, sem testvérkéje. A szabadban alszik, de nem fázik, mert subával takarózik. Szereti a tejet, meg a „Bogar“-t, — a pulikutyát. Csak az a baj, hogy éjjel melléfekszik, pedig sok bolhája van. A lábát nem szokta mosni, minek, másnap úgyis piszkos lenne, nem igaz?

Jól belemelegedtünk a beszélgetésbe és jóbarátok voltunk már, amikor a fűzfa mellé támasztott két szép szuronyos puskára terelődött a figyelme. Végigsimogatta azokat előbb a tekintetével, azután a kezével is. Ő kérdezett, mi feleltünk. Hány oláhot szűrtünk már agyon, mikor voltunk háborúba? Beszélgettünk háborúról, ellenségről, véres esatákról, retentő kézitusákról, vadászatról és mindenről. Nagyon szerette volna látni a „golyót“ is. Megmutattuk neki. Kihúztuk a zárdugattyút és elmagyaráztuk a puska működését. Csodálkozott. „Jani bátyja“ egy icurka-picurkát „leveles“ volt előttünk, azért megkockáztattam a kérdést: látott-e már itt a tanyán ilyenfajta puskát. Azt mondta: ilyet nem ugyan, de piszkosabbat igen, mert „Jani bátyja egyáltalán nem ért a puskatisztításhoz“. A puskája mindig rozsdás. Nem is olyan jó a puskája, mint a mienk. A mult éjjel is visszalőtt a puskája az arcába. De nem is tartotta jó helyen, mert mindig beledugja a kamrában az árpába és vége poros esutkával van bedugva.

Márton csendőr rámnézett. A szeme ragyogott. Az enyém is. Majd kiugrottunk a bőrünk-ből az örömtől. Sebaj — mondtuk —, majd mi megtaníjuk Jani bátyját vadászni és puskát tisztítani. De nagy akadály van ám annak, mondta a gyermek. Jani bátyja, ugyanis, csak este szokott vadászni, mert nappal nem ér rá. Most is nyomtatnak lóval a kicsi tanyán. Délre hazajönnek, mert nem hagytak az ő részére sem enivalót. Megvárjuk az estét, mondtam én. Jó, felelt a kis barátunk.

Dél felé járhatott az idő, mert a tulajdonos eladó leánya közeledett ellenkező oldalról a tanya felé. Azért jöhetett előbb, hogy ebédet készítsen a család többi tagjainak. Kis barátunk meglátta a leányt. Se szó, se beszéd, otthagyt bennünket. Szaladt a leányhoz, vitte az „örömhirt“, hogy most aztán lesz estére egy igazándi vadászat. Hogy ezt a hirt vihette, arról gondoltuk, mert a kisi fiú jött vissza nemsokára és pityergett, nem szólt hozzánk még kérdésre sem. Elindultunk. A tanyába érve, a kamra ajtaját nyitva találtuk. A leány nem volt sehol. Leültünk az eperfa alá. 5—6 perc múlva jött a leány a tengeri felől. Nagyon el volt vörösödve. Asó volt nála és néhány darab sárgarépat lógatott a kezébe, amiket ledobott az eresz alá. Alig köszönt nekünk. Nem szólt azután se hozzánk. Nekünk sem volt vele sok beszélgetni valónk. Tüzetgyújtott és főzte a keménytarhonyát. A sárgarépat nem tisztí-

totta meg. Én elmentem a leány nyomán a tengeri közbe. Alig 20 lépésnyire friss földhányás alatt volt a vadászpuska, kilátszott a tusája vége. Nem bántottam. Visszamentem a társamhoz és intettem neki, hogy megvan. Hallgattunk. Kisvártatva jött Jani bátyja 2 lóval-kocsival. Szokás szerint kalapot emelt felénk. Fogadtuk a köszönést. A leány is szorgalmasan segítette a lovakat kifogni, ott sendergett a bátyja körül. Hangosan beszélni nem igen tudott, mert mi is arra néztünk. Egyszer csak a legény is elvörösödött. Dolgavégeztével odajött hozzánk. Keztnyujtott, mi is neki. Kínos pillanat következett. Tarkóvakarás közben kockáztatta meg a kérdést, hogy „hát az urak mire végzik“. Kertelés nélkül megmondtuk neki, hogy vadászatra jöttünk volna. Éppen elég volt neki. Tátogott. Nem engedtem szóhoz jutni mondván, hogy a puska nem jóhelyen van sem az árpában, sem pedig a tengeriföldön — ahová a huga rejtette —, mert könnyen megrozsdásodik. Több se kellett Jani bátyjának. Aszongya, hogy „Hej uraim, ugyan ki volt, aki engem eláztatott?“ „Tudja azt maga a mi kotyogásunk nélkül is!“ — mondám én. „Hát erről csak Molnár Pali tudhatott, — mondja ő —, mert tőle vettem ezt a rossz vacakot. 2 q búzát fizettem én ezért, a fene vele együtt ette volna meg, majdnem a szemembe került, csak a búzát meg ne adtam volna neki. Vigasztal, hogy nem egyedül leszek. Legalább azt mondják meg az urak, hogy Pali hány puskát vállalt el?“ „Egyet!“ „Melyiket?“ Azt az izét, hogy is mondjam csak, amelyiknek olyan minekhívjákja van na, hogyvis néz ki?“ — fordulok a társam felé. Kisegített Jani. „Amelyiket kabát alá is lehet tenni?“ „Igen-igen!“ — hagytam rá. A hasát fogta Jani a nevetéstől, hogyhát Molnár Pali becsapott bennünket, hisz azonkívül még 3 puskája van. A volt a legrosszabb, „akit“ elvállalt. „Három, uraim!“ — mutatta az ujjával is. „Hát Balog Pistának hány volt?“ — kérdi tovább. „Annak is egy“. — mondom. „Kettő van annak is kérem, de azért nem biztos, mert lehet, hogy a Józsa Sanyi már elvitte azt, amelyikre régen alkudozik. De az is lehet, hogy Józsa Sanyi a Sántáékét vette meg, mert azt jobban szereti, csak hogy Sántáék 2 süldőért adják el, olcsóbban nem, de az aztán jó puska is ám!“

Mit szaporítsam a szót, 17 puska, sok töltény, puskapor és egész kocsiderék molyette nyulbőr és 2 özbak aganes került a kezünk közé. Egy csapásra megszűnt az orrvadászat, s mindezt egy élesen látó és megfigyelő gyermeknek köszönhattuk, aki nem is sejtette, hogy Jani bátyja büntetendő cselekményt követ el a vadászattal. De volt gondunk a gyermekre is. Megemlítettük a telepfelügyelőnek, hogy a kisiúrra nem jó sor vár. Meg is látogatta, de nem volt semmi hiba a vele való bánásmód körül.

Hogy miért folyt több, mint egy éven át az orrvadászat? Mi tagadás, jobb gazdák fiai üzték, akikre kevésbé gyanakodtunk.

Miként lőtt vissza Jani bátyja puskája? Az úgy volt, hogy Jani a puskát még csak egy hónapja vásárolta. Tölténye nem volt hozzá. Így kibontotta azokat a „vaktötéseket“, amelyeket egyik volt katonarokonától kapott s az abban levő fehér lőport alkalmazta vadászatra mégpedig úgy, hogy a lőport alaposan ledöngölte harapófogó nyéllel, a tete-

jére pedig jó sok „fickót“ rakott és bizony a puska-cső nemcsak alapos dudort, hanem hátrafelé elég nagy nyilást kapott és „visszalőtt“. Így volt.

Pál Lajos thhts.
Szeged.

II.

Mint másodéves csendőrt 1910. évben a bajnai őrsről a köbölküti (Felvidék) őrsre helyeztek át. Július 17-én az őrshöz tartozott Kisújfalu községben délelőtt Mészáros János földművesnek magára hagyott házában betörés történt. Elloptak 220 koronát és egy pár félszárú asszonyeszmát.

Kisújfalunak vasúti állomása, távbeszélője nem volt. A vasúti megállón a szolgálattevő jegykiadó őr Köbölkút állomásfőnökének leadott egy üzleti táviratot, ebből értesült az őrsparancsnokság a betörésről. Őrsparancsnokom betegem és én voltunk csak otthon. Parancsot kaptam, hogy kerékpárommal menjek el Kisújfalura s nézzem meg a helyszínt és igyekezzek megállapítani, hogy a tettes merre menekülhetett.

Kisújfaluban legelőbb a községi bíró családjától megtudtam a sértett nevét és lakházát, majd a sértett udvarába mentem. A házban senkit nem találtam. A nagy munkaidőben a sértett, az eset bejelentése után a lakást bezárta és a mezőre távozott. Az udvar felőli szoba ablakának felszárnya nyitva volt, úgy, ahogy a tettes hagyta. Az ablakon behajolva láttam, hogy a tettes az ablakon volt virágcserepeket bemászaskor a padlóra lökte, ahol azok széttörték az egyik ablakszem üvegszilánkjai között. A tettes kilétére felvilágosítást adni senki nem tudott, ezért visszamentem déli irányba a Bátorkeszire vezető országúton, annak kutatása végett, kik távoztak a községből. A híd közelében levő kertekben 4 gyermek játszott. Köszöntek, de a házak kertjei felé futottak szét, mindjárt utánuk kiáltottam, de csak egy 5 év körüli fiú indult felém, majd ismételt hívásra a többi három is közelített. Megkérdeztem tőlük, sok kocsi ment-e ma a hídon át? A nagyobbik fiú azt mondta, hogy egy ketrecekkel megrakott kocsit láttak átmenni. Ujabb kérdésemre: olyan ember, aki nem ide valósi ment-e erre? Mindnégyen nemmel feleltek. Mindegyiknek 2 drb. kétfillérest adtam, aztán tovább mentem. Kisújfalun kívül a vasúti aluljárón áthaladva, az országútról 4—500 méternyire egy őrházat láttam, oda karikáztam. Egy fiúcskát találtam ott csupán, aki azt mondta, hogy egy fiatal ember jött Ujfalu felől a vasút mellett hozzájuk, ott vizet ivott, csizma volt a lábán és tovább ment Kürt állomás irányába. Visszatértem az országútra és Kürt felé folytattam a nyomkövetést.

A vasútállomás előtt 5 percnnyire az országút egy magas híd alatt vezet át. A híd alatt átmenve, a réten egy béres forma leánykát találtam. Libát őrzött. No, kislány — mondtam pár mindennapi szó után — kit láttál, mióta itt vagy, erre menni? — Egy ember jött a híd alatt át, a fal melletti árnyékba leült és lehúzta a csizmaíát, mert a lábát feltörte — mondta hadarva a kislány.

—Mi volt nála?

— Egy szőrtarisznyát láttam nála. A csizmát vállra akasztva, tovább ment.

Azt már nem tudta megmondani, hogy a vasút-állomás vagy Kürt község felé ment-e az ember, mert ügyet nem vetett reá tovább.

A leányt értékes előadásáért 10 filléressel ajándékoztam meg. Sietve a községbe hajtottam, az volt az érzésem, hogy az én emberemről van és lesz szó... Egy csendes kocsimát találtam a községben, ide benézek, gondoltam, a tolvaj szeret enni-inni, lopott pénz, olesó pénz, nyakára kell lépni... Benéztem a kocsmába. Az ablaknak háttal egy asztalnál egy ember, előtte 3 deci bor. Kérdeztem a kocsmárost, más vendége van-e? Azt felelte: nincs. Közelebb léptem az asztalhoz. A lócán szőrtarisznyát, a pad alatt a eszimat láttam. Az embertől azt kérdeztem csendesen:

— Hol a pénz?

Rögtön felelt: --- Nálam.

Megmondtam neki, amit olyan alkalomkor mondani kell s a pénz néhány fillér kivételével már nálam is volt. Aztán elindultunk, kerékpáromat a nyakába tettem, levéve előbb a hajtőláncot... Sohse lehet tudni...

Az örsre visszatérve hozzákezdünk „barátunk” multját „tisztogatni”.

Igy derült ki, hogy a pénztárcáját még június hóban Zsolnán, az út mellett ittasan hanyatfekvő munkás zsebéből húzta ki 7 korona tartalommal együtt. Ezzel a pénzzel Korponáig jutott. Zsebkését a párkányi határban szántó-vető, földműves kocsi-járól leakasztott szőrtarisznyában „találta.” Tarisznyát, kést, kenyeret ellopta. Cipőjét más helyen lopta, de az elvásott saját sárga félcipőjét ott visszahagyta.

Sok minden előkerült még. Néhány napi nyomozás után 5 lopási eset derült ki. Ha nincsenek a gyermekek, ha én nem tudom, hogy a gyermekek mindent megfigyelnek, mert minden érdeklő nyilatkozó értelmivilágukat, ez a csavargó se kerül kézre.

Vitéz Zöldligeti Péter ny. á. tthts.

(Folytatjuk.)

A takarékoság.

Irta: VARGA FERENC tiszthelyettes (Földes).

Ha túlzásba viszik: átok jár a nyomában; ha kényszerből teszik: bosszúság a neve; ha okos méréséklet az irányítója: hozzájárulás a nemzet megerősödéséhez és eszköz az élet szépségeinek megszerzéséhez. Ez a takarékoság.

Sok szó esett már lapunkban a csendőr takarékoságáról, de nem árt, ha időnként újból szétnézünk a házunktáján és gyomláljuk a gatz s ápolgatjuk a szépet és jót. Ez az út vezet a tökéletesedéshez, amire mindnyájunknak szakadatlanul törekedniünk kell.

A beszédből sokat értünk. Nézzünk hát be egy hó elsején a legénységi szobába. A legénység éppen felvette az illetékét s ki-ki latolgatja a maga módja szerint anyagi dolgait.

„Mégis csak furesa, az ember még a sajátjával

sem rendelkezik szabadon. Még ebből a kevésből is postatakarékba kell tenni. Nem hogy magára hagyják az embert, hiszen nem költenék én haszontalanságra úgysem”. Ezt mondja a mindig pénznélküli csendőr.

„Most 50 pengőt teszek a bankba s ezzel együtt lesz megint egy hold földre való”. Így beszél a pénz értékét ismerő, takarékos csendőr.

Pedig mind a kettő ugyanabból a világból indult útnak. Onnan, ahol 100 pengő akkora pénz, hogy míg csendőrök nem lettek, nem is láttak annyit s ahol az ebéd legtöbbször állva megevett kenyér és szalonna. Ez bizony egy cseppet sem szegény, mert abban a világban nevelődik a magyar katona s ott él a magyarság zöme. Csak az a szegény azután, ha az ilyen emberből a pénzt könnyen szóró, pazarló ember lesz.

Tudok jó néhány ilyenről, de most már tudják azok is, hogy kár volt ilyeneknek lenniök.

Az egyiknek szülőfaluját portyáztam is. Szegény ember gyermeke volt s bizony nem igen forgatott pénzt az ujjai között. Mihelyt azonban csendőr lett, megszállta az ördög. Menekült a pénz tőle s olyan költelező lett, hogy rövidesen fűnek-fának tartozott, soha egy fillérje sem volt. Pedig nem ivott, szorgalmas, jófejű ember volt úgy, hogy sokra vihette volna. Kizárólag könnyelmű költelezése és adósságai miatt mennie kellett. Ma szegény zsellér ember, akinek szalonnára sem mindig futja.

A másik csendőr fejevánkosa alatt a hó első napján draszté, szekrényében finom szappan, kölni víz és drága beretvakrém illatozott. Memfisz és Mirjam cigarettán alul nem adta, de 10-én már csak limitóra futotta s 15-én „adj egy cigarettát” szívott, ha kapott. A hó második felében adósságát gyarapította, míg tudta. Pedig szép szál, szolgálatban fáradságot nem ismerő csendőr volt ez is. A vége az lett, hogy róla is lehúzták a csendőrruhát, mert a pénz nem állott meg a kezében s a végén már a laktanyából sem tudott kimenni, mert mindenki a két napra költesön kért pénzt követelte rajta.

Megemlítek még egy csendőrt, aki feleslegesnek tartotta a takarékoságot. Mondanom sem kell, hogy ennek sem volt soha egy huncut vasa se. Ez már nagyon szerette az italt s a szoknyát nem cserélte volna el a Szut-tal. Szorult helyzete a bűn útjára vitte, mert részletre vásárolt kerékpárját el kellett adnia, hogy határidős adósságát rendezhesse. Az elmúlt évben útjavító munkások között láttam dolgozni. Lerongyolódva, borostás arccal, szemére húzott kalappal.

Hosszú csendőri szolgálatom alatt láttam több ehhez hasonló szomorú esetet is. Ezekre a könnyelmű, akarat nélküli, mindig elégedetlen emberekre nem érdemes több szót pazarolni.

Nézzünk most át a másik táborba. Még mindig nem oda, ahol az ésszerűen élő, okosan takarékoskodó csendőrök élnek megelégedett életüket, hanem oda, ahol a fukarság rabjai, betegjei tengődnek. Mert vannak ilyenek is, magam is ismerek néhányat. Ezek nem élnek a hivatásuknak, annyira rabjai a

BÉLYEGZŐK,

VÉSNÖKI MUNKÁK, ZOMÁNTÁBLÁK
KOVÁCS LAJOS
A M. KIR. CSENDŐRSÉG SZÁLLÍTÓJA

MAGYAR MUNKA
BUDAPEST, VII.,
KÁROLY-KR. T. 7.
TELEFON: 136-200

takarékosságak. Egy 25 órás őrjárat alatt egy szavuk sincs, mely a szolgálatra vonatkozna, ellenben képek 25 óra hosszat arról beszélni, hogy ebbe a földjükbe ezt, abba azt, a harmadikba meg amazt vetnek, mert így többet nyernek. 30 órás őrjárat alatt csak száraz kenyér jut a járőrtársukjukba, hogy több jusson a bankba. Pedig hát a csendőr éhen nem portyázhat, bogra kötött zokni szarát sem húzhat a lábára s ingyen kínált tejet sem ihat. Mit használ az ilyen — hála Istennek ritkán adódó — csendőr a szolgálatnak, akit nem a gyanús egyének és rovott előéletűek érdekelnek, mert hiszen azokból nincs haszna, hanem a jó termés, az eltávozás és a szabadság.

A pazarlók és fukarok e diestelen két csoportja között, az arany középúton helyezkedik el a józan életű, okos beosztással élő és takarékoskodó csendőrök nagy táborba. Ők a nemzet méhe, takarékoskodásuk minden garasa mézesebb a nemzet nagy kaptarában. Ők azok, akikre a szolgálat mindig minden körülmények között biztosan számíthat, mert első a kötelességük s a jól megérdemelt juttatásaikban nem célt látnak, hanem csak eszközt. Rajtuk legyen a pazarlók és fukarok szeme s akkor ők is beállhatnak a nagy táborba: az igazi csendőrök, a férfiak közé.

CSENDŐR LEKSZIKON.

16. Kérdés. A Szut. 463. pont 6. alpont a) bekezdése szerint a feljelentés „Megjegyzés” rovatában a csendőr jelentheti azokat a körülményeket, amelyek a gyanúsított vagy a tanúk szavahihetősége mellett vagy ellen bizonyítanak, a b) bekezdés szerint pedig a tényállásra, a sértett, gyanúsított vagy a tanúk előadására vonatkozó, kellően megindokolt megjegyzését, személyes tapasztalatát, benyomását vagy véleményét is. Feljelentheti-e a gyanúsított vagy a tanú a csendőrt rágalmasz vagy becsületsértés miatt, ha róla a csendőr a Szut. fenti rendelkezései alapján a feljelentés „Megjegyzés” rovatában a bíróságnak kedvezőtlen véleményt jelentett?

Válasz. Mielőtt a kérdésre válaszolnánk, röviden megvilágítjuk, milyen célt szolgál a feljelentés „Megjegyzés” címszava s miért kellett ezt a címszót a feljelentés szövegébe felvenni.

A bíróságok és a hatóságok — mint tudjuk — mindig nagyon meg voltak elégedve a csendőrségi feljelentésekkel. Csúpan egy kifogás hangzott el sűrűn a feljelentések ellen: néha túlságosan egyéniek, amin azt értették, hogy a feljelentés szövegébe ott is, ahol csúpan a száraz tényállást kellett volna jelenteni, a csendőr belekeverte a saját egyéni nézetét, véleményét; a tényállás egyes részeit, különösen a vallomásokat megjegyzésekkel kísérte; a saját megállapításait összekeverte azzal, amit a felek mondtak, sok helyütt pedig a vallomásokot is olyan fogalmazásban adta vissza, amelyből kiérez-

hető volt, hogy a csendőr azoknak hitelt adott-e, vagy sem. Egyszóval, a csendőr nem kívülről tolmácsolója volt az eseményeknek és a vallomásoknak, ahogyan lennie kellett volna, hanem azokat mintegy átszűrte önmagán s nem úgy állította a bíróság elé, ahogyan történtek, hanem ahogyan ő látta és megítélte. Ez nagyon zavaróan hatott arra, aki a feljelentést olvasta; a kir. ügyész, a bíró nem arra kíváncsi, hogy a nyomozónak mi a véleménye az ügyről, hanem, hogy mi történt, ki mit mondott, vallott stb.; mert ezek tárgyilagos ismeretében, minden más befolyástól mentesen kell az ügyet elbírálni.

Éz nem jelenti azt, hogy a csendőrnak az ügyről, a sértettől, gyanúsítottól, tanúkról stb. szerzett benyomása, véleménye értéktelen és el is maradhat. Az ügynek sok mellékkörülménye, az éppen feljelentett esettel talán közvetlen összefüggésben nem is álló előzménye, következménye, mellék-eseménye lehet, amely nem tartozik ugyan a szorosan vett tényálláshoz, mégis jó tudnia annak, aki az ügyet igazságosan akarja elbírálni. A csendőr foglalkozik legelőször a bűnüggyel s annak tényállását a legközvetlenebbül, tehát a legbiztosabban látja; az eljárás későbbi folyamán, amikor az ügyet a védő is a kezébe veszi, a felek pedig különféle befolyásoknak vannak kitéve, az első nyomozás alkalmával megállapított tényállás elferdül úgy, hogy egyre nehezebb belőle a valóságot kihámozni. Ilyenkor jó segítségére van a kir. ügyésznek és a bíróságnak a csendőr által nyújtott tájékoztatás olyan körülményekről, amelyeket közvetlenül az eset megtörténte után, a helyszínen, a kikérdezések közben stb. személyes benyomásai alapján állapított meg.

A vallomások értékelésénél is segítségére lehet a csendőr a bíróságnak. Tudjuk, hogy a bíróság a vallomásokot és a bizonyítékokat szabadon mérlegeli, ami azt jelenti, hogy a bíró a legjobb meggyőződése szerint elfogadja vagy nem fogadja el azokat bizonyítékként. Az ilyen mérlegelésnél a bíró mindenekelőtt a saját tapasztalatára, benyomására, véleményére támaszkodik, de figyelembe veheti a csendőr jelentését is. Annál a körülménynél pl., hogy a bíróság hitelt ad-e a sértett, a gyanúsított vagy a tanú vallomásának, nagy szerepe lehet az illető egyéniségének, amit azonban a bíró rendszerint nem ismer. Ha a csendőr azt jelenti valakiről, hogy derék, dolgos, komoly, megbízható, törvénytisztelő ember, aki a polgártársai előtt jóhírből áll, ez már jó ajánlólevél a bíró előtt ahhoz, hogy az illető vallomásának nagyobb hitelt adjon, mint az olyan tanúnak, akiről a csendőr azt jelenti, hogy iszákos, dologtalan, pénzért mindenre kapható, murkakerülő haszontalan ember.

FÉNYKÉPEZŐ GÉPEK

ÉS KELLÉKEK
SAKÁL GÉZA
SZAKÜZLETÉBEN
V. DOROTTYA UTCA 11.

ÖN BÚTORVEVŐ?

Akkor várom bútorüzletembe

☛ **ANDRÁSSY-ÚT 33**

☛ **Telefon: 126-165** cím mem jól jegyezze

☛ **FÉSZEK BÚTOR**

☛ **Öskeresztény cég** a cég neve

☛ **bútorait innen vegye**

Katonai térképek, szolgálati könyvek

GRILL -féle könyvkereskedés
GERGELY R. Rt.-nál
Budapest, V. ker., Dorottya-utca 3. sz.

MERCEDES ÍROGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

Bemutató terem:

V., Nádor-utca 15.

ÍROGÉP BEHOZATALI RT.
Budapest, V., Nádor-u. 24.

A gyanúsított is más megvilágításban áll a bíróság előtt, ha a csendőrségi feljelentésből a bíró azt állapítja meg, hogy az elkövetett bűncselekménytől eltekintve, amelybe talán csak belesodorták az események, tisztességes ember, mintha azt olvassa, hogy izgága, verekedő, a családjával nem törődő, semmiházi, aki nem érdemli meg, hogy a bíróság kímélettel legyen iránta. Igaz ugyan, hogy a gyanúsítottról erkölcsi és vagyoni bizonyítványt kell beszerezni és ez a bizonyítvány volna hivatva őt jellemezni, de tudjuk, hogy a gyakorlatban az erkölcsi és vagyoni bizonyítvány legtöbbször csak néhány rövid, hivatalos megjegyzést tartalmaz s ezek nem alkalmasak arra, hogy a gyanúsítottat meggyugtató részletességgel jellemezzék. Gyakorlatilag többet ér ennél a csendőr által néhány keresetlen szóval jelentett vélemény.

Ha a „Megjegyzés” címszó alatt foglaltak ügyesen, értelmesen vannak összeállítva, annak nemesak az elsőfokú, hanem a fellebbezési bíróság is jó hasznát veheti. Addig ugyanis, amíg az elsőfokú bíróság szóbeli és közvetlen tárgyalás alapján, tehát közvetlen személyes tapasztalatok és benyomások alapján ítél, a fellebbezési bíróság a maga ítéletét vagy határozatát már legtöbbször — a kir. Kúria mindig — csak az iratok alapján hozza meg. Nem egyszer megtörtént, hogy a csendőrségi feljelentés „Megjegyzés” címszava alatt foglaltak nagy befolyással voltak a bíróság döntésére.

Láthatjuk tehát: nem arról van szó, hogy a csendőr a maga egyéni megállapítását, véleményét, tapasztalatát és egyáltalán mindazt, amit a tényállásnak minél jobb megvilágítása érdekében szükségesnek lát, ne jelentse, hanem csak arról, hogy mindezt élesen el kell választani a tényállástól és a tanúvallomásoktól azért, hogy ezek a maguk eredetiségében, tisztán kerüljenek a kir. ügyészség és a bíróság elé. A tényállásnak és a tanúvallomásoknak a csendőr csak a rögzítője, csak az írógépe legyen, azokhoz semmit hozzá ne tegyen, belőlük el ne vegyen s ott, ahol ezeket leírja, véleményt se nyilvánítson. Nemesak a közvetlen véleménynyilvánítástól kell itt tartózkodni, hanem a közvetettől is. Nem szabad pl. a vallomásokot olyan módon visszaadni, amelyből a csendőr véleményére lehet következtetni. Nem szabad pl. ilyen kifejezésekkel keverni „állításá szerinti”, „úgy állítja be a dolgot”, „konokul tagadott”, „szerinte úgy történt” stb., mert az ilyen kísérő megjegyzésekből arra lehet következtetni, hogy a csendőr nem tárgyilagosan, hanem az illető javára, vagy

hátrányára elfogultan írta le a vallomást és ez a kir. ügyész vagy a bírót bizalmatlanná teszi a feljelentés szava-hihetősége iránt.

Miután azonban a csendőr ilyen jelentésére — mint mondtuk — mégis szükség van, arra való a „Megjegyzés” címszó, hogy teret nyújtson a csendőrnek arra, hogy az ilyen egyéni természetű jelentéseit is megtehesse. Így most már a kir. ügyész és a bíró a feljelentés „Megjegyzés”-ét már eleve azzal a tudattal olvassa, hogy ez annak a tényállástól és a vallomásoktól különválasztott része és az a célja, hogy a Szut. 463. pont 6. alpontjában foglaltakat is a kir. ügyészség vagy a bíróság tudomására hozza.

A Szut. súlyos eszközt ad a csendőr kezébe, amikor lehetővé teszi, hogy a „Megjegyzés” címszó alatt jelentettek révén nemesak a vádemeléshez, hanem esetleg a bírói döntéshez is adatokat szolgáltatthasson. Ez azt a szigorú kötelezettséget rója a csendőrré, hogy a „Megjegyzés” alá írt minden szavát jól meggondolja és csak a legtisztább igazságot tartsa szem előtt. Nem szabad tehát könnyelmű, meggondolatlan megjegyzéseket tenni, legfőképpen pedig attól óvakodjék a csendőr, hogy a „Megjegyzés” címszót személyes rokonszenvének vagy ellenszenvének nyilvánítására használja fel, mert ennek kellemetlen következményei lehetnek.

A Bűnvádi Perrendtartásból tudjuk ugyanis, hogy a terheltnek és védőjének jogában áll az eljárás folyamán a bűnügy iratait megtekinteni, elolvasni, sőt, azokról másolatot is készíteni. Miután a csendőr feljelentése is az iratokhoz kerül, természetes, hogy azt nem csak a kir. ügyész vagy a bíró, hanem a terhelt és ennek védője is elolvashatja, sőt, ha akarja, szövegint másolatba is veheti. Azt is tudjuk, hogy a kir. ügyészség vádirata olyan ügyekben, amelyekben nincsen vizsgálat (tehát az esetek kb. 95%-ában) a csendőr feljelentése alapján készül. A terheltnek jogában áll a vádirat ellen kifogással élni, amiből következik, hogy a csendőr feljelentése alapján készült vádirat ellen benyújtott kifogás is voltaképpen csak alakilag támadja a vádiratot, lényegében a csendőr feljelentése ellen irányul, amelynek alapján a vádirat készült.

A terhelt és a védője igyekszik minden olyan adatot, amely a terheltre kedvezőtlen, megalábolni, megdönteni, az ellenkezőjét bizonyítani. Természetes tehát, hogy a csendőrségi feljelentés „Megjegyzés” rovatában foglaltakat sem hagyják szó nélkül, ha a gyanúsítottra kedvezőtlen, hanem azt igyekeznek bizonyítani, hogy a csendőr valótlant jelentett, vagyis a csendőrt mintegy meghazudolni törekcsenek. Ezt könnyen meg is tehetik, ha az, amit a csendőr jelentett, valóban nem állja meg a helyét. A csendőr legyen erre mindig elkészülve; csak olyasmint jelentsen, amit szükség esetében bizonyítani is tud. Nem lehet valakiről azt írni, hogy megbízhatatlan, dologkerülő, iszákos ember, hogy a polgártársai előtt rossz hírnévben áll, hogy bűncselekményeket szokott elkövetni stb., ha erre a csendőrnek nincs semmiféle

Debrecen:

IRÓGÉP
MARKOVITS
MÉRNÖK SZAKÜZLETÉBEN
DEBRECEN, PIAC-UTCA 58.

Javítás, karbantartás, kellek.
Continental írógépek
kizárólagos körzetképvi-olete.
Telefon: 24-02.

A PONTOSSÁG CSENDŐRERÉNYI!

Kiváló minőségű ezüst-, arany
ÓRÁK ÉKSZERÉK
Ajándéktárgyak nagy választékban!
Póstai számküldés! • Méltányos árak!

SRETTÉR JÁNOS
órás-ékszerész-nél
DEBRECEN, BATHYÁNY-U. 13.
Kedvező részletre is!

MEGBÍZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖS

„TAKARÉKOSSÁG”
R.-T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE
110 fizetben nyújt vásárlási lehetőséget,
1 helyen jelenlét fizetési kötelezettséget,
1 havonta megújuló továbbvásárlási jogával!

FELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI UTALVÁNYOKAT KÉSZ-
SÉGGEL NYUJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U. 6.

Az összes rendelkezési új és újjáépített

IRÓGÉPEK
Állandóan raktáron

KERTÉSZ IMRE

A m. kir. csendőrség szállítója
KEDVEZŐ RÉSZLET FIZETÉS

TURUL IRÓGÉPVÁLLALATA
MISKOLC, Széchenyi-u. 56.

IRÓGÉP

(WANDERER—CONTINENTAL)
ALKATRÉSZ, KELLEK, TÖLTŐTOLL, IM-
KÖNYV STB.

DUKESZ PAPIRKERESKEDÉSBEN
cégt. ZALÁN FERENC
SZOMBATHELY FŐTÉR

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel!

KERÉKPÁR, IRÓGÉP, RÁDIÓ, FOTÓ cikkek
olcsó áron, kedvező fizetési feltételekkel

SZABÓ ANTAL

sportüzletében,
NAGYKANIZSA, FŐ-ÚT 5.

adata vagy bizonyítéka. Egyszerű pletyka után sem szabad elindulni, mert tudjuk, hogy az ilyesminek nem szokott gazdája akadni, ha helyt kell érte állani. Csak komoly, megbízható értesülések vagy személyes tapasztalatok, megállapítható képezhetik az alapját annak, mit a csendőr jelent; ha semmi jelentenivaló nincsen, maradjon el inkább a „Megjegyzés” címszó, semhogy olyasmi kerüljön beléje, amivel a csendőrt megfoghatják.

Kérdés már most: jogában áll-e a gyanúsítottak (terheltnek), hogy a „Megjegyzés” címszó alatt foglaltak miatt a csendőrt rágalmozásért vagy becsületsértésért feljelentse?

Ennek a lehetősége mindig fennáll, a csendőr számoljon tehát ezzel is. Büntetendő cselekmény miatt bárki, bármikor feljelentést tehet, ezt semmiféle törvény nem korlátozza. A terhelt, illetőleg a védője másolatba veheti a „Megjegyzés” címszó alatt foglaltakat és a folyamatban levő ügytől függetlenül kérheti a csendőrt ellen rágalmozás vagy becsületsértés miatt az eljárás megindítását. Rendszerint olyankor szokták ezt megtenni, ha a csendőr feljelentésében foglaltak valóban nem felelnek meg a valóságnak, vagy pedig, ha a vádlottat felmentették és ő nemcsak a büncselekmény vádja alól akarja magát tisztázni, hanem az előnytelen jellemzés alól is, amit a csendőr a feljelentésben adott felőle.

Milyen büntetendő cselekmény miatt lehet ilyen esetben a csendőr ellen eljárást indítani, ha a jelzése nem bizonyul valósnak?

A cselekmény az 1914:XLI. t.-c. 1. vagy 2. §-ába ütköző rágalmozás vagy becsületsértés, aszerint, hogy a „Megjegyzés” címszó alatt foglalt kifejezések arra, akire vonatkozta azokat a csendőr használta, csak általában sértők, becstelenségek, lealacsonyítók-e, vagy pedig tényállást is tartalmaznak-e. Rendszerint tényállítást kell tartalmazniuk, mert olyan kifejezések használata, amelyek nem tényekre vonatkoznak, csak a gyanúsítottat sértegetik, céltalan és helytelen volna.

Rágalmozás és becsületsértés miatt azonban a csendőr ellen nem lehet eljárást indítani, mert a kir. Kúria kimondta, hogy köztisztviselő (tehát a csendőr is) nem büntethető a hivatalos hatáskörén belül létrejött hivatalos iratban foglalt olyan állításért, amely a valóság esetében a sértett ellen bünvádi eljárás oka lehet, vagy őt közmegegyezésnek tenné ki. A Szut. 463. pont 6. alpontjában foglalt rendelkezés folytán nyilvánvaló, hogy a csendőr akkor, amikor észleleteit vagy véleményét a feljelentés „Megjegyzés” címszáva alatt jelenti, hivatali hatáskörében jár el. Ettől eltekintve is, a Szut. 64. pont 15. alpontja a csendőrt külön feljogosítja, sőt kötelezi, hogy „egyes egyének, egyesületek, stb. működéséről és közbiztonsági vagy erkölcsi szempontból való magatartásáról vagy megbízhatóságáról” véleményt adjon.

Nem minősíthető e cselekmény a fenti törvénycikk 20. §-ába ütköző hatóság előtti rágalmozásnak sem, mert a kir. Kúria erre nézve is kimondta, hogy: „A hatóságnak tagja vagy közege a hivatali hatáskörében tett feljelentésének be nem bizonyult s illetve alaptalansága esetében a hatóság előtti rágalmozásnak cselekvő alanya sohasem lehet, terhére ez a büncselekmény tehát nem állapítható meg.”

Szóba jöhet még a Btk. 471. §-ába ütköző hivatali visszaélés vétsége is. E szakasz szerint az a közhivatalnok, aki azon célból, hogy valakinek jogtalanul hasznot vagy kárt, vagy más sérelmet okozzon, hivatali eljárásában vagy intéz-

kedésében a kötelességét megszegi, öt évig terjedhető fogházzal büntetendő. A szövegből kiténik azonban, hogy ezt a vétséget csak szándékosan, tudatosan lehet elkövetni. Ha tehát beigazolást nyer, hogy a csendőr a feljelentés „Megjegyzés” címszáva alatt minden ténybeli alap nélkül, csak azért tett valótlán és a sértettre hátrányos megjegyzést, hogy az illetőt a kir. ügyészség vagy a bíróság előtt hátrányos helyzetbe hozza (pl. haragból, ellenszenvből, bosszúból tette) és ha a jelentés nem bizonyul valósnak, akkor a csendőrt a bíróság e vétség miatt fogja elítélni.

Ilyen eset azonban nem fordul elő és csendőrrel fel sem tételhető. Gyakoribb az olyan eset, hogy a csendőr nem egyenesen ártó szándékkal, hanem felületességből, megfontolatlanlanságból, gondatlanságból vesz fel a „Megjegyzés” címszó alá olyasmit, amit később nem tud bizonyítani. Miután a 471. §-ba ütköző vétséget gondatlanságból nem lehet elkövetni, ilyen esetben a csendőrt felelőtlenség fogják felelősségre vonni a Szut. 72. pont 1. bekezdése és a 462. pont 2. bekezdése alapján, amelyek a valótlán jelentéstételt tilalmazzák.

A Kbt. 133. §. 3. pontja (valótlán jelentéstétel) nem alkalmazható, mert ez katonai büncselekmény, már pedig katonai büncselekményt csak katonai szolgálati ügyben, katonai szolgálati irat vagy okirat tekintetében lehet elkövetni. A bünyben tett feljelentés nem katonai, hanem polgári természetű ügyirat. Nem illeti meg továbbá a csendőrt az 1914:XLI. t.-c. 17. §-ában biztosított mentesség sem mert ez csak az ügyfelekre vonatkozik, a csendőr pedig az általa feljelentett ügynek nem ügyfele, hanem nyomozó közege.

A valóság bizonyításának kérdésében nézetünk a következő:

A közigazgatási (rendőri) hatósági személyek és közegek gyakran kerülnek a feladat elé, hogy hivatalos felszólításra vagy általános hivatali kötelességből folyóan egyes személyek egyéniségére, politikai és egyéni megbízhatóságára, magatartására stb. vonatkozóan hivatalos véleményt nyilvánítsanak. Annak, aki pl. fegyvertartási vagy italmérési engedélyt kér, aki útlevelet akar kiváltani, még inkább pedig annak, aki büncselekményt követ el, számolnia kell azzal, hogy az egyénisége hivatalos elbírálás alá kerül, amely esetleg kedvezőtlen is lehet. Azt természetesen senki sem köteles eltűrni, hogy őt hivatalos vélemény címén alaptalanul megrágalmozgák vagy a becsületében megsértse, viszont azonban a hatósági személytől vagy közegtől sem lehet csalhatatlanságot kívánni vagy azt követelni, hogy csak perrendszerű bizonyítási eljárás lefolytatása után, annak eredményéhez képest adjon véleményt.

Nézetünk szerint tehát elegendő, ha a hatósági személy vagy köze az bizonyítja, hogy a véleményét komoly hivatalos vagy magánértesülései alapján, lelkiismeretes utánjárás és megfontolás után, nem a félnék ártó szándékkal, hanem az ügy vagy az igazság érdekében teljes jóhiszeműséggel tette és hogy őt sem a szükséges adatok megszerzésében, sem pedig a véleményadásban gondatlanság nem terheli, vagyis, hogy ebben a tekintetben a hivatali kötelességét lelkiismeretesen teljesítette.

Ha tehát a csendőr bizonyítani tudja, hogy a véleményt, amit a sértettől a feljelentés „Megjegyzés” címszáva alatt adott, alapos és lelkiismeretes utánjárás, puhatalás után, vagy saját legjobb tudomása szerint teljes jóhiszeműséggel és az ügy érdekében jelentette és hogy az lényegileg helytálló, nem fogják felelősségre vonni, akkor sem, ha a vélemény egyes részleteire vonatkozóan a bizonyítás nem sikerül teljesen mértékben. Ha azonban beigazolódik, hogy a vélemény-

EMERGÉ

a tökéletes gumiárak védjegye

Magyar Ruggyaárugyár R.T.

Közel 50 éves gyártási tapasztalat

72. Jótékony célú m. kir. államsorsjáték

Főnyeremény: 40.000 ar. pengő.

18.729 nyeremény, 275.000 pengő értékben.

Nyeremények:

20.000.— ar. pengő	négyszer	2.500.— ar. pengő
10.000.— ar. pengő	hatszor	2.000.— ar. pengő
kétszer 5.000.— ar. pengő	huszszor	1.000.— ar. pengő

és még számos nagyobb és kisebb nyeremény, melyeket mind készpénzben fizetnek ki.

Húzás: június 6-án. Sorsjegy-árak: Egész: ar. P.3 Fél: ar. P.1.50

ből semmi sem igaz, ha azt a csendőr semmivel sem tudja megindokolni, s még azt sem tudja igazolni, hogy milyen tényekre alapította, akkor természetes, hogy emiatt felelnie kell.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

A pókháló.

Írta: SZABÓ Lajos törzsőrmester v. (Budapest).

A kis . . . . . őrsön, 1927. év május hónap egyik napján napos szolgálatban voltam, 24 óra tájban a telefon csengője vert fel álmomból.

A telefonhívás szokatlan volt, mert hiszen azelőtt évekre visszamenőleg nem emlékeztem olyan esetre, hogy 18 óra után telefon csengett volna. El sem tudtam képzelni, hogy ki tud ilyenkor telefonálni, mikor a postahivatalban 18 óra után nincs senki.

A telefon kagylóját leakasztottam. A helyi postamesternő jelentkezett és jelezte, hogy a postahivatal előtt két gyanús egyén ólálkodik, kik a postahivatalt akarják kirabolni.

Erre nyomban felköltöttem az egyik bajtársamat, felszereltünk és a laktanyához csak kb. 400 m-re levő postahivatalhoz siettünk, hogy ott a gyanús egyéneket elfoghassuk. A postahivatalt hareszerűen megközelítve láttuk, hogy annak ablakai alatt egy jól ismert szerelmespár sétált. Óvatosan még is megkérdeztem, hogy mit keresnek a postahivatal előtt éjnek idején, mire a felelet az volt, hogy élvezik a szép májusi éjszakát. A nő egyébként a postahivatal közvetlen szomszédjában lakott. Így tehát a jó fogásnak ígérkező esetből nem lett semmi. Ezért bevonultunk. A postamesternővel az eredményt közöltem, ki ennek dacára még akkor is azt állította, hogy a postahivatalt ki akarták rabolni, de felvilágosításomra mégis megnyugodott és kért, hogy éjjel sűrűn nézzünk el a postahivatal felé.

A történetek és a postamesternő kívánságát másnap reggel jelentettem az őrsparancsnokomnak, ki ezt tudomásul vette és személyesen érintkezésbe lépett a postamesternővel. A személyes megbeszélésük után a járőrök igen gyakran tartottak is lesállást a postahivatal közelében, de minden esetben eredménytelenül. A lesállások alkalmával, vagy ha a járőr a postahivatal előtt éjjel megfordult — a postamesternő kívánságára a hálószoba ablakát mindig meg kellett zörgetni. Ezt az eljárásunkat a postamesternő már annyira megszokta, hogy ha a zörgetés esetleg egy éjszaka elmaradt, már nyugodtan aludni sem tudott, hanem szeretett volna a csendőrlaktaryával dróton keresztül állandóan érintkezésben lenni.

Meg is zavarta a postamesternő a laktanya

éjjeli csendjét sűrűn, néha néha pedig a szolgálatból bevonuló járőröknek szerzett csengetéseivel nyugtalan éjszakát. Ezt már egészen megszoktuk.

Lassanként a postahivatal közelében tarott lesállások is elmaradtak, mert eredményt elérni nem sikerült.

1928. év nyarán az egyik nap reggel 8 óra tájban megszólalt a telefon csengője és a postamesternő rémülten jelentette, hogy az éj folyamán a postahivatalt kirabolták. Engem egy társsal őrsparancsnokom — az ügy nyomozására — azonnal szolgálatba vezényelt. Pillanatok alatt a helyszínrre érkeztünk. A helyszíni szemle során megállapítottuk, hogy a postahivatalban tényleg járt valaki, mert a fiókok kihuzgálva, az iratok, postai bélyegek, levelezőlapok, stb. a hivatal helyiségében szét-szórva voltak. Arra a kérdésre, hogy hányzik-e valami, a postamesternő egyelőre felvilágosítást nem tudott adni.

A kikérdezése során határozottan állította, hogy a betörők az ő szolgálatában álló Ormos Péter* és annak János nevű 20 éves fia, levélhordók voltak. Ezt azzal igazolta, hogy reggel 4 órakor, amikor Ormos Péter a vasútállomásról a postát kocsival oda vitte és neki az ablakon beadta, a hivatalban még minden rendben volt, tehát a betörés 4 óra után történt.

A helyszíni szemle során megállapítottuk, hogy a postahivatal egy irodahelyiségből és egy előszobából állott. Az előszoba az udvarról nyílt, s azon keresztül lehetett az irodahelyiségbe menni, de viszont az irodából nyílt a postamesternő hálószobája is. Este lefekvés előtt az utcaajtót, azután az előszoba ajtaját, majd pedig az előszobából nyíló irodahelyiség és végül annak a hálószobába nyíló ajtaját szokták rendszeresen belülről, kulccsal bezárni. A kulcsokat a postamesternő a hálószobájába szokta felakasztani.

A postamesternő állítása szerint, ezek megtörténtek az eset előtt való este is. Megállapítást nyert, hogy az itt leírt ajtókat, a hivatalos óra után, sohasem használták, mert lakásuknak volt az utcára egy másik külön ki- és bejárata. Ezért ezeket az ajtókat kívülről sohasem szokták zárni, csak belülről.

Az alapos és részletes helyszíni szemle során nem sikerült felfedezni olyan nyomot, vagy tárgyat, amelyből a tettes személyére, vagy kilétére lehetett volna következtetni.

A postamesternő a betörésről jelentést tett a posta vezérigazgatóságának. A bizottság kiszállásáig nem tudtuk megállapítani a hiányzó dolgokat, illetve a kár nagyságát, így nem is tudtuk, hogy a postamesternő által gyanúsított levélkihordónál mit keressünk. Minden esetre azért a két levélkihordót őrizetbe vettük. A rovacsolás megtörténte után megállapítást nyert, hogy a postahivatalból még

* Neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

BÚTOR- ÉS TEXTILKERESKEDELMI RT.

BUDAPEST, VI. KER., LISZT FERENC-TÉR 5. SZ.

EGY HELYEN — EGY SZÁMLÁN

teljes lakberendezések, egyes bútorok, kárpitozott bútorok, szőnyegek, kelengyék, 6-tól 24 hónapig terjedő részletfizetés.

ÁRJEGYZÉKET DÍJTALANUL KÜLDÜNK.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V. Eötvös-tér 1 Telefon: 18-48-31, 18-48-32.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. • Vidéki megbízottak!

egy fillér értékű tárgy sem hiányzott. Ez a körülmény arra mutatott, hogy az egész betörés bosszú műve, épp ezért a gyanú most már határozottan az Ormos levélkihordó családra irányult, ezt a gyanút az is bizonyította, hogy a két kihordó a postamesternővel nem állott jó viszonyban.

A gyanúsítottak többszöri kikérdezése nem vezetett eredményre. A cselekmény elkövetését a leghatározottabban tagadták. Ezért újabb eszközöz kellett folyamodni és most már a nyomozásnál a fősúlyt arra helyeztem, hogy vajjon hol mehetett be a tettes, mert feszítés nyoma sem az utca, sem az előszoba, sem az előszobából az irodába nyíló ajtókon nem volt. Az irodahelyiség utcaára nyíló ablakai is épek voltak. Most már az a gyanú látszott fennforogni, hogy a tettes álkulcsal nyithatta ki és zárhatta be az ajtókat. A postamesternő állítása szerint ugyanis az ajtókat reggel mind zárva találta, ezért az ügy nyomozása igen rejtélyesnek és bonyolultnak ígérkezett.

Az ügy alapos átgondolása után — mert a nyomozás már-már holtpontra jutott — az az ötletem támadt, hogy ha nem a házbeliek között van a tettes, akkor az csakis az előszoba ajtaján keresztül juthatott be az irodahelyiségbe. Az előszoba ajtaját pedig kívülről kellett álkulcsal a tettesnek kinyitnia. Elővettem a nagyító üvegemet és azon keresztül kezdtem az előszoba ajtajának kulcslyukat kívülről vizsgálni, hogy megállapítsam pontosan, nines-e azon kareolás nyoma. Amint belemélttem a nagyító lencsébe, legnagyobb öröömre azt láttam, hogy a kulcslyuk kívülről tele van szöve igen poros, régi pókhálóval, ami bizonyítéka annak, hogy abban az ajtóban kívülről kulcs már régen nem járt. Ezt a döntő felfedezésemet féltve is őriztem, mert az esetnek csupán ez az egy bizonyítéka volt az, amely megdöntötte, hogy a postahivatalba kívülről, álkulcsal ment volna be valaki. Tehát a tettesnek a postamesternő hálószobáján kellett keresztül menni-e, ami pedig az ő tudta nélkül nem történhetett meg.

Most már tisztában voltam azzal, hogy a tettes nem az Ormos-család, hanem maga a postamesternő, ezért az őrizetbevett Ormos Pétert és fiát szabadon bocsájtottam.

A posta vezérigazgatóságtól kiküldött rovancsolóbizottság vezetőjének felfedezésemet bemutattam, ki a poros pókháló láttára, rögtön mondotta, hogy itt önbetörés történt.

Ezekután következett a postamesternő gyanúsítottként való kikérdezése, kinek az esetet elétártam

és megmagyaráztam, hogy az előszoba ajtajába kívülről kulcs már hosszú idő óta nem fordult meg. A postamesternő a kulcslyukba nézve, a pókháló láttára megtörve, sírva fakadt és beismerte, hogy az egész esetet ő követte el azért, mert az Ormos-családot nem szerette és gondolta, hogy a betörést rájuk fogja és akkor jogosan elbocsájthatja őket állásukból.

A postamesternő beismerő vallomása után az ügy további részét a kiküldött rovancsoló bizottság vezetője vette át, ki a postamesternőt állása alól azonnal felfüggesztette.

Ebből láthatjuk, hogy egy hisztériás nő mire képes. Feláldozta állását, becsületét azért, hogy amit ő elgondolt, megvalósítsa, vagyis ezen esetről a becsülettel szolgáló Ormos Péter és fiát akarta állásából — ocsmány módon — eltávolítani anélkül, hogy arra bármely csekély oka lett volna.

Minden szépen „sikerült“, csak a postamesternő az elkövetéskor nem gondolt arra, hogy az előszoba kulcsát az ajtó zárjába kívülről megforgassa, s arra sem gondolt, hogy a nyomozó közegek még a kulcslyukat is nagyító lencse segítségével vizsgálják át. Ha a kulcsot a zárba megforgatta volna, a betörés aligha derült volna ki, de legalább is nem a poros pókháló alapján.

Ki mert volna itt először arra gondolni, hogy az a postamesternő a betörő, ki minden éjjel betörőket látott a postahivatal előtt ólalkodni és annyira őriztette magát a csendőrökkel. Lehet, hogy a sok betörőlátás csak azért történt, hogy ennél az esetről magáról a gyanút teljesen elháríthassa és jogosan hivatkozhatson arra, hogy ő igen is betörőket látott a posta előtt, amit számtalan esetben be is jelentett a csendőrörsön.

A leírt nyomozás több tanulságot nyújt. A büncselekmény elkövetése közben minden bűnös elkövet valami hibát, bármennyire alaposan fel is készült. Ezt a hibát megtalálni — ebben az esetben a pókháló a kulcslyukban — megérteni és belőle helyesen következtetni, a nyomozás művészete.

Egy hisztériás nő! minden kitelik. Itt is hidegvérűen romlásba tudta volna dönteni az ártatlan levélhordó családot. Pedig az önbetöréssel talán nem is ez volt a közvetlen célja. Az előzményekből ítélve inkább az tételezhető fel, hogy az önbetörést hisztériás félelmében követte el. Azt akarta elérni, hogy az örs az ő rablókról való képzelődéseit komolyan vegye és a jövőben a járőrök lehetőleg minden éjjel ott tartózkodjanak a posta közelében s így ő nyugodtan alhasson.

Fényképezzen anyaggal

ELŐLEGNELKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL . . . . . P 65-től
EBÉDLŐSZÖNYEGEK . . . . . P 28-tól

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehérneművásznak, ruhaszövedek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitosüzlet
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

PATRIA svájci mesterművű cca 4 kg. súlyban,
HUNGARIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben messzemenő jóállással.

FORBÁTH és RÉVÉSZ
Budapest, V. Bálvány-u. 26. Tel.: 110-219
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

HIREK.

Az országos gyermeknapok a nemzet egészének mindinkább ünnepnapjai lesznek s a szokásos gyűjtések évről-évre nagyobbodó eredménye jele annak, hogy egyetlen társadalmi megmozdulás sincs oly közel a nemzet lelkiületéhez, mint ez. A cél: minél többet juttatni a magyar jövő, a magyar gyermekek testi és lelki megerősítéséhez, ma már az egyesek s az összesség életének programpontjává lett. Mélységes jelentősége és óriási hatása van ennek, boldogság látni és tudni ezt.

A m. kir. csendőrség tagjai és tagjainak hozzátartozói ebben a nemzeterősítő munkában mindig tevékeny részt vettek a fővárosban épp úgy, mint vidéken. Az idei gyermeknapokon, május 4. és 5-én Budapesten *vitész Falta László tábornagy, a m. kir. csendőrség felügyelőjének felesége* irányítása mellett folyt a gyűjtés az Andrássy-úton, az Operával szemben felállított urnánál, a budapesti csendőrtisztek feleségei közreműködésével. Az előzetesen eladott megváltási jelvényekből 705 P, az urnagyűjtéssel együtt pedig összesen 973.05 P folyt be. *Vitész Falta László altábornagy, a m. kir. csendőrség felügyelője* azokhoz a tisztetekhez, akiknek feleségei a gyűjtésnél gyűjtőcsoportokat vezettek: *vitész Sárny Ferenc ezredes, Madacsay Imre ezredes, vitész Szinte Gábor ezredes, vitész dr. Damasy Farkas ezredes, vitész Torzsay Lénárd ezredes, Rohonci Imre ezredes és vitész Sellyei Vilmos alezredeshez* a következő levelet küldte:

Kedves Barátom!

Különös örömmre szolgált, hogy a gyermeknap gyűjtéssel kapcsolatos kérésem a tisztikar és a hölgyek őszinte megértésével találkozott.

Szíves közreműködésük és odaadó támogatásuk biztosította úgy a megváltási jelvények előzetes nagyszámú elhelyezését, mint az urnánál történt zavartalan perselygyűjtést.

A megváltási jelvények előzetes eladásából befolyt 705 P igen jelentős összeg, melynek nagyrészt a tisztikar áldozatkészsége hozta össze. A gyermeknap gyűjtés teljes végösszege 973.05 P és így 342 P-vel több az előző évben elért eredménynél.

Amidőn a nemes cél érdekében hozott megértő támogatásért úgy Noked, mint a tisztikarodnak ezúton köszönetet mondok, felkérlek, hogy a gyűjtésben közreműködött hölgyeknek áldozatkészségükért és szíves fáradozásukért, — mellyel egyben a csendőrtisztikar és nagyrabecsült családjaik a gyermekvédelem ügyét oly méltó módon támogatták — a nevemben legjobb köszönetemet szíveskedj tolmácsolni, illetőleg férjeik útján tolmácsoltatni.

Budapest, 1939 május 8.

Szívélyes üdvözléssel:

vitész Falta, altábornagy s. k.

Dicséretetek. A Kárpátalja visszaesatolásával járó rendkívüli eseményekkel kapcsolatban a 18. önálló dandár parancsnoksághoz a debreceni VI. kerület állományából vezényelt *Galambos Sándor, Szentmihályi Péter, Marsi Tamás* törzsrörmestereknek és *Pusztai Bertalan* örmesternek, akik az ottani szolgáltatukat a legnagyobb lelkiismeretességgel és kiváló pontossággal látták el, a dandárparancsnok úr dicséretét és megelégedését fejezte ki.

A székesfehérvári II. csendőrkörület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte Zsirai Béla csendőrt, mert a polgári életben szerzett kertészeti szak tudását — kifogástalan magaviselettel mellett — a Szolg. Szab. I. R. 8. pontja szerint a szolgálat javára értékesítve a székesfehérvári laktanyák kertjét és udvarrészeit 1939. év tavaszán nagy szakértelemmel tetszetősen rendezte és gondozta. A pécsi IV. csendőrkörület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte Bandi János, Bán Gyula törzsrörmestereket és Benkő János csendőrt, mert a felszabadult felvidék megszállása során feladatukat a legnagyobb odaadással és kiváló eredménnyel látták el.

Kérjük azokat a parancsnokságokat, melyek a Csendőrségi Lapokból több példányt kapnak, hogy a folyó évi fölös példányaitak szalag alatt küldjék be a szerkesztőséghez, a Kárpátalján felállított új alakulatok részére.

Fegyverhasználat. A székesfehérvári közlekedési örs *Gallai Péter* törzsrörmester és *Fehér Kálmán* csendőrből állott járőre április 26-án 22 óra 15 perckor Balatonszentgyörgy vasútállomás közelében, a műút mellett, Parád László Máv. tiszt ellen igazoltatás közben löfegyvert használt. Parád László sérülésebe még aznap belehalt.

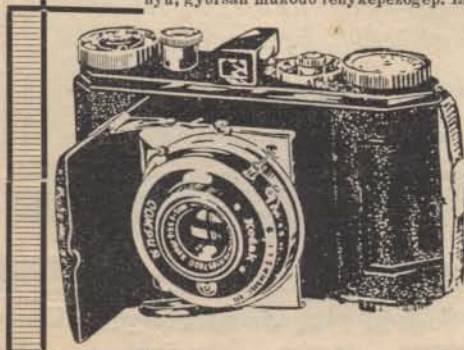
Csendőrségi Közlöny 10. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. A m. kir. honvédelmi miniszter úr *Huszár József* százados, szekszárdi szárnyparancsnokot a csendőrség állományából, a gyalogsághoz való áthelyezését megelőző egy évi csapatszolgálat teljesítése céljából áthelyezte a m. kir. 14. honv. gyalogezredhez. **Állandó nyugállományba helyezés.** *Kiss József II., Tóth Vince* szegedi V., *Lázár Alajos* szombathelyi III., *Nagy Pál II.* szegedi V., *Fodor Ferenc II.* és *Szabó Albert* miskolci VII. kerületbeli alhadnagyokat, *Kanizsai György* székesfehérvári II., *Szántó István* és *Csordás Imre* szegedi V. kerületbeli tiszthelyetteseket és *Ivácson József* budapesti I. kerületbeli alhadnagyot állandó nyugállományba helyezte. **Névváltoztatások.** A m. kir. belügyminiszter úr határozatával *Barati József* prb. csendőr családát nevével *Baráti-ra*, *Bendicskó István* prb. csendőr családát nevével *Balsai-ra*, *Bukta János* prb. csendőr családát nevével *Bánfalvi-ra*, *Czingili György* prb. csendőr családát nevével *Csákvári-ra*, *Hegede János* prb. csendőr családát nevével *Hársligeti-re*, *Lukácsos István* prb. csendőr családát nevével *Lukácsi-ra*, *Fidrus Győző* prb. csendőr családát nevével *Fővényesi-re*, *Uhlár János* prb. csendőr családát nevével *Uzsoki-ra*, *Róth Ferenc* prb. csendőr családát nevével *Cserhalmi-ra*, *Vibok József* prb. csendőr családát nevével *Ipolyi-ra*.

Modern,

tökéletes

felszerelés

szűkeges tartozéka a kicsi nagyteljesítményű, gyorsan működő fényképezőgép. És a

KODAK

Retina

mely most részletre vásárolható. Részletárjegyzéket és ismertetőt díjmentesen küld:

KODAK LIMITED

B U D A P E S T I F I Ó K J A

BUDAPEST, V., BATHORY-U. 6.

Skola János prb. esendőr családi nevét *Szatmárhegyi*-re változtatta. *Nemesség elismerése*. A m. kir. belügyminiszter úr *Pupos Imre* tiszthelyettes „Fülöp-Pusztai“ nemesi előnév használatára való jogosultságát és ősi magyar nemességét elismerte. *Szabályrendetek*. Vasúti areképes igazolványok térítési díjának felszámítása. Lábszönyegek beszerzése. Bejelentési kötelezettség kiterjesztése a visszacsatolt területeken.

A repülők lapjának — *Magyar Szárnyak* — májusi száma most jelent meg. A repülésügyi folyóirat, amelyet *Jánosy István* szerkeszt, első helyen közli a *Kormányzó Úr Ó Főméltósága* részvételével megtartott repülő filmmatiné beszámolóját. Dr. *Szegheő István* légügyi főtanácsos a páratlanul érdekes észak-déli légi útvonalról számol be. *Raczkó Lajos* olaszországi légi útvjáról, míg *vitéz Hefty Frigyes* háborús élményeiről ír. A katonai rovatban az északmagyarországi légi hareról, a m. kir. *Légi Erőknek* dicsőséges szerepléséről páratlanul gazdag képanyag számol be. A tudományos rovatban *Subay József* főmérnök-százados a repülőműszerek ellenőrzéséről kiváló szakcikkert írt. Ezenkívül a sportrepülő rovat és az „Ifjú repülő“ című melléklet érdemel még említést. Szenzációs sikernek ígérkezik *Császár Géza* író folytatásos repülőregénye, amelyhez hasonló eddig még egyetlen repülésügyi folyóiratban sem jelent meg. A Magyar Szárnyak mindenütt kaphatók. Ára 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (VI., Eötvös-utca 8.) ingyen küld.

Németh Károly tiszthelyettes, aki 1918. év őszén a makoshotykaí őrön szolgált s onnan a Dunántúl valamelyik őrsére lett áthelyezve, keresi Bérczi István ny. törzsrőmester, Sárospatak, Perényi-utca 40. szám alatti lakos. Aki tud valamit róla, közölje Bérczi ny. törzsrőmesterrel.

Ferenc Dénest, aki mint esendőrőmester 1915. évben az ajnácskői őrsön, 1917. évben pedig Miskolcon teljesített szolgálatot, fontos ügyben keresi a füleki őrs. Aki valamit tud róla, közölje azt a füleki őrsrel.

Csendőrségi tollforgót árusít. köt. javít, *Várfai (Vlahina) Mihály* ny. szakaltiszt, Budapest, XIV., Újvidékköz 5., fsz. 2. (69-es villamossal Amerikai-útnál leszállani). *Dél József* ny. thits, Rákosszentmihály, Matild-utca 11. sz., *Fekete Imre* ny. törzsrőmester, Új-Hatvan, Toldi-utca 2. Arak és munkadíjak: szép, új dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5–6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsrőmester (Hajdúböszörmény, Szilágyi Erzsébet körút 35.) kappanfarokból különleges gondallal készült tollforgókat 30, 25, 20 és 15 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

SZEMÉLYI HIREK.

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk *Hatschek Emil* fotocikkek szaküzlete (VI., Andrassy-út 13. sz.) árjegyzék-mellékletét.

Új szakaszsparancsnokok. A szombathelyi III. kerületben: *Pozsgai Imre* tiszthelyettes, a kassai VIII. kerületben: *vitéz Szikszai József* tiszthelyettes.

Új őrsparancsnokok. A debreceni VI. kerületben: *Bán Imre* tiszthelyettes, a kassai VIII. kerületben: *Tóth Miklós, Gál András* és *Gilányi Sándor* törzsrőmester v.-ak.

Házasságot kötött: *Gyergyócsomafalvi Köllő András* százados *Berzsenyei Mária-Gabriella* úrhölgygel. *A szegedi V. kerületben:* *Debrődi József* törzsrőmester *Győri Dani Zsuzsanna*val Oroszházán. *Hórváth Ferenc* törzsrőmester *Hegedűs Mária*val Újkéskén, *a miskolci VII. kerületben:* *Káplár József* törzsrőmester v. *Litschauer Ilonával* Komlón.

Született. *A szombathelyi III. kerületben* *Bajnok József* tiszthelyettes feleségének *Klára-Anna* leánya, *Szabó Sándor* I. törzsrőmester feleségének *Margit-Mária* leánya, *Cserjés Dénes* törzsrőmester feleségének *Zoltán* fia, *Soós Gyula* törzsrőmester feleségének *Gyula* fia, *a pécsi VI. kerületben:* *Sándor János* II. törzsrőmester feleségének *Margit* leánya, *a szegedi V. kerületben:* *Komlód József* törzsrőmester feleségének *Sándor* fia, *a miskolci VII. kerületben:* *Kasza Lajos* tiszthelyettes feleségének *Lajos* fia, *Gyimes Márton* tiszthelyettes feleségének *Géza* fia, *Szabó László* törzsrőmester feleségének *Ildikó-Viola* leánya, *Derecskei János* alhadnagy feleségének *András-Tibor* fia, *Titkos József* törzsrőmester feleségének *Mária* leánya, *a kassai VIII. kerületben:* *Lantos József* törzsrőmester v. feleségének *Erzsébet* leánya, *Mészáros József* törzsrőmester feleségének *László* fia, *Baranyi István* tiszthelyettes feleségének *Árpád-Gyöző* fia.

Halálozás. *Laczko Fülöp* tiszthelyettes Szegeden, *Palágyi József* ny. szv. tiszthelyettes Szegeden, *Kalgóczi Albert* tiszthelyettes János fia Debrecenben, *vitéz Gábor* Simon ny. tiszthelyettes Újkigyóson, *Óri Mátyás* ny. törzsrőmester Békésen. *Boros János* törzsrőmester *Mária-Erzsébet* leánya Mezőcsáton meghalt.

49 ÉV ÓTA
FENNÁLLÓ CÉG

MÁRER

UTÓDA

EGYENRUHÁZATI
INTÉZETE
BUDAPEST
VIII., BAROSS-TÉR 9. SZ.
TELEFON: 139-528

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

Szakképzett egyenruhászabóság

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átészízlésének, és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros irónnal „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól, olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlannal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgató-ságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, mely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válasz-bélyegget mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy útjegy számot választani. Annak, aki jeligét nem jelölte meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk.

Nyiregyháza:

VÁSÁROLJUNK!

kiyáló minőségű Szabolcs m. legnagyobb keresztény cég raktárában

Órák MAYER ISTVÁN

arany- és ezüst órák és ékszerész, aranyérmes

Ékszer NYÍREGYHÁZA

ezüst és alpacca, dísz és ajándéktárgyakat Kedvező illetési feltételek.

BÚTORAI

SZAKEMBERTŐL VÁSÁROLJA
Nyiregyháza, Vay Ádám-u. 4

SUHANESZ L.

Kárpitos és bútortáru csarnoka

Aranyérmes többszörösen kitüntetve.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlexikon”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és a m. kir. rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei évi 10 P előfizetési díjat fizetnek. Legkisebb előfizetési idő: félév. Nyugállományú legénységi olvasóink az előfizetési díjat 2 pengős részletekben is fizethetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. sz. postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok Szerkesztőségének, Budapest, I. kerület, Bőszörményi-út 21. szám.”

A. Gy. Galánta, A kérvény beadható és pedig a H. M. úrhoz címezve. Célszerű az okok részletes felsorolása.

Szentkúti Csepel, Előfizetése a most beküldött 8 pengővel 1939. év végéig rendezve van.

Erdély, Az egész kérdés további rendezése következik.

Kanyar, Minthogy az illetőt 6 hétnél hosszabb időre vezényelték el az őrsről, közzgazdálkodási tagsága szünetel. Az illetőt az a vagyónrész illeti meg, mely elmenetelekor reá esett. Így van ez abban az esetben is, ha esetleg közben végkép más őrsre helyezték át. Vagyónrészével a közzgazdálkodás szabadon nem is rendelkezhetik, mert vagy kamatot kell utána fizetnie (ebben az esetben használhatja), vagy postatakarékpénztárba helyezni. Ha nem teszük postatakarékpénztárba, a márciusi becsleskor tartozásként kell feltüntetni.

Üzvegy esendő, Helyzetét részletesen tárja fel és a méltánylást érdemlő körülményekre tekintettel szolgálati úton kérje a kerületi parancsnokságtól a soronkívüli engedély kiadását. Esetleg megkapja. Ha nem, novemberig nem sok idő van már.

Vitatkozás, Négy év óta esendő rendfokozatban levő egyén találkozik egy 2 hete előlépett honvéd szakaszvezetővel. Kérdezi, hogy melyik a rangidős és melyik köteles a másikat a tiszteletadásban megelőzni. Ha a rangviszonyuk kettőjük előtt

LAMPART

a fürdőszobában tisztaság — kényelem — egészség
VIZVEZETÉK nélkül!
SZERELÉS nélkül!
FÜRDŐSZOBA nélkül!

LAMPART

FÜRDŐGARNITURA
(fürdőkád és kályha) akárhova felállítva 40 perc alatt
4—5 kg. fával tükréletes kellemes meleg fürdőt nyújt.
Kényelmes részletfizetés.
Ha egy levelezőlapon nevét és állomáshelyét a hirdetésre való hivatkozással közli, díjtalanul megküldi Önnek fürdőgarnitúra prospektusát a

LAMPART GYÁRTMÁNYOK ELADÁSA KFT.
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 19.

ismeretes, a szakaszvezető köteles előre tisztelni. Ha ismeretlen a kölcsönös rangviszonyuk, egymást kölcsönösen üdvözik. Csupán egyenlő rendfokozat és rang esetén illeti meg a honvedség egyenit az elsőbbseg a csendőrség egyénéivel szemben. (L. Szolg. Szab. I. R. 536. p. 1. bek. és 67. p. 3. bek.)

Nagyszénási űrs. A járőr hosszabb ideig nyomozott egy olyan ügyben, melyről végül is kiderül, hogy nem kepez bűncselekményt. Azt kérdezi, hogy kell-e ebben az esetben *feljelentést* szerkeszteni s a járőr mivel igazolja a késedelmes bevonulást. *Feljelentést* nem szerkeszthet, mert nincs bűncselekmény. Ellenben *jelentést* kell tenni oda, ahová az ügy bűncselekmény esetén tartozott volna, mert a járőr nyomozott s ennek során állapította meg, hogy bűncselekmény nincs. L. Szut. 459. pont első 4 sorát, Olvassa el erre nézve lapunk 1928. évi 3. számanak 76. oldalán a 14. lexikon válaszukat is. A késedelmes bevonulás okát a járőrvezető feljegyzí a szolgálati lap hátlapjára. L. Szut. 265. p.

Léva. A két csendőr közül a II. alatti a rangidős, mert egyenlő katonai szolgálati idő, rendfokozat és csendőri veglegesítés mellett *kiváló* eredménnyel végezte a járőrtársi iskolát, míg a másik csendőr csak *jó* eredménnyel. Nem számít az, hogy az egyik 1910-ben, a másik pedig — aki a *kiváló* iskolai végzettség miatt rangidős — 1911-ben született.

Felvidék. Végleges visszavételre nem számíthat, legfeljebb ideiglenes alkalmazásra. Ez sem biztos. Kérvényét a H. M. űrhez felterjesztheti. Mellékelni nem kell semmit.

Tahí Az A—57. jelzetű szabály 1. számú Függelék 5. § szerint a házassaladók valamelyikének olyan magánvagyonnal kell rendelkeznie, amely legalább havi 15 pengő jövedelmet biztosít. Ezt a támogatást valamely hozzátartozó is nyújthatja, természetbeni szolgálatattal is. Enélkül nem számíthat arra, hogy az engedélyt megkapja, csak egész kivételében. (L. A—57. szab. 47. p.) Arajanak 80 pengos állása ma megfelelőnek látszik ebből a szempontból, de nem biztosíték még, hiszen barmikor felmondható! Kérdés, hogy a 600 pengővel terhelt 3000 pengős hazaeska biztosíthatja-e a megkívánt jövedelmet az ara anyjának eltartása mellett is. Alig hisszük, az az érzésünk, hogy az anyagi kérdés itt nehezséget okozhat. Tanácsunk ilyen ügyekben mindig az, hogy először mindig azt kell a csendőrnök *biztosan* megállapítania, hogy a nőülési engedély elnyeréséhez szükséges összes feltételek megvannak-e. Ugylátszik, ez itt nem történt meg. Önt régebbi leveleiből jó képességű, nagy szorgalmú embernek ismertük meg, akinek sok gondja volt már az életben. Emlékszünk egyik nővére elhelyezkedési nehézségeire, ahol kitartása, utanjárása eredménnyel járt. Ezért csodálkozunk, hogy ebben a nagyon fontos ügyben nem volt elég körültekintő. Most már Önnek kell megtenni mindent, hogy a tehermentesítés megtörténjék. Szerencsére nem nagy összegről van szó, az Ön fizetése és a menyasszonya hozzátartozóinak készsége megoldhatják a kérdést.

Erdély is visszatér. 1., 2., 3. kérdésre lexikonválaszt kap. 4. Bűnügyi Körözések Lapja alapján elfogott egyénnek vasúton kísérése alkalmával a járőr tagjai hitelezett menetlevéllel, illetve szolgálati lappal utaznak. 5. Az elfogott egyén részére menetjegyet kell váltani. Ezt a költséget a kincstár viseli.

Kolozsvár. 1. Az aláírást (kézjegyet) a fogalmazványon az utolsó sor írás után 2 cm-re jobb oldalt alkalmazni. Így mondja ezt a Csűsz. 59. pontja. Ez a rendelkezés a fogalmazványt szerkesztőre vonatkozik. Egészen mindegy, hogy kézzel, vagy írógéppel (félhasábosan vagy tisztázati alakban) írt fogalmazványról van szó. 2. A szükségesé vált tömeges áthelyezések miatt a nőülésarány egyes kerületeken belül kedvezőtlenül alakult. Ez az oka, hogy egyesek valamivel későbbben kaphatják meg az engedélyt, amiről nem tehet senki. Rövidesen segítenek a helyzeten. Legyen türellemmel. 3. Tiltó rendelkezés nincs arra, hogy a nő csendőrnök saját háza legyen ott, ahol szolgál. Egészen természetes azonban, hogy a saját házában lakás nem lehet ok arra, hogy az illető mindig ugyanazon az állomáshelyen szolgáljon.

Előfizető. 1939 június 30-ig van rendezve az előfizetése.

KARDBOJT

Kardnőkkelést, aranyozást, esztétizációt olcsón végzünk.

ÉS MÁS FELSZERELÉSI CIKKET SZEREZZE BE KÖZVETLEN

PERLIK JÁNOS
CSENDŐRSEGI ÉS KATONAI FELSZERELÉSI ÜZEMTŐL
PESTSZENTIMRE. (Postafiók)

Balaton. Lakáscíme: Budapest, XI., Horthy Miklós-út 61. II. em. 4.

Kárpát. 1. Ha beteg, jelentkezék újból orvosfőnöki vizsgán. Vigye magával az orvosi leletet is. 2. Leszerelhet. 3. Dohányáruda joggal bíró hadiözveggy halála után a felöltött hadiárva fiúra nem száll át a jog. Ezt kérelmezni kell. Ha igényjogosultsági igazolványa van és igazolni tudja, hogy munka- és keresetképtelen vagy legalább is nagymértékben csökkent a munkaképessége, lehet reménye, hogy az anya halála után elnyeri a jogot. Persze, nem biztathatjuk ezzel. A kérvényt annak idején a pénzügyminiszter űrhoz kell benyújtani.

Budai J. ny. thts. Kaposvár. A kérdéses szolgálati pótídj nem számítható be. Hasonló kérelmet a közigazgatási bíróság már több ítéletével elutasított. Illetékes helyen kijelentették, hogy a kérelem tárgyalása jelenleg nem időszerű.

M. K. S. Gyulavári. Minthogy katona nem volt, 1939 november 1-én léphet elő. L. a m. kir. csendőrlégénység előléptetésére vonatkozó rendelkezés (18.250/eln. VI. c. 1935. sz. B. M. körrendelet) D. mellékletét. Legyen olyan lelkes csendőr, amilyenek soraiból látjuk, de ne emészeze magát olyan ügyekkel, melyeken nem változtathat.

Brassó. Irodai szolgálatra való beosztását rendfokozatra való tekintet nélkül kérheti, ha megállapítják, hogy egészségi állapota miatt külszolgálatra alkalmatlan. A véglegesen irodai szolgálatra beosztottakat most már a szakszolgálatot teljesítők csoportjába sorolják. Ezek előléptetési feltételeit megtalálja a legénységi előléptetési szabályban (18.250/eln. VI. c. 1935. sz. B. M. körrendelet). Olvassa el lapunk ezévi 6. számának 190. oldalán közölt ismertetést is.

Csobánc. Lovas tanfolyamra való jelentkezésre kb. egy fél év múlva kerül sor. Aki lovagolni nem tud, nem veszik fel. A jelentkezésre való felhívásnál megtudja a feltételeket. A bélyeget bevételeztük. Köszönjük, de felesleges volt csatolni.

Medgyesháza űrsöt kérjük, értesítse Hódi Kálmán községi tisztviselőt (Damjanich-u. 21. hsz.), hogy ezidőszert csendőrtiszt felvétel nincs. Ha lesz, a Budapesti Közlönyben is közzéteszik a felvételi feltételekkel együtt. Levelét nem írunk, a 20 filléres bélyeget lapunk javára bevételeztük.

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK

Fényképpályázatunk április havi jutalmazottjai: **Bálint Géza t. őrm. v. (Budapest, Vass Ferenc eső. (Csolnok) és Fessler János prb. eső. (Vác).** A jutalomtárgyat rúdzúkre elküldtük.

N. I. Rátót. A közölt eset különös és mulatságos formája a becsületsértésnek. Átirva sorát sorra kerül.

Hargita. Rövidesen közöljük.

Sch. Gy. Tarján. Kívánjuk, hogy minél nagyobb hasznát lássa. Ez a célunk.

P. I. Nagyszöllős. Jól esett az öröme. Megérdemelte.

Kövágó őrm. Az egyik nevet, a másik zsebredugja kezét, a harmadik úgy tartja a puskáját, mint polgárember a kását, ha élet vizsgálhatja s valamennyien feltűzött szurony nélkül vannak, hát ilyen kepet nem közlünk. Különben köszönjük, hogy gondolt ránk.

Dr. Ny. K. Köszönjük, igen érdekes. Türelmét kérjük.

Paczolai őrm. Köszönjük, hogy ránk gondolt, midőn a perecsenyi harangokat fényképezte. Nehezen tudnánk érzékelteni, hogy ezek üdvözltek az oda bevonuló magyar csapatokat, ezért lemondunk a kép közléséről. Önt azonban arra kérjük, keressen fel máskor is soraival, felvételeivel. Üdvözlét.

Thebris

a legjobb MAGYAR másolóíron

Gyártja

SCHULER JOZSEF RT. Budapest

Vak Miska meg a többiek.

Írta: CSURKA PÉTER.

— Regény. — (20)

A harmadik oldalra tördelt leírás a Mohi-pusztá képét adja. Megrázó erővel esetelte a főszerkesztő úr a piaci háború lefolyását egy egész hasábon és be sem fejezte, hanem folytatást ígért a jövő heti számban és a szenzációra való hivatkozással a lap példányonkénti árát négy fillérről hatra emelte fel. És a rendes tizennyolc példány helyett duplán hozta ki. Elkelt mindegyeszálig a harminchat Békésvár és Környéke.

Ugyebár, Gábor bátyám, hogy azt sohasem tetszett elárulni az itt lentlévő életében, hogy mitől némult meg kend? A lapát-ütéstől áll-e hát el valóban a szava, vagy csak úgy egyszerűen sztrájkot kezdett kend? Egyidőre beszüntette a szóbeszédet és nem árulta el Laji bátyámat, nem mondott el semmit az esettel kapcsolatban, úgy hogy Laji bátyámat, miután a sötét kapualjából nyomta kendet hátba kétszer a hosszú lapátal, nem láthatta senki és így megmenekült a bajtól. Annyival is inkább, mert a Bérház udvarán keresztül inalt el, a hátsó kapun és a folyó partján a kertek alatt osont a fahíd felé, ott betekeredett a község házára, átment az udvaron és a kapu alatt újra kiment a piacér csücskére és a Kollégium előtt nézte a nagy porfelhőt, hallgatta az acsarkodást és látta kendet Gábor bátyám fel-felmerülni a habok közül. Később odaállt a kútforók mellé, akik a zendülés ideje alatt szüneteltették a munkát, felmásztak a gerendázat legmagasabb fokára és onnan tátották a szájukat.

— Tasz iszt ajn Refollucion! — mondta a kis német kút-fúrómester.

Amint így figyelte Laji bátyám a kútforóknál a nagy háborút, melynek okát nem tudta kitalálni, egyszer csak meglátta Vak Miskáékát a paplak előtt húzódni a templomzug felé. Vak Miska, Pinke, meg az anyja. Mint árnyék osontak el a hadszíntérről, rongyos szűrőben, zsíros kalapjában úgy festett Vak Miska, mint nappali kísértet, mint koldusruhába bujt ördög, aki felgyújtott egy falut, aki mindennek az oka.

De hát valóban nem Vak Miska volt mindennek az oka?

Bekanyarodtak a templomzugba, Laji bátyám utánuk ment. Élt Laji bátyámban ugyan a sejtés, hogy ezt a kavardást közvetlen maga idézte elő, mert egy villanásra látta,

amint Gábor bátyám nekirepült Hallolij Szolimán léces üzletének, de nem nézhette tovább, eldobta a lapátot, menekült. Nehezen hagyta ott a kútforókat éppen akkor, amikor a csendőrök megérkeztek és most szinte kívánta, hogy Gábor bátyám kiadjon rajta, behurcolják a község házára és ott egyszerre kitaláljon mindent. Várta is egész nap az idézést, de hiába, mert Gábor bátyám megnemult...

Ment vissza-visszanézve Vak Miskáék után. A Pinke anyja beszélt, sírósan ömlött belőle a szó:

— Haza jön ez a gyerek reggel, idead nekem nyolehatóst, oszt aszongya, hogy többet nem fogja vezetni Mihály bátyámat. Mondok, hogy mért?... Aszongya, hogy mert lopni küdi ütöt Mihály bátyám... Hát mondok, ne hazudozz, mert mindjárt szájon kaplak, hogy mondhaec te ílyet arról a hités öregemberről, aki kívülről tudja a zsótárokat, meg a dícséreteket... Hee?... Aszongya erre, hogy most is teméntelen dögöt loptak össze a berényi vásáron. Na erre osztán olyan méregbe jöttem, hogy megfogtam a fülénél fogva, eszt visszahúztam hajnalba Mihály bátyámho, mondok, hogy hun vannak a lopott jószágok?... Erre aszongya a gyerek, hogy beledobált mindent a tóba!... Nahát osztán erre én oly méregbe jöttem, hogyha nem jön meg Mihály bátyám, hát tán széjjelverem a fejit... Hogy micsoda feje van ennek a kölyöknek, kitül örökölte, aztat én nem tudom. Csak fogja szigorúan Mihály bátyám, hogy legyen ember belőle!... Na, de én mán visszafordulok, megyek dógomra! Jól viseld magadat te Pinke, mert agyonverlek, ha valamit hallok felőled!...

Megálltak a fahídon a Holtkörözs felett. Vak Miska csak folyton azt hajtogatta, hogy jaj, jaj, jaj, — esóváltta összeaszott fejét, igazgatta orrán a fekete szemüveget. Jajajaj, jaj és egy kutyaszót nem mondott volna mást.

— Na, Isten áldja meg, Mihály bátyám! — mondta Hévízi Mária nagy húsos szájjával. — Csak fogja szigorúan a gyereket, közzönöm a nyócvan krajcárt.

Visszafordult. Pinke már akkor cigaretta-véget kotort elő a zsebéből, gyufát rántott és térdekalácsáig leszívta a füstöt.

A leányasszony jött szembe Laji bátyámmal. Vak Miska pedig a gyerekekkel folytatta útját. Laji bátyám már tudta, hogy Vak Miska hozzá tért, viszi a pénzt.

Az asszony köszönt Laji bátyámnak. Szemérmesen, illedelmesen köszönt, hogy jó reggelt kívánok, Vári uram! Laji bátyám vállon ragadta Máriát.

— Te Mária!... Ugyi tied az a gyerek ott Vak Miskával, mi?

— Sohse tagadtam!... Mit csináljak, az enyém!

— Nahát akkor viseld gondját a gyerekednek, annyit mondok, mert mahónap csak a tömlőc rácsán át találkozhatsz vele!...

Jó nagyot csapott tenyérrrel az asszony alsó telt párnájára s elindult Laji bátyám és vissza se nézett. De midőn jóidő múlva visszanezett, Mária még mindig ott állt a fahídon, a híd karfájának dőlve, kétényre csücskét a szájánál tartotta.

Úgy tetszett Laji bátyámnak, hogy tűnődő asszony áll ott a hídon, tétovázó asszony, aki sír.

Elérte Vak Miskáékát, pár lépésnyire volt, mikor a gyerekek hátra néztek.

1 költéséggel 3 helyen lőz
ALADDINJ petróleumgáz

Hőtankja

Díjtalan ismertetés

Budapest, VII., Rákóczi-út 32
Rókussal szemben
Központi iroda: VII., Nyár-u. 7

Vásároljunk
Fényképezőgépet,
Fotócikket, szemüveget,
kámérót, zseblámpát

BODA

FOTÓ, OPTIKA SPECIÁLIS SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., BERLINI-TÉR 6.
(Nyugati p. u.) Tel.: 121-488.
Kedvező fizetési feltételek.

**A mindig
üzletes Kávéital!**

— Itt van Lajos bátyám! — mondta Vak Miskának megszeppenve és hirtelen eldobta a cigarettát, meztlábos lábával rátaposott.

— Jaj, jaj! — bűgött Vak Miska csendesen.

— Mit jajgat! — mordult rá Laji bátyám — Pinke, eredj vissza, a hidon vár anyád!

A gyerekek ijedten néztek magára Laji bátyám, hol pedig Vak Miskára. Higyjen, vagy ne higyen?

— Na menj már, mer mindjárt megcsaplak!... Oszttöbbet meg ne lássalak Mihály bátyámmal, mert akkor baj lesz!

— Jaj, jaj, jaj!

A gyerekek felvillantak a szemei. Megiramodott. Futott, futott visszafelé ugrándozva, felszabadult lélekkel. Futott, mint vedlett kiskutya, akit levágtak idegen kötélről és haza engedtek régi gazdájához.

Maguk pedig tovább mentek Vak Miskával a Fecskeutcába. Vak busongva jajgatott és megkérdezte kendet, hogy hányadika van mámma? Mert ez a nap életének a legkeservebb napja lesz és volt. Veres fonálként húzódik végig ez a nap eljövendő életén. — Kora reggel ott volt nála Szentkirályi, az ügynök és hát ez a kölyök, óh, de nem is jó erre még csak gondolni se! Legalább százforintot veszített. Most meg nyolcszáz! Nyolcszáz meg száz az kilencszáz és ha ez így megy, felfordul majd éhen.

— Az árgirusát ennek a világnak!

És kend Laji bátyám, felvette a nyolcszáz forintot, meri már akkor újra szédület fogta el. Szédület, részegség, de-lejesség, káprázat, csendes holdkórosság, bűbáj és ráemelte kezét Vak Miskára, midőn az kínjában vallani kezdett, hogy nem igaz semmi, átkozta magát, hogy az isten pusztítaná el, mert ő a leghazugabb ember a világon, nem tehet róla, gonosz ember ő, hogy az isten döglessze meg már!

Igy átkozta magát Vak Miska és kunyerálta vissza a pénzét. De Laji bátyám nem adta! Ezzel szében biztosította Vak Miskát, hogy ha nem hagyja abba ezt az átkozódást, kunyerálást, ide öreg ember, oda öreg ember, de hamarosan megkeni. (Folytatjuk.)

Pályázat megfejtések.

I.

A kontárkodás

megvilágítására hirdettünk pályázatot a m. évi 23. számunkban. Természetesen a kontárkodásnak csak azt a terét kívántuk ismertetni, ahol a csendőr, a törvények és egyéb törvényes rendelkezések betartásának ellenőrzője, közbe lépésre hivatott. Egyéb vonatkozásai e kérdésnek nem érintik a közbiztonsági végrehajtó szolgálatot s a pályázatunkon résztvevők igen helyesen csupán a csendőr szempontjából szükséges ismeretek leírására törekedtek. Mint ilyenek, a legjobbak voltak: *Béres Illés* t. őrm. (Biharnagybajom), *Bolla Mihály* t. őrm. (Lillafüred) és *Fagyal József* t. őrm. (Csökmő). Külön kiemeljük, mint igen jó munkát: *Benedek Lajos* tiszthelyettes (Kemece) munkáját, aki példával is szolgált a kontárkodás káros munkásságának bemutatásához. Ezeket írja többek között: A pályázatnak 100%-ig igaza van, más kárán tanul az okos, saját kárán a meggondolatlan. Saját magamat hozom fel példának. Az ősz folyamán szobámban egy legyet akartam elfogni, felugrottam érte s amikor földet értem, a 60 P-ért vásárolt ezüst Omega-óram is földet ért. A faluban órás nincs, a városba a rendkívüli viszonyok miatt utam nem volt. Így egy helybéli kontár vállalkozott, hogy órámat megjavítja. Megjavította 1.20 P-ért. Ezért az összegért naponta 26 órát ment az óram. A városban szakember 8 P-ért csinálta meg s a 8 P-ért csak 24 órát megy egy napon át. Az órás szerint, ha hozzáviszem mindjárt, 3 P-be került volna a javítás.

Ez volt kontárral való utolsó dolgoztatásom.

A pályázatunkon résztvettek: *Adorján József* őrm. (Ölbő), *Benedek Lajos* tthts. (Kemece), *Béres Mihály* t. őrm. (Moson-szolnok), *Béres Illés* t. őrm. v. (Biharnagybajom), *Bolla Mihály* t. őrm. (Lillafüred), *Dömötör Lajos* őrm. (Kapolcs), *E. Dörgő János* cső. (Beregszász), *Fagyal József* t. őrm. (Csökmő), *Gaz-*

dag Miklós cső. (Méhkerék), *Karácsony László* cső. (Lippó), *Kolozsi Sándor* t. őrm. (Beregszász), *Kovács István* II. t. őrm. v. (Rákoskeresztúr), *Mátsár Mihály* cső. (Méhkerék), *Molnár József* ny. áll. őrm. (Veresegyház), *U. Nagy József* tthts. (Hajdudorog), *Németh Sándor* II. t. őrm. (Andocs), *Takács Imre* III. t. őrm. v. (Törökzentmiklós), *Varga Lajos* cső. (Tolesva), *Vass Ferenc* cső. (Csolnok-Augusztatelep), *Vincze György* t. őrm. (Páka).

A nyertesek részére művészi festményt küldöttünk.

Pályázatunk anyagát röviden összefoglalva, a következőkben ismertetjük:

Minden foglalkozásnak, melynek mestere van, kontárja is van, aki vagy nem tanulta azt a munkát vagy ha tanulta is, nem sajátította el oly mértékben, hogy hasznos munkát végezhessen. Nyilvánvaló, hogy ezzel a tevékenységgel a szakember munkaalkalmát és kereseti lehetőségét csökkenti, sőt veszélyezteti és a munkáltatót is megkárosítja. Elképzelhető mily káros az ily tevékenység arra az iparágra, ahol a kontárok elszaporodnak. A munka leértékelését, az iparág mestereinek elszegényedését, de az egész iparág lebecsülését is eredményezheti a kontárkodás. Érdeke lehet ez a következmény az államnak? Száz és egy vonatkozásban: nem! A mindig *egyéni* érdekből való kontárkodás a *nemzet* kára, ezért nem tűrhető. A csendőr köteles az iparendegélyhez kötött, de anélkül végzett munkát feljelenteni s ezzel az összesség kárát csökkenteni.

II.

Számvivők részére.

a folyó évi 6. számunkban hirdett pályázatunk legjobb megoldását *Borbély Máté* szv. tthts. (Budapest), *Csaba István* szv. t. őrm. (Keeskemét) és *Szűcs József* szv. tthts. (Budapest) küldték be, övék a jutalom, egy-egy ezüst díszítéses finom töltőtoll, amit részükre elküldtünk.

Pályázatok.

I.

Hősök napjának

ünnepe áldozás azok emlékének, akik mindenüket áldozták a hazáért, akik a haza nagyjai között a legnagyobbak. Ez a nap a nemzet tagjai erényeinek megmutatója, minden évben visszatérő olyan ünnep, melyen a nemzet lelke nyilatkozik meg. Maj számunkban három költeménnyel is utalunk az elesettekre s e pályázatunk célja is: megörökíteni irántuk érzett és teljesen soha le nem számolható hálánkat. Minden községben ünnepségek vannak, annak lefolyását írják le a bajtársaink, vagy írják le a maguk gondolatait, ha úgy tetszik, írják meg a maguk esetét, hősi halált halt hozzátartozóik felé szálló gondolataikat.

A leírásokat június 15-éig kell hozzánk beküldeni. A legszébb munkákat szép jutalomtárggyal köszönjük meg.

II.

A cigány

ellensége a rendszerető embernek, a törvénytiszteletnek, a békének és bizony gyakran a tisztességes munkának is. Ki tudja legjobban jellemezni őket megtörtént esetek leírásával, avagy különös szokásaik ismertetésével. Lehet, hogy új dolgokat nem fogunk hallani, mégis szükségét érezzük annak, hogy a közrend és köznyugalom eme ősi ellenségeiről ismét megemlékezzünk, mert a hatóságok s az állam harea velük szemben szüntelen s abban a csendőrnök jelentős része van. A jó pályázatokat jutalmazni fogjuk. *Határidő: június 15. Csak legénységi állományú bajtársaink vehetnek részt a pályázaton.*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÖTHY KALMAN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györy Aladár igazgató.

DOXA

A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA.
DOXA órát vegyünk.

ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁRAI